

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Vanhempien parisuhteen merkitys alle kouluikäisten lasten hyvinvoinnille

Noora Ottelin

2017 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Vanhempien parisuhteen merkitys alle
kouluikäisten lasten hyvinvoinnille**

Noora Ottelin
Sosiaaliala
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2017

Noora Ottelin

Vanhempien parisuhteen merkitys alle kouluikäisten lasten hyvinvoinnille

Vuosi 2017 Sivumäärä 71

Opinnäytetyöni tarkoitus on kuvata, millä tavalla vanhempien parisuhde on yhteydessä lasten hyvinvointiin. Tarkastelen tutkimusten kautta, miten parisuhdetyytyväisyys vaikuttaa vanhemmuuteen ja kasvatustapoihin. Kartoitan riskitekijöitä perhe-elämälle ja lapsen hyvinvoinnille. Pyrkimyksenäni on lisäksi selvittää, miten vanhempien keskinäisen parisuhteen tukemisella, voidaan kokonaisvaltaisesti edistää perheen yhteenkuuluvuutta. Opinnäytetyöni päätavoitteena on koota tietopaketti, jonka tutkimuksellisia tuloksia voivat jatkossa käyttää hyödyksi, niin lasten vanhemmat, kasvattajat, kuin yleisesti sosiaalialalla ja perhetyön kentällä toimivat tahot. Tavoitteenani on, että kykenisin opinnäytetyöni kautta antamaan työkaluja, jotka mahdollisesti auttaisivat lapsilähtöisen kasvatuksen toteuttamisessa ja perheiden kokonaisvaltaisessa tukemisessa. Yleisessä keskustelussa on käynyt ilmi näkökulma, että ”parisuhde on lapsen koti”. Tästä huolimatta aihetta ei ole kovin laajasti tutkittu Suomessa. Tämä oli yksi merkittävin syy, miksi halusin käsitellä tätä aihetta.

Teoreettinen viitekehys koostuu parisuhteesta, vanhemmuudesta, lapsiperheistä, lasten hyvinvoinnista ja keskeisistä riskitekijöistä lasten hyvinvoinnille. Opinnäytetyössäni käsittelen parisuhteen vaikutusta vanhemmuuteen ja perheen alle 8-vuotiaiden lasten hyvinvoinnin kokemukseen ydinperheessä. Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, joka on toteutettu kuvailevaa kirjallisuuskatsausta menetelmänä käyttäen. Tutkimuksen aineistoksi valikoitui seitsemän tutkimusteosta, joista viisi oli suomenkielistä ja kaksi englanninkielistä. Käsittelen aihetta kolmesta eri näkökulmasta: lasten ja vanhempien kokemusten sekä tutkijoiden havaintojen perusteella. Tutkimuksen keskeiset tulokset on tiivistetty sisällönanalyysin avulla. Tutkimuksen keskeisimpänä tuloksena oli, että vanhempien keskinäiset ristiriidat ja ongelmat parisuhteessa heijastuvat lasten hyvinvointiin ja käyttäytymiseen usealla eri tavalla. Niiden vaikutus voi olla havaittavissa muun muassa lasten psyykkisenä ahdistuneisuutena, käytöshäiriöinä, epäsosiaalisuutena, tunne-elämän muutoksina, kognitiivisen suoriutumisen heikkenemisenä, sosiaalisina ongelmina tai fyysisenä oireiluna. Tärkeänä tuloksena esiin nousi, että lapsia ei tulisi ottaa vanhempien riitoihin osallisiksi ja riitelyä tulisi välttää lasten läsnä ollessa. Parisuhdetyytyväisyys vaikuttaa vanhempien ja sitä kautta myös heidän lastensa hyvinvointiin. Vanhempien parisuhdeongelmien yhteydessä työntekijöiden olisi tärkeää ottaa aina huomioon lapset ja heidän hyvinvointinsa perheessä.

Jatkotutkimuskohteena voisi jatkossa tarkastella entistä laajemmin, millä tavalla vanhempien parisuhdeongelmat ovat yhteydessä oppimisvaikeuksiin ja käyttäytymishäiriöiden, kuten ADHD:n syntyyn sekä epäsosiaaliseen käyttäytymiseen. Tällä tavalla voitaisiin kokonaisvaltaisemmin ennaltaehkäistä ongelmia ja havaita ongelmien varsinaiset syy-seuraussuhteet. Täten voitaisiin pyrkiä muuttamaan olosuhteita lapsen hyvinvointia tukevammaksi, sen sijaan, että keskityttäisiin ongelmien läpikäymiseen ja oireiden parantamiseen. Lapsuudenkodissa koettujen vanhempien parisuhdevaikeuksien yhteyttä lasten myöhempiin ihmissuhteisiin voisi selvittää vielä monipuolisemmin.

Asiasanat: Vanhempien parisuhde, Parisuhteen merkitys, Lasten hyvinvointi, Vanhemmuus, Lapsiperheet

Noora Ottelin

The meaning of parental relationship under school-age children's well-being

Year	2017	Pages	71
------	------	-------	----

The purpose of my thesis is to describe, how parent's is connected with children's well-being. I consider trough series of research, how satisfactory relationships have influence on the manners of parenthood and upbringing. I chart risk factors of family-life and well-being of children. My goal is also to find out, how we can by supporting the parent's relationship and how we can comprehensively increase the social cohesion of family unit. The main priority of my thesis is collect a package of knowledge, the results of which can be used for the benefit of children's parents, equally educators as well as generally in the social branch and in the family work. My goal is through my thesis to be able to give tools, which possibly might help child-oriented would help to realize the child oriented upbringing and in the comprehensive support of the families. In general discussions there has appeared a point ow view that parental relationship is the home of a child. Regardless of this there hasn't been a very wide research of the subject in Finland. This is one of the main causes why I aim to study the subject.

The theoretical framework includes equally parental relationships, parenthood, families with children, well-being of a child and central risk factors for the well-being of a child. In my thesis I go through the effect of relationship for parenthood and the fact how the well-being of 8-year old children in the nuclear family. My thesis is qualitative research, in which there has been used as the method of research descriptive literary review. As the material for the thesis I found seven different pieces of research, the five of which were in Finnish and two were in English. I approach the subject from three different angles: the experiences of children and parents as well as the observations of researches. The main results of the research have been summarized through the means of the analysis of the contents. The central of the research were, the parental conflicts and problems in the parental relationships reflect upon a child's well-being and behaviour by the number of ways. Their influence can be implemented by the child's anxiety, behaviour disorders, anti-social behaviour, changes of emotional, in the way we relate to emotion, decay in the cognitive managements, social problems or physical symptoms. As an important result there was the fact that a child should not be included in parental conflicts and quarrelling should be avoided near children. The satisfaction level of parental relationships influences equally parents as well as a child's well-being. In connection with conflicts on parental relationships it would be very important to take into consideration a child and his/her well-being in the family.

As the follow-up research we could also in future to consider in a wider scale, how parental relationship problems are connected to learning difficulties and behaviour disorder such as ADHD and anti-social behaviour. In this way could be prevented from occurring problems comprehensively and find the actual causation behind problems. We can to aim at change the circumstances better for children rather than concentrate on overcoming problems and improving the symptoms. It could be clarified more versatile, how problems of parental relationship in the childhood home impact on later relationships of children.

Keywords: Parental relationship, The meaning of the relationship, Children' well-being, Parenthood, Family with children

Sisällys

1	Johdanto	7
2	Parisuhte	8
2.1	Parisuhteen määritelmä	8
2.1.1	Parisuhdetyytyväisyyden tekijät	9
2.1.2	Parisuhteen roolikartta	10
2.1.3	Parisuhtekehrä	11
2.2	Parisuhteen historia verrattuna nykypäivään	12
3	Perhe ja vanhemmuus	13
3.1	Vanhemmuuden roolikartta	14
3.2	Kiintymyssuhteiden merkitys lapsen kehityksen kannalta	16
3.3	Vanhempien kasvatustyyli	18
3.4	Lapsen kehitysvaiheet	19
4	Hyvinvoinnin määritelmä	20
4.1	Lasten hyvinvointi	21
4.2	Vanhempien parisuhdekonfliktit.	22
4.3	Yhteiskunnan tarjoamat tukitoimet lapsiperheille	23
5	Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset	24
6	Opinnäytetyön toteutus	25
6.1	Aineiston valitseminen	26
7	Tulokset	27
7.1	Vanhemmuuden ja parisuhdetyytyväisyyden välinen yhteys	28
7.2	Keskinäisen työnjaon merkitys parisuhteelle ja sitä kautta perhe-elämälle	31
7.3	Lapsen hyvinvointia uhkaavat perhe-elämän tekijät	33
7.4	Vanhempien riitelyn vaikutus lasten hyvinvoinnin kokemukseen ja käyttäytymiseen	37
7.4.1	Lasten reagoititapojen vaikutus vanhempien riitatilanteissa emotionaaliselle turvallisuudelle ja hyvinvoinnille	40
7.5	Kasvatustyylien ja parisuhteen sopuisuuden yhteys lasten hyvinvoinnille	41
7.6	Keinot suojella lapsia parisuhdekonfliktien kielteisiltä vaikutuksilta	43
7.7	Tukitoimet lapsiperheille parisuhteen kannalta	44
8	Johtopäätökset	46
9	Pohdinta	49
9.1	Oma ammatillinen kehittyminen	51
9.2	Eettisten kysymysten ja luotettavuuden arviointi	52
10	Jatkotutkimuskohteet	54
	Lähteet	56

Liitteet..... 62

1 Johdanto

Lapsen hyvinvointia tukevan kasvatuksen lähtökohtana on äidin huolehtiminen lapsestaan, lapsen hyvät välit isäänsä ja vanhempien keskinäinen toimiva parisuhde. Lapsilähtöinen kasvatustyyli on lapsen kehityksen kannalta tärkeä voimavaratekijä. Huolehtiminen lapsesta koostuu rajojen asettamisesta, lapsen turvallisuuden takaamisesta ja tunneperäisen tuen tarjoamisesta lapselle. Parisuhteelle ja lapsille annettu aika joudutaan yhteen sovittamaan lapsiperheissä. (Rönkä 2002, 17.) Parisuhteessa tapahtuvat muutokset välittyvät helposti myös vanhempana olemiseen. Vanhempien hyvinvointiin vaikuttavat vaikeudet, kuten masentuneisuus ja ylikuormittuneisuus, saattavat lisätä pariskunnan keskinäisiä erimielisyyksiä sekä heikentää yhteistä vuorovaikutteisuutta ja siten kokonaisuudessaan parisuhteen laatua. Tämä voi välillisesti vaikuttaa negatiivisella tavalla vanhemmuuteen. Sitä vastoin parisuhteessa tarjottu vastavuoroinen sosiaalinen tuki voi ehkäistä stressaantuneen ilmapiirin siirtymistä perhe-elämään ja toimia täten voimavarana lapsen ja vanhemman keskinäiselle suhteelle. (Rönkä 2002, 44.)

Opinnäytetyössäni käsittelen kirjallisuuskatsauksen avulla, mikä on vanhempien parisuhteen merkitys lasten hyvinvoinnille ja koko perheen ilmapiirille. Jäsennän työssäni erilaisia tutkimuksia ja kirjallisia lähdeoteoksia aiheeseen liittyen ja kokoan monenlaisia näkökulmia siitä, mitkä tekijät ovat keskeisiä vaikuttimia vanhempien keskinäisessä vuorovaikutuksessa, joilla on erityisesti yhteys lasten hyvinvoinnin kokemukseen. Aluksi käsittelen yleisesti parisuhteen määritelmää ja sen eri kehitysvaiheita. Tässä yhteydessä kerron myös hieman taustaa parisuhteen historiasta, etenkin vanhemmuuden ja perhe-elämän näkökulmasta hahmoteltuna. Käsittelen opinnäytetyössäni parisuhdetyytyväisyyteen liittyviä tutkimuksia.

Parisuhdetta tarkastelen lisäksi parisuhderoolikartan avulla. Vanhemmuutta määrittelen puolestaan vanhemmuuden roolikarttaa tarkastelemalla ja tutkin tässä yhteydessä, minkälainen vanhemmuuden tapa edistää lasten hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta voimakkaimmin. Hahmotan opinnäytetyössäni myös erilaisia vanhemmuuteen ja perhe-elämään liittyviä osa-tekijöitä. Keskeisimpiä teemoja ovat vanhempien riitojen vaikutukset lasten psyykkiselle hyvinvoinnille. Käsittelen opinnäytetyössäni myös lyhyesti perheen hyvinvointia ja yhteneväisyyttä uhkaavia riskitekijöitä. Tarkastelen tässä yhteydessä muun muassa pikkulapsiajan vaikutusta parisuhteeseen, päihteidenkäytön ja parisuhdekonfliktien merkitystä perhe-elämälle.

Yleisissä keskusteluissa on puhuttu paljon siitä, että ”parisuhde on lapsen koti”, mutta siitä huolimatta teemaa ei ole tieteellisesti kovin laajasti tutkittu Suomessa. Tämä oli yksi merkittävimmistä syistä, minkä takia kiinnostuin aiheesta ja halusin tutustua siihen kokonaisvaltaisemmin tutkimuksellisesta näkökulmasta. Tässä opinnäytetyössäni käsittelen

erityisesti parisuhteen vaikutusta vanhemmuuteen ja perheen alle 8-vuotiaiden lasten hyvinvoinnin kokemukseen ydinperheessä.

2 Parisuhde

Parisuhteen ajatellaan olevan yksi tärkeimmistä ihmissuhteista elämän kannalta. Lisäksi sen voidaan ajatella olevan keskinäinen sopimus yhteistyön ja avunannon vastavuoroisesta tarjoamisesta. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2017.) Onnellisen parisuhteen uskotaan lisäävän yksilön henkistä hyvinvointia ja täten sen vaikutukset välittyvät myös muihin läheisiin ihmissuhteisiin ja ympäristöön. (Väestöliitto 2017). Toive parisuhteen aloittamisesta on yksi keskeisin pyrkimys ihmiselämässä. Parisuhteen uskotaan jossakin määrin olevan väylä onnen saavuttamiseen. (Kontula 2009, 11.) Onnellisuuden saavuttamisen uskotaan muuttuvan helpommaksi, kun on mahdollista jakaa elämänsä rakastettunsa kanssa. Ihminen kokee saavansa tätä kautta lisää henkisten tarpeiden täyttymistä. Kumppani voi tarjota tukea ja lohdutusta, kun itsellä on vaikea tilanne ja oman kumppanin kanssa voi yhdessä jakaa onnellisia kokemuksia. Parisuhteen ajatellaan tarjoavan turvaa ja pysyvyyttä elämään. (Kontula 2009, 8.)

2.1 Parisuhteen määritelmä

Parisuhteen alkamisen ajankohtaa on vaikea määritellä tarkkarajaisesti. Parisuhdetta käsitteenä kuitenkin yleisesti käytetään siinä vaiheessa, kun kahdenkeskiseen suhteeseen liittyy intiimiä kanssakäymistä ja kumppanit asuvat yhdessä. Kumppaneiden pyrkimys vastata toistensa odotuksiin yhteisen ajan tarpeista ja sitoutumisesta toiseen, ovat myös avainasemassa parisuhteen muodostamisessa. (Kontula 2009, 10-11.) Parisuhteen muotoutuminen voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen. (Väestöliitto 2017).

Parisuhde alkaa tavallisesti rakastumisen vaiheella, jonka aikana toisessa näyttäytyy korostuneena positiiviset ominaisuudet. (Väestöliitto 2017). Rakastumisvaiheesta voidaan käyttää myös nimitystä symbioottinen vaihe, sillä siihen liittyy olennaisesti, että toista kohtaan tunnetaan vahvaa yhteenkuuluvuutta, jolloin muu ympärillä oleva saattaa menettää merkityksensä. Rakastumisvaiheen aikana ei haluta riidellä toisen kanssa ja täten suljetaan silmät toisen huonoilta piirteiltä. (Cacciatore ym. 2006, 18; Liljeström 2012, 18.) Rakastumisvaiheessa toiseen tutustutaan paremmin, joka toimii perustana parisuhteelle ja mahdolliselle perheen perustamiselle. (Vilen ym. 2006, 112-113).

Erillisyysvaihetta ennen voidaan määritellä parisuhteessa olevan myös ”silmät avautuvat” vaihe. Tässä vaiheessa kumpikin alkaa näyttää aidot piirteensä toisilleen. Tunteet vaihtelevat rakkaudesta vihaan ja samalla läheisyyden tarpeen rinnalle saattaa herätä pelko sitoutumista kohtaan. Tässä vaiheessa voi herättää ihmetystä, miten kumppani on yhtäkkiä muuttunut aikaisemmasta mielikuvasta ja täten toista saatetaan yrittää muuttaa takaisin mieleisekseen. (Cacciatore ym. 2006, 19-20). Parisuhteessa alkaa erillisyysvaihe siinä tapauksessa, jos

kumppanit ovat sitoutuneet toisiinsa. Sitoutumisen puuttuessa suhde päätetään jo aikaisemmin ennen kuin tämä vaihe käynnistyy. (Väestöliitto 2017.) Sitoutuminen on tietoista pyrkimystä jakaa ja huolehtia yhteisistä asioista, tarjota henkistä tukea kumppanille sekä kantaa vastuuta omasta itsestä. Lisäksi se on yhdessä toimimista, vastuuta suhteen ylläpitämisestä ja rohkeutta astua uuteen, ennalta määrittelemättömään tilanteeseen. (Malinen ym. 2007, 33-34.) Erillisyysvaiheeseen liittyy olennaisesti rajojen etsiminen ja tarkoituksen hakeminen joko yhteiselämälle tai eri suuntaan lähtemiselle. (Väestöliitto 2017).

Erillisyyteen pyrkiessä suhde saattaa alkaa tuntua arkipäiväiseltä ja tällöin havaitaan, että toinen ei täyttänytäkään kaikkia toiveita ja korjannut omia heikkouksia. Tässä vaiheessa keskustelu asioista ja tuntemuksistaan kumppanin kanssa on keskeistä, jotta suhde voisi jatkua seuraavaan vaiheeseen. Rakastuminen ei tällöin ainoastaan riitä, vaan tilanne edellyttää tahtoa ja sitoutumista yhdessä kasvamiseen ja suhdetta hankaloittavien asioiden työstämiseen. Vilen ym. 2014, 113.) Tässä vaiheessa on rohkeutta hakea toimivampia riitelykeinoja, jotka auttavat helpommin yhteisymmärryksen saavuttamisessa. (Cacciatore ym. 2006, 24). Erillisyysvaiheen läpi käymisestä seuraa, että kumppanit löytävät toisensa uudelleen, mutta ovat itsenäisempiä suhteessa. Vilen ym. 2014, 113).

Kolmas vaihe on rakkauteen perustuva parisuhde. Tässä vaiheessa sekä oma itsensä että kumppani kohdataan ja hyväksytään kaikkine puolineen. (Kontula 2009, 10-11.) Tästä rakkauteen perustuvasta vaiheesta käytetään myös nimitystä kumppanuusvaihe. Tässä vaiheessa suhde perustuu toistensa kunnioittamiseen, luottamukseen ja sen hyväksymiseen, että toinen on yksilöllinen ja erillinen omasta itsestä. Tällöin kumppanit viettävät aikaansa tasapainoisesti, sekä yhdessä, että muun lähipiirinsä kanssa. (Vilen ym. 2014, 114.)

Parisuhteessa oleva rakkauden tai kumppanuuden vaihe alkaa yleensä silloin, kun lapset eivät ole enää kovin pieniä tai he ovat jo muuttaneet pois kotoa. (Cacciatore ym. 2006, 25). Tähän rakkauden vaiheeseen on kuitenkin mahdotonta päästä, jos ei ensin rakasta aidosti itseään. Oman itsensä hyväksyminen kaikkine puolineen on edellytys sille, että toinen voidaan myös hyväksyä kokonaisvaltaisesti. (Väestöliitto 2017.) Rakkauden ja intohimon kokemukset toista kohtaan lujittavat myös yhteenkuuluvuuden tunnetta, halua sitoutua ja muodostaa virallisesti parisuhde ja yhteinen perhe. (Kontula 2009, 10-11).

2.1.1 Parisuhdetyytyväisyyden tekijät

Parisuhde on kohonnut arvotutkimusten perusteella yhdeksi keskeisimmäksi arvoksi ja tavoiteltavaksi asiaksi oman elämän kannalta perheen lisäksi. Onnellisuuden kokemus yhdistyy täten arvotutkimusten valossa toimivaan ja onnelliseen parisuhteeseen, sen löytämisestä, aloittamiseen ja ylläpitämiseen saakka. Parisuhdetyytyväisyyden yksi merkittävimmistä tekijöistä on luottamus omaan kumppaniin ja siihen, että hän on suhteessa uskollinen. Luottamuksen puuttuessa parisuhteen toimivuus on nimittäin suurimmassa osassa parisuhteista heikoilla kantimilla. (Kontula 2009, 47, 55-56.) Paajasen 2003 toteuttaman

perhebarometrin perusteella kävi ilmi, että kaikista merkittävimäksi tekijäksi parisuhteen kannalta nousi äänenemmistöllä juurikin vahva luottamus kumppaniin. Tämä nousi selvällä erolla ohi muihin tekijöihin verrattuna, sekä avioliitossa elävien että eronneiden osallistujien vastauksissa. Molemmipuolinen kunnioitus ja arvostus kohosivat lisäksi melko lähelle luottamuksen merkitystä parisuhdetta kantavana voimana. (Paajanen 2003, 27-28.)

Parisuhdetyytyväisyyteen vaikuttavat lisäksi kokemus siitä, että suhde on oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen ja oma kumppani jakaa samankaltaiset arvot ja persoonallisuuden piirteet kuin itsekin. (Kontula 2009, 73, 95). Lisäksi parisuhteen toimivuutta edistää, että suhteen osapuolilla on toimiva vuorovaikutus, sujuvat kommunikaatiotaidot sekä kyky selvittää konfliktitilanteita. (Kontula 2009, 100). Parisuhdeonnen kannalta suhdetta tukevia tekijöitä ovat myös kumppanin osapuolen hyvä itsetunto, kyky hallita stressiä ja toiselta saatava parisuhteen sisäinen aktiivinen sosiaalinen tuki. Lisäksi fyysinen vetovoima, läheisyys ja seksielämän toimivuus voivat lujittaa parisuhdetyytyväisyyden kokemusta. Sitä vastoin taloudelliset asiat ja raha eivät vaikuta tutkimusten mukaan onnellisuuden kokemukseen parisuhteessa. (Kontula 2009, 64, 85, 100.)

Tutkimusten valossa esille nousi myös keskustelun, asioiden jakamisen, rakkauden ja ystävyuden tärkeys parisuhteessa. Parisuhteen kokemista onnelliseksi edisti voimakkaasti se, että henkilö pystyi kertomaan omista huolistaan kumppanilleen. Oman sisäisen kokemusmaailman avaaminen kumppanille viestitti, että suhde sisälsi läheisyyttä ja ystävyyttä ja kokemuksen kumppanin tuntemisesta. Merkittävä osa tätä toiselle avautumista oli myös kokemus siitä, että kumppanille voi paljastaa kielteisiä tunteitaan ja ilmaista stressiään tai väsymystään. Kontulan tutkimuksesta selvisi myös, että kaikista tyytyväisimpiä parisuhteeseensa olivat parit, joilla oli vain vähän keskinäisiä riitoja ja toimivat ratkaisukeinot niiden ilmetessä. Tärkeä tekijä parisuhdetyytyväisyyden osalta oli lisäksi kokemus siitä, että kumppani hyväksyy omana itsenään eikä yritä muokata omien mieltymystensä mukaiseksi. Lisäksi Kontula korosti, että yhteisesti vietetty aika olisi parisuhdeonnen kannalta keskeistä. (Kontula 2013, 240-244.)

2.1.2 Parisuhteen roolikartta

Parisuhteen roolikartta on saanut alkunsa Varsinais-Suomen Lastensuojelukuntayhtymässä. Tämä roolikartta on suunniteltu aikaisemmin kehitetyn vanhemmuuden roolikartan pohjalta. (Ylitalo 2011, 27.) Taustavaikuttajana roolikartan hahmottamisessa on ollut Jacob Levy Morenon rooliteoria, joka käsittelee ihmisten välisiä vuorovaikutussuhteita ja ihmisillä olevien roolien yhteyttä keskenään. (Vilen ym. 2014, 120). Idea parisuhderoolikartan suunnittelulle heräsi sen havainnon kautta, että perheiden hyvinvoinnin edistämiseen ei ainoastaan riitä vanhemmuudelle tarjottu tuki. Perhe- elämään ja vanhempien parisuhteeseen liittyvät ongelmat vaikuttavat monien lapsien hyvinvoinnin kokemukseen ja täten vanhemmille tulee antaa tukea myös parisuhteensa toimivuuden ylläpitämisessä. Parisuhdetyytyväisyyden

ajatellaan luovan vahvan pohjan myös hyvänä vanhempana toimimiselle. (Vilen ym. 2014, 121.)

Parisuhteen roolit voidaan jakaa viiteen eri kategoriaan. Niiden kautta heijastuvat motiivit, jotka ovat parisuhteessa olemisen taustalla. Parisuhteen kannalta motiivit ohjaavat siihen suuntaan, että parisuhdetta olisi mahdollista pitää koossa ja parantaa. Motivaatirooleja parisuhderoolikartan mukaan ovat: Kumppani, Suhteen vaalija, Rakastaja, Rajojen kunnioittaja ja Arjen sankari. Motivaatiroolit on mahdollista jakaa vielä ala-rooleiksi eli tavoiterooleiksi, joiden kautta ilmaistaan käyttäytymistapoja, joita parisuhteessa tavoitellaan. (Ylitalo 2011, 27-28.)

Tavoiteroolina Kumppani pyrkii muun muassa sitoutumaan, kunnioittamaan ja huomioimaan oman kumppaninsa. Lisäksi hän haluaa viettää aikaa yhdessä ja kehittyä toisen kanssa. Suhteen vaalija pyrkii näyttämään omat tunteensa ja hyväksymään toisen tunteet, pyytämään ja antamaan anteeksi sekä sovittelemaan asioita. Rakastajan rooli puolestaan käsittää kyvyt itsensä rakastamiseen, toisen tarpeet huomioon ottamiseen sekä hellyyden ja intiimin läheisyyden. Rajojen kunnioittajan tavoiterooli koostuu luottamuksen vaalimisesta, erillisyyden ymmärtämisestä sekä kumppanin että omien rajojen hahmottamisesta. Arjen sankarin rooliodotuksiin liittyy vastuun kantaminen perheeseen liittyvistä asioista sekä kyky löytää arjesta iloa. Lisäksi tämän roolin tavoitteisiin kuuluvat vastuullinen taloudesta huolehtiminen sekä arkisten asioiden yhteensovittaminen. (Vilen ym. 2014, 121.)

Roolit näyttävät eritasoisesti parisuhteen eri vaiheissa. Aluksi Rakastajan ja Arjen sankarin roolit ovat vahvimillaan, sillä uutta kumppania halutaan miellyttää kaikin tavoin. Suhteen edetessä pyritään itsenäistymään toisesta, jolloin rajojen kunnioittajan rooli nousee keskiöön. Parisuhde on jo tässä vaiheessa vakiintuneempi ja arjen pyörittämiseen tarvitaan myös Arjen sankarin roolin haltuunottoa. Suhteen ylläpito ja kehittäminen edellyttävät suhteen vaalijan roolia, jonka täytyessä myös liittolaisuuden kokemus kumppanin kanssa kasvaa. Pitkäaikaisessa parisuhteessa Kumppanin roolin merkitys lisääntyy, joskin muutkin roolit ovat yhä edelleen toiminnassa yhtäaikaaisesti. Roolien kehittyneisyyden kautta voidaan tarkastella parisuhteen toimivuutta. (Ylitalo 2011, 29-31.)

2.1.3 Parisuhdekehrä

Parisuhteen toimivuutta voidaan roolikartan lisäksi kuvata parisuhdekehrän avulla. Tässä kuviossa keskellä on rakkaus ja sen ympärillä usko, toivo, tahto, luottamus ja sitoutuminen. Ympärillä ovat kehrässä limittyneinä kiintymys, läheisyys, olemme eri mieltä -sarake, me kaksi, me ja muut sekä unelmat. Kiintymyksen kuuluvat toisen kunnioitus ja kumppanin tunteminen. Läheisyyteen liittyvät olennaisesti läheisyys ja seksuaalisuus. Olemme eri mieltä -sarake koostuu puolestaan kumppaneiden keskinäisistä konflikteista ja ongelmista sekä niihin liittyvistä reagointi- ja käsittelytavoista. Kehrässä olevaan me kaksi -sarakeeseen

kuuluvat pariskunnan yhteisten merkitysten määrittely ja tunneyhteyden tavat. Me ja muut sarakkeeseen sisältyvät suhteet lähiympäristöön. Unelmat -sarakeena käsittävät, sekä parisuhteeseen liittyvät toiveet ja omat parisuhdekertomukset, että omat unelmat (Väestöliitto 2017.)

Kehran ideana on, että pyöriessään se ilmentää toimivaa, eteenpäin pyrkivää ja kehittyvää parisuhdetta Kehran pysähtyessä voidaan hahmottaa vuorovaikutukseen liittyviä näkökohtia. Toimiva parisuhde edellyttää, että jokainen kehrän sarakkeissa olevista osa- alueista sujuu tarpeeksi hyvin. Kehra tuottaa lämpöä ja hyvinvointia sen vaikutuspiirissä oleville ihmisille, erityisesti pariskunnan lapsille, silloin kun kehrän liike on tasapainoista ja sujuvaa. (Väestöliitto 2017.)

2.2 Parisuhteen historia verrattuna nykypäivään

Parisuhteen muodostaminen on ollut historiallisesta, sodan jälkeisestä perspektiivistä tarkasteltuna lähes yhteiskunnallinen edellytys. Avioliitto oli itsestäänselvyys, jonka lähtökohtana oli kumppaneiden sopeutuminen toisiinsa psyykkisesti. (Kontula 2009, 11.) Perhettä pidettiin tällöin tuotantoyksikkönä. Parisuhteen solmiminen ja avioliittoon astuminen turvasivat välttämättömän toimeentulon ja itsenäisen roolin. (Nieminen 1993, 7.) Onnellisuuden tavoittelun tuli suuntautua avioliittoon ja perhe-elämään, sillä yhteiselämän tuli olla kokonaisuudessaan tyydyttävää, jotta lasten turvallinen ja normaali kehitys mahdollistuisi. Merkittävintä oli tällöin kuitenkin lasten kehityksen turvaaminen kuin kokemus parisuhdetyytyväisyydestä. (Kontula 2009, 11.) Avioliiton uskottiin olevan hyvinvoiva, silloin, kun se oli pysyvä ja antoi perheelle lapsia. Edellinen sukupolvi koki, että avioliiton kuului jatkoa, jos ei ollut mitään välttämätöntä eroamisen aiheutta. (Tolkkio-Nikkonen, 1990.)

Parisuhteen muodostamisen voidaan katsoa olevan yhä edelleen yksi ihmisen perustarpeista. Parisuhteen solmimisen lähtökohtana on nykyaikana vahvasti rakastumisen tunne. Parisuhteelta halutaan erityisesti emotionaalista tarpeiden täyttymistä, kuten hellyyttä, läheisyyttä ja tunnekokemusten jakamista toisen kanssa. (Kontula 2009, 11; Jallinoja 2000, 38-47.) Parisuhteen voidaan katsoa olevan joko pysyvä tai määräaikainen sen perusteella, kuinka keskinäinen sitoutuneisuus ja tunneperäinen intimitetti toteutuvat. Yleisen käsityksen mukaan rakkauden vähetessä parisuhteessa, on pyrittävä panostamaan voimakkaammin parisuhteenhoitamiseen ja yhteisen ajan viettämiseen. Kokemus emotionaalisten tarpeiden täyttymättömyydestä, on nimittäin keskeinen riskitekijä, suhteen jatkuvuuden kannalta. (Jallinoja 2000, 38-47.) Tavoitteena on, että kumppanit ovat rakastavia yhtäaikaaisesti, kun ovat vanhemman roolissa lapsilleen sekä huolehtivat kodin- ja talouden hoidosta. (Kontula 2009, 11).

Nykyaikana parisuhteiden rakenne on muuttunut monimuotoiseksi. Avioliitto oli hallitseva parisuhteen muoto 1950- luvulle asti ja muita parisuhteen toteutustapoja ei yleisesti pidetty kovinkaan soveliaina. 1960- luvulle tultaessa avoliittojen osuus kohosi ja nykyään sitä pidetään tavanomaisena ja hyväksyttynä muotona yhteiselämälle. Aikaisemmin avoliitto kuului avioliittoa ennen olevaksi parisuhteen toteutustavaksi, mutta nykyään se on yleinen kaikissa eri sukupolvissa. Avoliiton oheen on muotoutunut myös erillisuhteet yhtenä parisuhteen muotona. Erillisuhteissa kumppanit muodostavat parisuhteen, mutta he eivät asu yhdessä, vaan heillä on omat kodit. ((Kontula 2009, 11.)

3 Perhe ja vanhemmuus

Parisuhteen osapuolet muodostavat perheen muutettuaan yhteen ja erityisesti saatuaan ensimmäisen lapsensa. Tilastokeskus määrittelee perheeksi avio- ja avoparit, jotka ovat lapsettomia tai joilla on lapsia, yksinhuoltajaperheet sekä rekisteröidyssä parisuhteessa elävät nais- ja miesparit. Avopareiksi luokitellaan kaikki yhdessä asuvat kumppanit, jotka eivät ole avioliitossa. Lapsiperheeksi katsotaan kaikki perheet, joissa elää alle täysi-ikäisiä lapsia. Ydinperhe määritellään perhemuodoksi, jossa on enintään kaksi peräkkäistä sukupolvea, tavallisimmin avio- tai avoliitossa elävät äiti ja isä ja heidän yhteiset lapsensa. (Vilen ym. 2014, 10, 13.) Pikkulapsiperhe liittyy määritellyyn elämänvaiheeseen, jossa lapset ovat alle kouluikäisiä ja tarvitsevat säännöllistä huolenpitoa, hoitoa ja turvaa. (Törrönen 2012, 16).

Hyvinvoiva parisuhde on merkittävä voimavaratekijä vanhemmuudelle. Lapsen tasapainoista kehitystä myös tukee vanhempien toimiva parisuhde ja keskinäinen vuorovaikutteisuus. (Sihvola 2002, 43; Malinen 2007,32.) Lapsen syntyminen perheeseen herättää ihmisessä uudenlaisen, inhimillisyyden kokemuksen, vanhemmaksi kasvamisen. Vanhemmuus on tärkeä ja erityislaatuinen ihmissuhde joka perustuu kahden eri sukupolven keskinäiseen vuorovaikutteisuuteen. Vanhemmuus pohjautuu kiintymykseen lapsen ja aikuisen välillä ja täten se koostuu inhimillisen kehittymisen mahdollistamisesta. Merkittävin ja ensimmäinen esimerkki lapselle ihmisyydestä, on juurikin oma vanhempi. (Tamminen 2005, 69.)

Vanhemmuuteen kasvaminen tapahtuu kehittymisen kautta eikä synny itsestään. (Huttunen 1997, 49, 51). Vanhemmuuteen sisältyy jatkuva oppimisprosessi, jossa lapsi toimii merkittävimpana opettajana. (Pulkkinen 2002, 146). Vanhemmuuden muotoutumiseen sisältyy omat kehitysvaiheensa. Elämänkaariteorian perusteella vanhemmuuden siirtymävaihe on haasteellisin kehitystehtävä ihmiselämän kannalta. Se määritellään kriisivaiheeksi, jonka työstäminen ja suorittaminen kehittävät ihmisessä vastuullisuutta ja kykyä turvata toisen ihmisen elämää. (Huttunen 1997, 49, 51.) Vanhemmuus, joka edistää lapsen kehittymistä tasapainoiseksi ihmiseksi käsittää vanhempien hyvän parisuhteen ja lapsen hyvän ja lämpimän suhteen isäänsä. Hyvässä vanhemmuudessa lapsen vanhemmat myös kontrolloivat alkoholinkäyttöään ja kasvatus ei sisällä fyysistä rankaisutapaa. Lisäksi lapsen hyvinvointia

tukee äidin huolenpito lapsesta ja luottamus tähän sekä vanhempien kasvatustyyli, jotka edistävät lapsen luottamuksen kokemusta suhteessa vanhempiinsa. (Pulkkinen 2002, 129-131.)

Vanhemmuus voidaan jakaa biologiseen, sosiaaliseen, psyykkiseen ja juridiseen vanhemmuuteen. Biologinen vanhemmuus perustuu lapsen ja vanhemman samankaltaisiin geeneihin. Sosiaalinen vanhemmuus määritellään aikuisena, joka huolehtii lapsen arkisesta hyvinvoinnista. Psyykinen vanhemmuus merkitsee lapsen turvallisuudesta ja tarpeiden täyttämistä vastaavaa aikuista. Lapsi kokee vanhemman luottamuksen arvoiseksi ja on muodostanut kiintymyssuhteen tähän. Juridinen vanhemmuus puolestaan koostuu oikeudellisista velvollisuuksista ja oikeuksista. Juridisen vanhemmuuden taustalla on tavallisimmin biologinen vanhemmuus. Tähän vanhemmuuden määritelmään liittyy esimerkiksi lapsen oikeus perintöön. (Vilen 2014, 10-11.)

3.1 Vanhemmuuden roolikartta

Vanhemmuuden roolikartassa on kuvattu, mistä eri tekijöistä koostuu hyvä, lapsilähtöinen vanhemmuus. Vanhemmuuden roolikartan perustana on Jacob Levy Morenon (1889- 1974) rooliteoria. Vanhemmuuden roolikartan keskiössä ovat näkökohdat siitä, mitä lapsi tarvitsee, jotta hänen hyvinvointinsa ja kehityksensä turvautuisi parhaalla mahdollisella tavalla. Lapsen hyvinvoinnin ylläpitämisen kohdalla on otettava huomioon lapsen yksilölliset tarpeet, kuten lapsen kehitysaste, ikä, temperamentti sekä sukupuoli. Vanhemmuuden roolien kehittymisen kannalta on myös keskeistä huomioida, että ne tapahtuvat aina vuorovaikutteisessa suhteessa lapsen ja vanhemman välillä, joka edellyttää vanhemmalta aitoa läsnäoloa. Roolien vahvistumista voi myös tietoisesti edistää roolien itsestään kehittymisen ohella. Vanhempi tavallisesti omaksuu lasten kasvatuskokemuksensa lisääntyneenä, uudenlaisia rooleja aikaisempien roolien tueksi. Tärkeimmät, vanhemmuuteen liittyvät roolit siis kehittyvät pikkuhiljaa vanhempana kasvamisen seurauksena. (Ylitalo 2011, 9-11; Airola ym. 2003, 34-35.)

Roolikartta jakautuu viiteen eri päärooliin, joita kutsutaan motivaatiorooleiksi.

Roolinimikkeiden keskellä ovat lapsen tarpeet, huomioon ottaen hänen kehitystasonsa. Nämä kyseiset vanhemmuutta ohjaavat roolit ovat Rakkauden antaja, Ihmissuhdeosaaja, Huoltaja, Elämän opettaja ja Rajojen asettaja. Motivaatioroolit haarautuvat vielä ala- rooleihin eli tavoiterooleihin, joita puolestaan ohjaavat toimintapyrkimykset, joita tavoitellaan vanhemmuudessa. (Ylitalo 2011, 9-11.) Rakkauden antajana vanhempi rakastaa itseään, suojelee ja lohduttaa lasta, antaa hellyyttä ja hyväksyy lapsen aitona itsensä. Lisäksi hän myötäelää lapsensa tunnetiloja ja huomaa lapsen ainutlaatuisuuden. (Vilen ym. 2014, 137; Airola 2003, 34-35.) Rakkauden antaja on tunnekeskeinen rooli. Tämän roolin määritellään olevan merkittävin lapsen emotionaaliseen turvallisuudelle. (Sihvola 2012, 75.)

Ihmissuhdeosaajan kategoriaan kuuluu vanhemmuuden näkökulmasta kyky rohkaista, ylläpitää keskustelu- ja kuunteluyhteyttä sekä, auttaa konfliktitilanteissa. Lisäksi vanhempi kannustaa

lapsen pyrkimystä itsenäisyyteen, hyväksyy lapsen tunneskaalan, kykenee antamaan ja pyytämään anteeksi sekä toimi lapsensa ja perheensä ihmissuhteiden edistäjänä. (Vilen ym. 2014, 137; Airola 2003, 35.) Ihmissuhdeosaajan rooli perustuu viisaaseen toimintaan ja on keskeinen, varsinkin lasten tullessa iältään vanhemmiksi. (Sihvola 2001, 79).

Huoltajan ominaisuudessa vanhempi huolehtii lasten perustarpeista ja tarjoaa virikkeitä. Lisäksi vanhempi huolehtii lapsesta tämän sairastuessa. (Vilen ym. 2014, 137; Airola 2003, 35.) Huoltajan rooli on käytännöllisyyteen perustuva, jossa vaaditaan välttämättömiä arjentaitoja. (Sihvola 2001, 74). Elämän opettajan rooliodotuksiin liittyvät esimerkin näyttäminen lapselle, sosiaalisten taitojen välittäminen arvojen opettaminen ja sen ohjeistaminen, mikä on oikein ja väärin. Tähän roolisarakeeseen sisältyy myös arkisten taitojen ohjaaminen. (Vilen ym. 2014, 137.) Elämän opettajan rooli koostuu kokonaisuuksien hahmottamisesta. (Sihvola 2002, 80). Rajojen asettajan tavoiteroolit sisältävät vanhemman kyvyn luoda turvallinen ilmapiiri, noudattaa ja valvoa sovittuja sääntöjä ja sopimuksia. Lisäksi tämän Rajojen asettajan rooliodotuksiin liittyvät omien ja lapsen rajojen asettaminen ja vuorokausirytmien turvaaminen. (Vilen ym. 2014, 137; Airola 2003, 35.) Rajojen asettajan rooli edellyttää vahvaa vanhemmuutta (Sihvola 2002, 77).

Vanhemmuuden roolikartassa mainitut roolit muokkautuvat vanhemmuuden myötä ja ne voidaan jakaa viiteen eri kehitysasteeseen. Näitä ovat: alikehittynyt, ylikehittynyt, puuttuva, vääristynyt ja sopivasti kehittynyt rooli. Alikehittyneessä roolissa toiminta tuntuu turhan haasteelliselta ja teennäiseltä, jolloin rooli sujuu puutteellisesti ja lapsen tarpeisiin nähden liian heikosti. Ylikehittyneessä roolissa toiminta on muuttunut rutiininomaiseksi ja joustamattomaksi, jolloin toiminta saattaa olla ylikorostunutta ja lapsen kehitystasoon sopimatonta. Ylikehittyneen roolin toteuttaminen voi vaarantaa lapsen tarkoituksenmukaisen kehityksen tai kaventaa toisen vanhemman oikeuksia lapsen kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä. (Vilen ym. 2014, 138; Ylitalo 2011, 14- 15; Airola 2003, 35-36.)

Puuttuva roolin kehitystaso tarkoittaa, että vanhemmalta uupuu kokonaan jokin rooli tai se on hyvin vajavaisella tasolla, siitäkkin huolimatta, että lapsen tarve edellyttäisi tämän roolin olemassaoloa. Täten riskinä voi olla, että lapsen turvallinen kasvu vaarantuu tai lapsi joutuu kehittymistä uhkaaviin tilanteisiin. Vääristyneelle roolille on tunnusomaista, että vanhemman omat mieltymykset ja tarpeet ohjaavat toimintaa. Toiminta voi perustua vanhemman vahvojen tunnekokemusten perustalle, jolloin vaikuttimina voivat olla muun muassa ahneuden, epäonnistumisten ja mustasukkaisuuden tunteet. Pahimmassa tapauksessa vanhempi toimii tunneylykkeidensä pohjalta ja toteuttaa esimerkiksi sääntöjen noudattamisen roolia väkivallan kautta. Sopivasti kehittyneessä roolissa toimiminen on vaivatonta ja luontevaa, jolloin vanhempi muokkaa rooliaan tietoisesti ja tilanteen edellyttämällä tavalla. (Ylitalo 2011, 14.)

3.2 Kiintymyssuhteiden merkitys lapsen kehityksen kannalta

Kiintymyssuhdeteorian lähtökohtana on, että pienellä vauvalla on luontainen tarve muodostaa vuorovaikutuksellinen suhde hoitajaansa, jotta voisi kasvaa ja kehittyä tarkoituksenmukaisesti. Hän ei itse pysty vastaamaan omista tarpeistaan kuten ruoan ja hoivan saamisesta, vaan tarvitsee tähän tarkoitukseen aikuista hoitajaa, joka useimmiten on hänen oma äitinsä. Kiintymyssuhteen perusteella lapselle muodostuu näkemys itsestään, esimerkiksi kuva siitä, onko hän hyvä tai paha ja käsitys muista suhteissa itseensä. Lapsi käsittelee jo ensimmäisen elinvuotensa aikana perustunteita kuten iloa, surua, pelkoa ja vihaa ja pyrkii hahmottamaan näiden tunteiden olemassaoloa ja ilmaisemaan niitä. Kiintymyssuhteiden muodostamisessa on jäsennetty kaksi herkkyyuskautta, jotka sijoittuvat 7-9 kuukauden ikään sekä puolentoista vuoden iästä kahteen ikävuoteen. (Karling ym. 2008, 157-158.)

John Bowlby ja Mary Ainsworth ovat tarkastelleet juuri tätä lapsen ensimmäisenä muodostunutta ja tärkeintä ihmissuhdetta; suhdetta hoitajan ja lapsen välillä. Tässä ihmissuhteessa keskeisintä on vuorovaikutuksen laatu ja psyykinen turvallisuuden kokemus, joka muodostuu lapsen ja hoitajan välille. Kiintymyssuhde vaikuttaa niin lapsen suhtautumiseen itseään kuin toisia ihmisiä kohtaan sekä tunteidenkäsittelytaitoihin. (Kirveslahti ym.2014,161.) Kiintymyssuhde muovaa lapsen minäkuvaa eli näkemystä omasta itsestään ja kyvyistään. Kiintymyssuhteen muodostaminen on myös edellytys kielen oppimiselle sekä muistijärjestelmän kehittymiselle. Lapsi muodostaa syy- seuraussuhteita käyttäytymiseensä reagoinnin perusteella ja tätä kautta hänelle muovautuu tietynlainen kiintymyssuhde hoitajaansa. Kiintymyssuhteita on olemassa varsinaisesti neljänlaisia, joilla kaikilla on vaikutuksensa lapsen kehittymisen kannalta. (Karling ym. 2008, 157-158.)

Turvallinen kiintymyssuhde muodostuu silloin, kun lapsi kokee, että hänen fyysisiin ja emotionaalisiin tarpeisiin vastataan tarkoituksenmukaisesti. Lapsi kokee, että häntä rakastetaan ja hänen fyysisistä tarpeista huolehditaan. Lapsen saadessa kokemuksen turvallisesta kiintymyssuhteesta, hän pystyy ilmaisemaan tarpeitaan ja tunteitaan luonnollisesti, ilman, että pelkää hyljättyksi tulemistä tai aikuisen vastaamattomuutta hoivan tarpeeseen. (Karling ym. 2008, 158; Sinkkonen 2002, 181.) Tämä puolestaan edistää empaattisuuden, stressinsietokyvyn sekä vahvemman itsetunnon kehittymistä ja luo toimivan pohjan myös muille ihmissuhteille tulevaisuudessa. (Kirveslahti ym. 2014, 161). Siten yksilö uskaltaa ilmaista itseään ja tarpeitaan myös aikuisena, rakastaa ja muodostaa läheisiä ihmissuhteita sekä luonnollisesti tarjota omalle lapselleen arvostusta ja turvallisen kiintymyssuhteen mallin. (Karling ym. 2008, 159; Silven 2011, 75-77).

Turvattomassa, välttelevässä kiintymyssuhteessa, lapsi kokee, että hänen tarpeisiinsa vastaaminen ei ole johdonmukaista ja aikuinen ei ole lapsen saatavilla hänen tarvitessaan tätä. Tämänkaltaisen kiintymyssuhde voi muodostua lapsen ja hoitajan välille silloin, kun

hoitaja ei ole tilanteessa läsnä joko konkreettisesti tai emotionaalisesti tai hän ei syystä tai toisesta osaa reagoida lapsensa tarpeisiin. Tämä läsnäolon puute saattaa johtua muun muassa vanhempien kiireestä tai psyykkisistä ongelmista kuten masennuksesta eikä välttämättä vanhempien välinpitämättömyydestä tai rakkaudettomuudesta lastaan kohtaan. Tästä seurauksena on, että lapsi ei uskalla ilmaista kielteisiä eikä myönteisiä tunteitaan. (Kirveslahti ym. 2014, 161.) Hän yrittää olla mahdollisimman kiltti tai vastaavasti kasaa tunteet itseensä, jolloin ne saattavat tulla esille käyttäytymishäiriöinä. Välttelevän kiintymyssuhteen muodostaneella yksilöllä voi olla vaikeuksia päästää muita ihmisiä lähelleen tulevaisuudessa, sillä hän pelkää loukatuksi tulemista. Samalla hän epätoivoisesti saattaa hakea tukea ja hyväksyntää muilta, pyrkimällä miellyttämään heitä. (Karling ym. 2008, 159; Silven 75-77.)

Turvaton, ristiriitainen kiintymyssuhde rakentuu siten, että lapsen tarpeisiin vastataan ristiriitaisesti ja vaihtelevasti eikä lapsi tiedä, miten hänen tulisi käyttäytyä. Tällöin hänkin alkaa käyttäytyä ristiriitaisella tavalla. Lapsi pyrkii saamaan huomioita osoittamalla tunteensa vahvasti ja reagoimalla asioihin hyvinkin emotionaalisesti. Tämänkaltaisen kiintymyssuhteen muodostuminen lapsen ja hoitajan välille, voi johtua siitä, että hoitaja ei osaa luoda vuorovaikutuksellista suhdetta lapseen eikä tiedä, mitä häneltä kasvattajana odotetaan. (Kirveslahti ym. 2014, 162.) Ristiriitaisessa kiintymyssuhteessa kasvaneella yksilöllä voi olla myöhemmin taipumusta muodostaa riippuvuussuhteita tulevissa ihmissuhteissaan ja hän pyrkii kaikin keinoin saamaan hyväksyntää muilta, sillä ei luota omaan itseensä ja pärjäävyyteensä. Henkilö reagoi kaikkiin tilanteisiin enimmäkseen tunteilla ja pyrkii myös vaikuttamaan ihmissuhteidensa pysyvyyteen ainoastaan tunteiden kautta. Ristiriitaisessa kiintymyssuhteessa eläneellä aikuisella ihmissuhteisiin voi liittyä pahimmassa tapauksessa hyväksikäyttöä, väkivaltaa ja toisen aivopesua ja vastaavasti oman lapsensa hän hyvin todennäköisesti kasvattaa epäjohdonmukaisesti. (Karling ym. 2008, 159-160; Silven 75-77.)

Neljäs kiintymyssuhdemalli, joka voi muodostua lapsen ja hoitajan välille on jäsentymätön kiintymyssuhde. Tähän saattavat johtaa lapsen elämässä kokemat traumaattiset tapahtumat kuten fyysinen tai seksuaalinen väkivalta, vanhempien menettäminen tai lapsen kokonaisvaltainen heitteillejätto, jotka vahvan stressikuormituksensa takia estävät kiintymyssuhteen muodostumisen kokonaan. (Kirveslahti ym. 2014, 162.) Tämänkaltaisen kiintymyssuhteen poissaolo estää lapsen näkemysensä siitä, millä tavalla hänen oletettaisiin toimivan, sillä hänen tarpeisiinsa ei reagoita, toimi hän millä tavalla hyvänsä. Lapsi ei tällöin pysty luomaan kuvaa itsestä suhteessa muihin ihmisiin ja hän on hyvin pelokas sekä hänen tunnemaailmansa on täysin sekaisin ja jäsentymätön. Kiintymyssuhteen puuttuminen johtaa useasti ongelmiin tulevaisuudessa ja tämänkaltaisissa tilanteissa eläneet lapset tarvitsevat puuttumista tilanteeseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, kuten huostaanoton järjestämistä heidän hyvinvointinsa turvaamiseksi tai muunlaista tukea ja terapiaa. (Karling ym. 2008, 160; Silven 75-77.)

3.3 Vanhempien kasvatustyyli

Diana Baumrindin on kasvatustyylien tutkimisen alulle laittaja. Baumrind jakoi 1960-luvulla kasvatustyyliä kolmeen eri luokkaan: määräävään, sallivaan ja auktoriteettiseen kasvatustapaan. Määräävälle kasvatustyyliä on ominaista, että vanhemmat määrittelevät säännöt ja lapset eivät saa vastustaa ja kyseenalaistaa heidän asettamiaan rajoja ja sääntöjä. Lapsille tarjottu hoiva ja rakkauden osoittaminen on melko vähäistä tässä kasvatustyyliä. (Himberg 2005, 57.)

Sallivalle kasvatustyyliä on luontaista, että vanhemmat käyttäytyvät lasta hoivaavasti, mutta he eivät aseta juurikaan rajoja ja kurinpito on heikkoa. He toimivat lapsen toiveiden ja ylläkkeiden mukaisesti eivätkä edellytä lapselta kehitystasonsa mukaista käyttäytymistä. Auktoriteettisessa kasvatustyyliä lapselle määritellään kehitystasonsa mukaiset rajat ja määräykset, mutta niistä voidaan neuvotella ja keskustella lapsen kanssa. Vanhempien kasvatustyyliin kuuluu lasten rohkaiseminen ja ehdotusten asettaminen käskevän toimintatavan sijaan. Vanhempien määrittelemät säännökset ovat demokraattisuuden perustuvia ja vanhemmat yrittävät toteuttaa lapsille lupaamansa asiat. (Himberg ym. 2005, 57; Pulkkinen 2002, 143-144.)

Kasvatustyylien paremmuutta on myöhemmin vertailtu Baumrindin saamiin tutkimustensa tuloksiin. Määräävällä kasvatustyyliä toteutettu kasvatustapa tekee lapsista tottelevia, mutta muuten tyytymättömiä. Sallivalla tyyliä toteutettu kasvatustapa aiheuttaa myöhempiä vaikeuksia säädellä käyttäytymistään eikä myöskään turvaa onnellisuutta. Auktoriteettisella kasvatustyyliä kasvatettujen lasten on havaittu arvostavan itseään ja selviytyvän hyvin sosiaalisissa suhteissa. Kasvatustyylien valintaan vanhemmilla on yhteydessä vanhempien oma persoonallisuus, kulttuuri, lapsuudessa omilla vanhemmilla olleet kasvatustyyliä. (Himberg ym. 2005, 57.)

Nykyään puhutaan lapsilähtöisestä kasvatustyyliä, johon sisältyy olennaisesti lämpimyyttä, huolenpito, rajojen määrittäminen, moraalisaäntöjen välittäminen sekä luottamus ja mielenkiinto lapsen tekemisiin. Lapselle suodaan runsaasti rohkaisua, myönteistä palautetta ja mahdollisuuksia kokea onnistumisia. Lapsen tarpeet näkemykset ja ainutlaatuisuus huomioidaan eikä hän joudu kokemaan tunnepuolen hylkäämistä missään vaiheessa. Tämän kasvatustyylin on tutkimusten valossa havaittu vahvistavan itsetuntoa, selviytymistä koulumaailmassa sekä tukevan yhteiskuntakelpoisuutta. Lapsilähtöisen kasvatustyylin rinnalle on kohonnut uutena käsitteenä myös Curling-vanhemmuus, jossa lasta pyritään suojelemaan kaikilta pettymyksiltä ja epäonnistumisilta. Tällöin lapsessa ei kehity pettymyksen sietokykyä ja tämä voi aiheuttaa myöhemmin itsekkyyttä. (Terveyskirjasto 2012.)

3.4 Lapsen kehitysvaiheet

Kehityspsykologi Erik. H. Erikson on kehittänyt psykologisen kehitysteorian, joka käsittelee ihmisen elämänkaarta kokonaisuudessaan. Erikson on jäsentänyt psyykkiset, biologiset ja sosiaaliset tekijät, jotka liittyvät eri kehitysvaiheisiin. Vauva- ja lapsuusvaiheen kehitystehtävien läpikäyminen vaikuttaa suorasti seuraavien, myöhempien kehitystehtävien suorittamiseen. Kehitysvaiheiden toimiva läpäiseminen aiemmin on yhteydessä seuraavien kehitysvaiheiden onnistumiseen ja puolestaan aikaisempi epäonnistuminen kehitysvaiheessa heijastuu vaikeutena kohdata uusia, myöhempiä kehitysvaiheita. (Almqvist. 2000,12-25; Salo-Gunst ym. 2007, 54-55.) Tässä käsittelen kehitysvaiheet varhaislapsuudesta kouluikään, joka on oman teoreettisen lähestymistapani kannalta keskeisin kehitysjakso.

Vauva-ikä kehitystehtävä on perusluottamus - perusturvattomuus. Ensimmäinen kehitysvaihe on 0-1,5 vuoden iässä. Tähän kehitysvaiheeseen liittyy lapsen kokemus perusluottamus, joka on edellytyksenä turvalliselle psyykkiselle ja fyysiselle terveydelle. Turvaton kasvuympäristö voi vaarantaa luottamuksen syntymisen, jolloin kehitystehtävä jää suorittamatta ja lapsen kokemusmaailmaan jää epäluottamus. Kehitysvaiheen läpäiseminen puolestaan valaa uskoa ja luottamusta tulevaisuuteen, jolloin pettymysten ja epäonnistumisten sietokyky on jatkossa parempi. (Almqvist 2000.12-25; Salo- Gunst ym. 2007, 54-55.)

Pikkulapsi-ikä kehitystehtävä on itsenäisyys- epäily. Tämä kehitystehtävä ajoittuu 1,5-3-vuoden ikään. Tässä vaiheessa puheella, kielellä, liikunnalla ja motorisella on tärkeä merkitys. Lapsen on opittava itsensä hallintaa liikkeen ja itseilmaisun kautta. Kehitysvaiheen onnellinen läpikäynti vaikuttaa siihen, että lapsi kykenee viestittämään tahtonsa jäsenellisesti ja hallitusti. Lapsen kokiessa, että hänen pettymyksen kokemuksiaan ei huomioida, hän saattaa alkaa käyttäytyä vihamielisesti itseään tai muita kohtaan tai vastaavasti ylikorostaa itseään. (Almqvist 2000,12-25;Salo-Gunst 2007, 54-55.)

Kehitystehtävä leikki-ikä on aloitteellisuus - syyllisyys. Kolmas kehityskausi on 3-5 vuoden iässä. Lapsi harjoittelee tällöin vaativampia kognitiivisia taitoja suhteessa itseensä ja lähiympäristöönsä, pääasiassa leikin avulla. Kehitysvaiheeseen liittyy, että lapsi on tiedostanut, että vanhemmilla on oma tärkeä suhteensa keskenään sekä muita velvoitteita eikä hän omista vanhempia vain itse. Samalla lapsi peilaa itseään samaa sukupuolta olevaan vanhempansa ja muodostaa alustavan sukupuoli-identiteetin. Lapselle muodostuu tässä vaiheessa myös omatunto ja moraalikäsitys. Lapsi on sosiaalisesti suuntautuneempi ympäristöön ja onnistunut kehitystehtävän suorittaminen merkitsee, että lapselle kasvaa aloitteentekokyky. Epäonnistunut kehitystehtävä puolestaan saattaa aiheuttaa lapselle syyllisyyttä, joka heijastuu yli tiukkana omatuntona tai vastaavasti täysin sen puutteena. (Almqvist 2000,12-25; Salo-Gunst 2007, 54-55.)

Varhaisen kouluiän kehitystehtävä on ahkeruus- alemmuus. Tämä kehitysvaihe on lapsella 5-10 vuoden iässä. Tässä vaiheessa lapselle herää perusnäkemys omasta osaamisestaan ja taidoistaan sekä työn tekemisestä. Onnistuneen kehityksen läpikäymisen yhteydessä lapselle muodostuu usko, että hän pystyy toimimaan oma-aloitteisesti ja luottamus omiin kykyihin ja osaavuuteen. Epäonnistunut kehitystehtävän suorittaminen puolestaan aiheuttaa lapsessa kokemuksen riittämättömyydestä ja heikkomuudesta muihin verrattuna. (Almqvist 2000, 12-25; Salo-Gunst 2007, 54-55.)

4 Hyvinvoinnin määritelmä

Hyvinvointia on mahdollista tarkastella useiden osa- alueiden kautta, mutta keskeisimpiä määrittäjiä sen suhteen ovat ihmisen elinolot. Siihen liittyvät kiinteästi materiaallinen hyvinvoinnin tausta, kuten toimeentulo, asuinolosuhteet sekä työtilanne. Hyvinvointiin vaikuttavat myös kokemus omasta terveydentilasta ja sosiaaliset verkostot. Lisäksi hyvinvointia edistää mahdollisuus toteuttaa itseään ja tunne onnellisesta olotilasta. (Karvonen ym. 2009, 20.) Perhe ja työ ovat ihmiselle keskeisiä hyvinvoinnin lähteitä. Perhe-elämään liittyvät tunnesuhteet ja hoivaan perustuvat läheissuhteet edistävät ja pitävät yllä hyvinvoinnin kokemusta. Ansiotyö puolestaan takaa taloudellisen toimeentulon, mutta siinä samalla tarjoaa sosiaalisia suhteita, mielenkiintoista toimintaa sekä mahdollisuuden toteuttaa itseään ja kykyjään. (Lammi- Taskula ym. 2009, 38.)

Hyvinvointiin vaikuttavat myös vahvasti itsensä arvostaminen ja oma arvio hyvinvoinnin tuntemuksestaan. (Karvonen ym. 2009, 20). Hyvinvoinnin kokemuksen saavuttamiseen edellytetään tasapainon tunnetta eli kokemusta siitä, että eri elämän alueille on tarpeeksi aikaa ja henkisiä resursseja. Perhe- elämän ja ansiotyön yhteensovittaminen vaatii sekä henkisiä että fyysisiä voimavaroja sekä käytettävissä olevaa aikaa. Hyvinvoinnin kokemuksen yhdeksi uhkaksi voi muodostua resurssien puute näiden kahden keskeisen osa- tekijän välillä. (Lammi- Taskula ym. 2009, 38.) Arkikielessä hyvinvoinnin kokemus hahmotetaan useasti hyvinvointia tuottavien palveluiden kautta. (Karvonen ym. 2009, 20).

Hyvinvoinnin kokemusta ei voi myöskään ainoastaan määrittää materiaalisen hyvinvoinnin perusteella. Täten on huomioitava, että vaikka aineelliset tarpeet olisi täytetty, hyvinvoinnin kokemukseen vaikuttavat myös henkilön mielenkiinnon kohteet ja kyvyt, jotka ohjaavat hänen hyvinvoinnin malliaan. Lisäksi henkilön kokiessa vaikeita pulmia terveydentilansa suhteen tai perhetilanteen ollessa haastava, hyvinvoinnin kokemus ei ole turvattu, vaikka muut aineelliset hyvinvoinnin tarpeet olisivat kunnossa. Tilanne on myös toisinpäin eli silloin, kun ihmisellä on toimiva sosiaalinen verkosto, hyvät perhesuhteet ja terveys sekä hänelle annetaan arvostusta lähiympäristöstään, aineellisesti heikommatkaan elinolosuhteet eivät välttämättä horjuta hänen hyvinvointiaan. (Karvonen ym. 2009, 20.)

4.1 Lasten hyvinvointi

Lasten hyvinvointia ja yleisesti perheitä käsiteltäessä, hyvinvointia voidaan lähestyä YK:N lapsen oikeuksien sopimuksen pohjalta. Tämän sopimuksen noudattamista edellytetään lasten hyvinvoinnin turvaamiseksi, niin lasten vanhemmilta, valtiolta kuin henkilöiltä, jotka työskentelevät lasten parissa. Sopimuksessa tähdennetään, että kaikkia lapsia tulee kohdella tasa-arvoisesti ja jokaisella lapsella tulee olla oikeus saada hyvä elämä. Sopimuksessa näyttäytyy kolme eri osa- aluetta. Ensinnäkin lapsella tulee olla oikeus erityiseen hoivaan ja suojeluun sekä mahdollisuus osallistua itseensä liittyvään päätöksentekoon, huomioon ottaen prosessissa hänen kehitystasensa ja ikätasonsa. Päätöksiä tehtäessä on huomioitava lapsen mielipiteet ja päätökset on toteutettava siten, että lapsen etu tulee huomioiduksi ensisijaisena. . (Lammi- Taskula ym. 2009, 11-12; Lastensuojelulaki (417/2007) 2007.)

Sopimuksen periaatteissa täsmennetään, että vanhemmat tai muut lapselle määritellyt huoltajat ovat ensisijaisesti vastuussa kasvattamisesta ja huolehtimisesta. He ovat oikeutettuja saamaan neuvonta- ja tukipalveluja tästä kasvatustehtävästä suoriutumiseen. (Lammi- Taskula ym. 2009, 11-12; Lastensuojelulaki (417/2007) 2007.) Lastensuojelulain ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen lähtökohtana on, että huostaanotto on aina väliaikainen puuttumiskeino tilanteessa, jossa kodin olosuhteet eivät tue lapsen hyvinvointia. Lapsi tulee palauttaa takaisin vanhemmille heti, kun tilanne on muuttunut paremmaksi. (Sinkkonen 2001, 155-157.)

Kuntien tulee huolehtia sen toteutuksesta, että lasten vanhemmat sekä muut kasvatustyöntekijät saavat riittävästi neuvontaa ja tukea. Valtion on taattava lapselle turvallinen kasvuympäristö sijaisperheessä tai adoption kautta, jos hänen omat vanhempansa eivät tukipalveluita saatuaan kykene huolehtimaan lapsen kasvun turvaamisesta. Lisäksi lapselle tulee tarjota tarpeeksi suuri osuus yhteiskunnan voimavaroin toteutetuista palveluista. Perustuslain mukaan yksilöllä, oli hän lapsi tai aikuinen tulee olla loukkaamaton ihmisarvo sekä tiettyjä määriteltyjä oikeuksia ja vapauksia. Lisäksi jokaisella henkilöllä on oikeutus päästä perusopetuksen ja sosiaaliturvan piiriin. (Lammi- Taskula ym. 2009, 11-12; Lastensuojelulaki (417/2007) 2017.)

Lastensuojelulaki (417/2007) määrittelee, että lapselle tulee taata oikeus elää turvallisessa kasvuympäristössä, jossa hänelle annetaan riittävää suojelua ja hänen tasapainoinen ja kehitystä tukeva kasvu turvataan. Päivähoidolta ja koululaitokselta edellytetään myös ennaltaehkäisevän lastensuojelun takaamista, johon sisältyy erityisen tuen antaminen lapsille, jotka eivät ole lastensuojelun piirissä. (Lammi- Taskula ym. 2009, 12; Lastensuojelulaki 417/2007) 2007.)

Bowlbyn näkemyksen kautta on hahmotettavissa, mitkä tekijät vaikuttavat lasten hyvinvointiin ja miten käyttäytyy lapsi, joka on saanut kokemuksen perusturvallisuudesta.

Lapsi, joka on hyvinvoiva, kokee mielenkiintoa ympäristöönsä kohtaan ja on aktiivinen. Täten hän tutkii ympäristöönsä ja oppii tärkeitä taitoja luontevasti. Rohkeus uuden oppimiseen ja aktiiviseen tarkasteluun on syntynyt siitä, että lapsi on kokenut, että aikuiset tarjoavat turvaa hänelle aina tarpeen vaatiessa. Hyvinvoinnin puutteesta kärsivä lapsi on passiivinen, syrjään hakeutuva eikä hän kiinnostu ympäristössään olevista ärsykkeistä, vaan pyrkii jatkuvasti turvalliseen paikkaan. Vastaavasti huonosti voivan lapsen käyttäytymisessä voi olla myös yliaktiivisia tai aggressiivisia piirteitä. (Lahikainen 2011, 97.)

4.2 Vanhempien parisuhdekonfliktit.

Parisuhdekriisit voidaan jakaa kolmeen eri luokkaan: arkikriiseihin, elämäkriiseihin ja kehityskriiseihin. Arkikriisit ovat arjessa tapahtuvia ristiriitoja, jotka syntyvät, kun jokin ei suju niin kuin haluaisimme. Elämäkriisi on puolestaan ihmiselämässä yllättäen ilmaantuva joko myönteinen tai negatiivinen tapahtuma, kuten sairastuminen, uuden työpaikan saaminen, työttömyys tai omaisen menehtyminen. Lapsen syntymä on myös määritelty vanhempien elämäkriisiksi. Kehityskriisejä puolestaan ovat elämävaiheiden muutoksiin sisältyvät kriisit, jotka liittyvät uuteen psyykkiseen kasvuun vaiheeseen ja voivat aiheuttaa hämmennystä. Tämänkaltaisia ovat muun muassa ikäkriisit ja lasten kohdalla tahto- ja uhmaiän vaihe. (Rantala 2016,26-29.) Lapsen syntyminen parisuhteeseen on käänteentekevä vaihe ihmiselämässä. Lapsen syntyminen muokkaa aikuisten keskinäistä parisuhdetta, sillä kolmannen osapuolen tuleminen perheeseen heijastuu perheen sisäiseen vuorovaikutukseen. (Malinen 2010, 194.)

Ristiriitoja lapsiperheessä aiheuttavat erityisesti työnjako lastenhoidon ja kotitöiden välillä vanhempien kesken. Tämä liittyy kokemukseen keskinäisen työnjaon oikeudenmukaisuudesta. Muita mainittuja ristiriidan syitä olivat perhebarometrin (2013) mukaan kommunikaatio ongelmat, neuvottelu vapaa- ajasta ja talousasioiden selvittely (Kontula 2013,222.) Lapsen saamisen jälkeen työnjako kotiaskareiden suhteen muuttuu epätasaisemmaksi kuin mitä se oli aiemmin parisuhteessa. (Kartovaara 2007, 91-108).

Merkittäviä perhe-elämän toimivuuden kannalta ovat alkuvuodet lapsen saamisen jälkeen, sillä ne määrittelevät, kuinka keskinäinen työnjako tulee muotoutumaan. Muutamat ensimmäiset vuodet lapsen syntymästä ovat myös kriittisintä aikaa parisuhteen päättymisen suhteen. (Kartovaara 2007, 91-108.) Lapsiperheissä on tilastojen valossa keskinäinen työnjako äitien ja isien välillä epätasaista sen suhteen, mitä tulee lastenhoidon ja kotitöiden sekä työssä käymisen yhteensovittamiseen. Isät huolehtivat lastenhoidosta ja kotitöistä yhä vähemmän kuin lasten äidit, vaikka heidän panoksensa näiden suhteen on lisääntynyt aikaisempaan verrattuna. (Miettinen & Rotkirch 2012, 58-59; Törrönen 2012, 55-57.)

Perhebarometrissä (1997) esille nousi eron yleisimpinä syinä parisuhteen dynamiikkaan liittyvät tekijät. Määriteltyjä vaikuttimia olivat, sekä psyykinen, että fyysinen

perheväkivalta, uskottomuus, päihdeongelmat sekä kasvaminen erilleen kumppanista. Tämän jälkeen hyväksyttävänä eron lähtökohtina mainittiin ”henkilökohtaiset syyt”, jotka olivat yhteydessä mustasukkaisuuteen, psyyken ongelmiin sekä lasten hyvinvoinnin edistämiseen. (Reuna 1997, 39-42.) Keskeisiä eron syitä erityisesti naisilla olivat myös koettu arvostuksen ja kunnioituksen puutteellisuus parisuhteessa. (Kontula 2013,228).

Yhteiskunnassa vallitsee vahva näkemys siitä, että lasten on parempi asua yhdessä kummankin vanhempansa kanssa. Täten vanhemman ollessa huonoksi kokemassaan avioliitossa, hän on ikään kuin ristipaineessa sen suhteen, pysyäkö liitossa vai erota siitä. Tämänkaltaisessa tilanteessa ei voi olla varma oikeasta ratkaisusta, sillä liitosta lähteminen voi olla riski lasten hyvinvoinnille. (Hokkanen 2005, 22.) Vanhempien keskinäisen suhteen hahmottamisella saadaan kokonaisvaltaisempi kuva siitä, mitä kaikkea vanhemmuuden taustoihin sisältyy, kuin mitä jos vain käsiteltäisiin vanhemman ja lapsen välistä vuorovaikutteisuutta. (Hokkanen 2005, 11).

4.3 Yhteiskunnan tarjoamat tukitoimet lapsiperheille

Kansanterveyslaitos tarjoaa lapsiperheen vanhemmille oikeuden käyttää perhevapaita sekä avustaa perheitä erilaisilla rahallisilla etuuksilla. Näitä perhevapaan käyttömahdollisuuksia ovat äitiysvapaa, isyysvapaa ja hoitovapaa. Taloudellisia Kelan maksamia etuuksia ovat puolestaan äitiysavustus, äitiysraha, isyysraha, lapsilisä, kotihoidon tuki ja vanhempainraha. Äidit saavat myös lapsen synnyttyä äitiyspakkauksen tai vastaavasti rahallisen korvauksen. (Kela 2017.) Lapsen saamisen yhteyteen sisältyvät myös äitiys- ja lastenneuvolapalvelut, jotka tukevat lapsiperheiden terveyttä ja hyvinvointia. Lapselle suunnataan myös varhaiskasvatuspalveluja, joihin sisältyvät alle kouluikäisille tarkoitetut päivähoito- oikeus ja esiopetus sekä koululaisille kohdistetut aamu- ja iltapäiväkerhot. (Vilen 2014, 29-30.)

Lapsiperheille tulee myös tarvittaessa tarjota kasvatus- ja perheneuvola palveluja sekä perheelle tulee kohdistaa lastensuojelupalveluja, jotta lasten hyvinvointi turvautuisi kriisitilanteissa. Kasvatus- ja perheneuvolan tehtävänä on auttaa lapsiperheitä ongelma- ja kriisivaiheissa. Merkittävimpiä syitä, joiden vuoksi perheet päätyvät kasvatus- ja perheneuvolan asiakkaiksi ovat perheasioiden neuvottelu, perheeseen ja vanhempien parisuhteeseen liittyvät haasteet sekä lapsen ongelmat. (Vilen 2014, 29-30.) Vanhemmille suunnatussa tukipalvelussa, paripsykoterapiassa, työstetään vanhempien keskinäisiä parisuhteen haasteita. Parisuhdetta ei ole mahdollista kuitenkaan ajatella irtonaisena vanhemmuudesta lapsiperheen ollessa kyseessä. Täten parisuhteen tukemisen ohella pyritään tässä tukipalvelussa myös edistämään vanhemmuutta. (Malinen 2007, 52.)

Perhetyön palvelut ovat keskeinen tukimuoto lapsiperheille. Perhetyön lähtökohtana on tukea lapsen ja hänen vanhempiansa hyvinvointia sekä vahvistaa voimavaroja ja vuorovaikutusta koko perheen välillä. Perhetyö pyrkii tukemaan vanhemmuutta ja neuvomaan lasten hoitoon

ja kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä, vahvistamaan perheen toimintakykyä sekä arjen- ja elämänhallintaitoja. Vuorovaikutusta lapsen ja vanhempien välillä tuetaan neuvomalla vanhempia ja heitä muun muassa ohjataan osallistumaan lapsensa kanssa ulkoilu- ja leikkihetkiin. Perhetyön pyrkimyksenä on auttaa lisäksi lapsia, jotka tarvitsevat erityistä tukea kehittyäkseen. Työmenetelmää luonnehtii suunnitelmallisuus, pitkäjänteisyys sekä kokonaisvaltainen toimintaote sekä tuen tarjoaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015.)

Perhetyö jakaantuu, sekä ehkäisevään, ennakoivaan menetelmään, että korjaavaan perhetyöhön. Perhetyö kuuluu sosiaalihuoltolain piiriin eikä sen edellytyksenä ole lastensuojelun asiakkuus. Lastensuojelun asiakkaana olevalla perheelle on kuitenkin tarjottava joko sosiaalihuoltolain mukaista perhetyötä tai vastaavasti lastensuojelulain puitteissa määriteltyä tehostettua perhetyötä. Perhetyö on matalan kynnyksen palvelu ja sitä on tarjolla lapsen useissa eri kehitysvaiheissa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015.)

Perhetyön asiakkaaksi ohjataan tai hakeudutaan tavallisesti sosiaalitoimen, neuvolan, päivähoidon tai koulun kautta. Perhetyön kartoitus tehdään arvioimalla perheen palveluntarve ja tilanne kokonaisvaltaisesti. Perhetyötä tehdään tavallisesti perheen kotona ja yhdessä perheen kanssa laaditaan suunnitelma tilanteen parantamisesta ja tukimuotojen tarpeesta. Perhetyössä käytetään monia erilaisia menetelmiä kuten dialogiseen lähestymistapaan perustuvaa keskustelua ja ratkaisukeskeistä toimintaotetta. Tämän lisäksi perheen parissa työskentelyn tukena sovelletaan erilaisia täydentäviä menetelmiä, kuten perhetilanteen kartoituslomakkeita, kortteja ja roolikarttoja, jotka liittyvät joko vanhempien keskinäiseen parisuhteeseen tai lapsen tarpeiden kartoittamiseen. Perhetyön palveluiden tarjoaminen kotiin on vähentänyt sosiaalihuollon palveluiden tarvetta ja kustannuksia sekä varhainen puuttuminen on puolestaan ehkäissyt korjaavien palveluiden piiriin päätymistä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoitus on kuvata, millä tavalla vanhempien keskinäinen parisuhde ja vuorovaikutus ovat yhteydessä lasten hyvinvointiin ja miten vanhempien keskinäisen parisuhteen tukemisella, voidaan kokonaisvaltaisesti edistää perheen yhteenkuuluvuutta ja toimivuutta. Opinnäytetyöni keskeisempänä tavoitteena on kerätä tutkimukselliseen lähestymistapaan perustuva kuvaileva kirjallisuuskatsaus vanhempien parisuhteen ja keskinäisen vuorovaikutuksen yhteydestä lasten hyvinvoinnille, jota voivat jatkossa käyttää hyödyksi, niin lasten vanhemmat, kasvattajat, kuin yleisesti sosiaalialalla ja perhetyön kentällä toimivat tahot.

Tavoitteenani on lisäksi antaa tähän mennessä kartoitetun tutkimuksellisen tiedon avulla työkaluja, joiden kautta on mahdollista edistää lapsilähtöisen kasvatuksen toteutumista,

ennaltaehkäistä ongelmia ja tukea kaikkien perheen jäsenten keskinäisten suhteiden toimivuutta kokonaisvaltaisemmin. Samalla haluan kirjallisuuskatsauksella tuoda näkyväksi, mitkä osa-tekijät vaikuttavat perheen hyvinvointiin ja sitä kautta lasten onnellisuuteen ja turvallisuuden tunteeseen merkityksellisimmin. Tavoitteenani on myös oman ammatillisen kehittymisen kannalta saada lisätietoa kasvatuksesta, vuorovaikutussuhteista, vanhemmuudesta, perheiden parissa tehtävästä työstä sekä erityisesti lasten hyvinvoinnin tukemisesta sosiaalian työkentällä.

Valitsemani tutkimuskysymykset ovat:

Mitkä tekijät vanhempien parisuhteessa ovat yhteydessä merkittävimmin lasten hyvinvoinnin kokemukseen?

Millä keinoilla voidaan tukea parhaiten lasten hyvinvointia perheessä vanhempien parisuhteen kannalta?

6 Opinnäytetyön toteutus

Käytän opinnäytetyöni metodina kuvailevaa kirjallisuuskatsausta, jossa kokoan yhteen erilaisia tieteellisiä tutkimuksia kyseiseen aiheeseen liittyen. Kirjallisuuskatsaus menetelmänä voidaan jakaa kolmeen eri toteutustapaan; kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen, systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen sekä meta- analyysiin, joko kvantitatiivisesti tai kvalitatiivisesti toteutettuna. Tulosten raportoinnissa ja analysoinnissa keskityn kuvailevaan, tutkimukselliseen lähestymistapaan. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on yksi useimmin toteutetuista kirjallisuuskatsauksen muodoista. Se on yleiskatsaus, joka ei edellytä niin tarkasti määriteltyjä, rajattuja sääntöjä kuin systemaattiselta kirjallisuuskatsaukselta edellytetään. Aineistoa voidaan kuitenkin käyttää monipuolisesti ja tutkittavaa aihe- aluetta voidaan tarkastella laajasti. Samalla on mahdollista myös luokitella tutkittavan aiheen yksittäisiä piirteitä. Tutkimuskysymysten laidinnassa on myös enemmän joustoa kuin meta-analyysia ja systemaattista kirjallisuuskatsauksen metodia käytettäessä. (Salminen 2011, 6.)

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus perustuu aineistolähtöisyyteen ja tutkimuskysymysten pohjalta tehtävään aineiston valintaan ja analysoimiseen. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus voidaan jakaa neljään eri vaiheeseen; tutkimuskysymysten hahmottaminen, aineiston valitseminen, ilmiön kuvailu ja saatujen tulosten analysoiminen. Aineiston valitseminen ja analysoiminen tapahtuvat osittain yhtäaikaaisesti tutkimusprosessin aikana. Aineiston valinnassa on huomioitava koko ajan tutkimuskysymykset, jotka määrittelevät, minkälainen aineisto on pätevä kyseisessä katsauksessa. Aineistoa pyritään tarkastelemaan sen mukaisesti, kuinka se täydentää, konkretisoi, kritisoi tai selventää tutkimuskysymyksiä ja mikä on aineiston yhteys muihin käsiteltäviin tutkimuksiin. (Kangasniemi ym. 2013, 291-295.)

6.1 Aineiston valitseminen

Kirjallisuuskatsauksen aineiston etsin käyttämällä useita eri tietokantoja. Tietokannat, joita hyödynsin aineiston valintaprosessissa, olivat: Laurea Finna, Finna ja PsycARTICLES Ovid. Lopullisiksi hakulausekkeiksi, joiden perusteella etsin tietoa, valikoituivat Parisuhde OR merkitys OR alle 8-vuotiaiden lasten hyvinvointi ja Parent's relationship OR meaning OR to 8 year children's well-being. Aineiston valitsemisen yhteydessä tarkastelin tutkimuskysymyksiäni säännöllisesti

Tässä taulukko valitsemistani sisäänotto- ja poissulkukriteereistä.

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Lähdeaineisto on suomen- tai englanninkielinen.	Opinnäytetyöt ja gradut jätin pois valitessani tutkimusaineistoa
Julkaisuvuosi on 2005- 2018 väliltä	Tutkimus on toteutettu ennen vuotta 2005.
Tutkimusaineiston tulee käsitellä vanhempien parisuhdetta suhteessa lasten hyvinvointiin ja tutkimuksen kohteena tulee olla alle 8-vuotiaat lapset.	Tutkimusaineisto ei käsittele vanhempien välistä vuorovaikutusta. Tutkimuksen kohteena ovat yli 8-vuotiaat lapset.
Valideja olivat: tutkimusjulkaisu, tutkimusraportti, liseniaatintyö, Ylempi AMK opinnäytetyö, kirjan osa, väitöskirja ja tohtorin väitöskirja	Tutkimus ei ole tieteellinen julkaisu tai se on opinnäytetyö, gradu tai pro gradu.
Rajasin aineiston saatavuusalueeksi Etelä-Suomen. Tutkimusjulkaisu ei ole maksullinen.	Tutkimusaineistoa ei ole saatavilla Etelä-Suomesta tai ylipäätään Suomesta. Tutkimusjulkaisu on maksullinen.

Valitsin laajan vuosivälin, 12 vuotta, sillä aikaisemmin lähdeaineistoon alustavasti tutustuttuani, olin havainnut, että pätevimmat tutkimukset tutkimuskysymysteni perusteella, eivät olleet hiljattain tehtyjä, vaan ne oli toteutettu lähinnä 2000- luvun alkupuolella. Laurea Finnan kautta sain hakutulokseksi käyttämälläni Parisuhde OR merkitys OR alle 8-vuotiaiden

lasten hyvinvointi hakulausekkeella 90 hakutulosta, joista otsikon perusteella valitsin 19, tiivistelmän perusteella 10 ja lopulta tutkimusaineistooni valikoitui 1 tutkimus. Englanninkielinen haku ei tuottanut yhtään sopivaa tulosta tutkimusaineistoni kannalta.

Finna puolestaan näytti samalla tekemälläni hakulausekkeella 60 tulosta, joista otsikon perusteella valitsin 8, tiivistelmän perusteella 5 ja lopulta tutkimusaineistooni päätyi 4 tutkimusjulkaisua. Englanninkielinen haku ei tuottanut tässäkään tietokannassa päteviä tuloksia. Englanninkielistä tutkimusmateriaalia etsin laajemmin PsycARTICLES- tietokannasta, josta löysin englanninkielisen hakulausekkeeni avulla 141 tulosta. Näistä valitsin otsikon perusteella 8, tiivistelmän perusteella 3 ja lopulta sain tutkimusaineistooni 2 englanninkielistä tutkimusjulkaisua tästä tietokannasta. Kirjallisuuskatsaukseni aineisto koostui täten 7 tutkimuksesta, joista 5 oli suomenkielistä ja 2 englanninkielistä. Kuvaan tarkemmin aineistonhakuprosessini vaiheita opinnäytetyön lopussa hakuprosessitaulukossa, joka on liitteenä 1.

Aineiston analyysi

Käytin tutkimusaineiston raportoinnissa sisällönanalyysia. Koin, että sain tällä analysoinnin menetelmällä laadullisesti parhaiten tiivistetyksi ja ilmaistuksi tutkimukselliset tulokset, jotka antoivat vastauksia tutkimuskysymyksiini ja selittivät käsiteltävää aihetta; Vanhempien parisuhteen merkitys lasten hyvinvoinnille ja tukitoimet sen edistämiseksi. Sisällönanalyysissä käsitteelin saamaani tutkimusaineistoa ja analysoin missä aineisto on tuotettu, mitkä ovat sen tavoitteet, toteutustapa ja keskeisimmät tulokset. Sisällönanalyysia menetelmänä käyttäen, on mahdollista ilmentää, organisoida ja kvantifioida aihe-alueita, jota tutkitaan. Se on myös keino ilmentää analysoitavaa tekstiä yleisesti ymmärrettävämällä ja tiivistetyimmällä tavalla. Tutkimusjulkaisujen yksinkertaistamisen keinoin pyritään lähdeaineistosta löytämään näkökohtia, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiini. Yksinkertaistamisessa on tärkeää, että näkökohtien tiivistäminen säilyttää alkuperäisessä ilmaisussa tarkoitetun näkemyksen eikä muuta sen laatua. (Kylmä ym.2007, 112-120.) Pyrin analysoimaan tuloksia objektiivisella työotteella säilyttäen aineiston alkuperäisessä ilmaisussa esitetyt näkökohdat. Kokosin tutkimukseni kannalta tärkeimmät tutkimustulokset sisällönanalyysiini, jotka vastasivat validisti tutkimuskysymyksiini ja olivat kirjallisuuskatsauksen aiheen kannalta tärkeitä.

7 Tulokset

Tässä kappaleessa tarkastelen keskeisimpiä tuloksia tutkimuskysymysteni kannalta. Aiheita, joita tutkimusaineiston kautta käsitteelen, ovat parisuhdetyytyväisyys ja sen yhteys vanhemmuudelle ja lasten hyvinvoinnille. Lisäksi tarkastelen, miten vanhempien keskinäinen työnjako kotitöiden ja lastenhoidon suhteen vaikuttaa kokemukseen oikeudenmukaisuudesta ja sitä kautta edistää parisuhteen toimivuutta ja perheen yleistä ilmapiiriä. Hahmotan myös tieteellisesti, mitkä ovat keskeisimpiä riskitekijöitä lasten hyvinvoinnille, niin vanhempien

parisuhteen kuin yleisesti perheen olosuhteiden osalta. Tutkimusaineistosta nousi esille erityisesti vanhempien keskinäisen riitelyn ja konfliktitilanteiden vaikutus lasten hyvinvoinnille ja siihen liittyvien lasten reagoititapojen ja vanhempien kasvatustyylien väliset keskinäiset yhteydet lasten tunne-elämän kannalta. Käsittelen tässä kappaleessa vanhempien parisuhteen yhteyttä lasten hyvinvoinnille sekä vanhempien, että lasten arviontien perusteella. Lopuksi kuvaan vielä tärkeimpiä yhteiskunnallisia tukitoimia, jotka edistävät lasten hyvinvointia perheessä ja tukevat vanhempien parisuhdetta ja sitä kautta vanhemmuutta.

7.1 Vanhemmuuden ja parisuhdetyytyväisyyden välinen yhteys

Malisen Kaisa tutki väitöskirjassaan ”Parisuhde pikkulapsiperheessä”, miten toimivia ovat alle kouluikäisten lasten vanhempien parisuhteet, millaisia ne ovat laadultaan ja kuinka vanhemmat huolehtivat parisuhteensa tilasta. Tutkimuksessa kartoitettiin vanhemmuuden yhteyttä parisuhteen eri puoliin. Tutkimuksessa haluttiin selvittää pikkulapsiperhe-ajanjakson erityisvaikutuksia vanhempien parisuhteeseen sekä samalla tarkastella arjen toimivuutta ja perhesysteemiä kokonaisuudessaan. Parisuhdetta käsiteltiin parisuhdetyytyväisyyden kannalta sekä parisuhteen positiivisen että negatiivisen laadun kautta. Tutkimus on toteutettu neljän eri osatutkimuksen kautta. Väitöstutkimuksessa on käytetty kahden aikaisemman pikkulapsiperheitä käsittelevän tutkimuksen aineistoa. Ensimmäisen käsiteltävän tutkimuksen aineisto on saatu FamWork- projektin kautta, joka toteutettiin 2003- 2005. Muiden myöhempien tutkimusten aineisto koostui Jyväskylän Yliopiston Perhetutkimuskeskuksen tuottaman Paletti- tutkimusprojektin välityksellä saaduista tiedoista, joka on tehty vuonna 2006. (Malinen 2011, 12, 32-34, 38.)

Malisen ensimmäisen tutkimuksen tarkoituksena oli hahmottaa, miten vanhemmuuden laatu ja parisuhteen laatu mahdollisesti limittyvät toisiinsa. Malisen tutkimuksen kautta havaittiin, että vanhempi- lapsisuhteen laatu oli korkeampi ja vanhemmuus koettiin vähemmän rajoittavana silloin, kun oltiin tyytyväisiä parisuhteeseen. Malisen tutkimuksen mukaan parisuhteen laadun ei myöskään huomattu vaikuttavan erilailla äitien tai isien kokemuksiin vanhemmuudesta. Parisuhteen laadun ja vanhempi-lapsisuhteen laadun korrelaatio ei ollut kuitenkaan kovin merkittävä. Yleinen näkemys siitä, että epätydyttävässä parisuhteessa elävät ovat tyytymättömiä myös suhteeseensa lapseen ja puolestaan toimivassa parisuhteessä olevat kokevat vanhempi-lapsisuhteensa myös hyvänä eivät aina ole itsestäänselvyksiä. (Malinen 2011,56-57.)

Tutkimusaineistojen kautta saatiin hahmotettua neljä perhetyyppiä. Nämä perhetyypit olivat: vanhempi-lapsisuhteeseen tyytymättömät (13 %), perhesuhteisiin tyytyväiset (73 % perheistä), tyytymättömät naiset (7 %) sekä tyytymättömät miehet (6 %). (Malinen 2011, 46-47, 51). Perhe-elämän kannalta saatetaan kokea pikkulapsiperheessä, että keskinäinen työnjako on liikaa voimia kuluttava, eikä toteudu tasa-arvoisesti. Tämä puolestaan voi heikentää myös

tyytyväisyyttä parisuhteeseen. Malisen tutkimuksien kautta havaittiin laajemminkin kumppaneiden keskinäisen työnjaon tärkeys parisuhteen hyvinvoinnille. (Malinen 2011, 52.)

Valtaosa vanhemmista oli tyytyväisiä perhesuhteisiinsa. Tähän ryhmään kuuluvista vanhemmista kumpikin koki, sekä parisuhteensa, että suhteensa lapseen hyväksi ja laadukkaaksi. Joissakin perheissä kumppanit voivat olla onnellisia parisuhteessaan, mutta heillä saattaa olla siitä huolimatta haasteellinen suhde lapsensa kanssa. Parisuhteeseensa tyytyväinen henkilö on todennäköisesti myös tyytyväinen vanhempi. (Malinen 2011, 46-47.)

Toisessa Malisen osatutkimuksessa tarkasteltiin, millä tavalla pikkulapsiperheissä panostetaan parisuhteen hoitamiseen ja onko kumppaneiden kesken eroavaisuuksia hoitamisen esiintyvyydessä, tavoissa ja rutiineissa. Lisäksi hahmotettiin, miten positiivinen tai negatiivinen parisuhteen laatu liittyy parisuhteen hoitamiseen. Tutkimustulosten perusteella naiset kokivat parisuhteessaan enemmän negatiivista laatua miehiin verrattuna ja he olivat innokkaampia hoitamaan myös parisuhdettaan. Parisuhteen laatuun vaikutti merkittävämmiin naisten panostus suhteen hoitamiseen, kuin miesten vastaavat suhteen hoitamispyrkimykset. Kummankin parisuhteen osapuolen teoilla oli kuitenkin merkitys parisuhteen laadulle. (Malinen 2011, 47-48.)

Kolmas Malisen tutkimusote kartoitti kumppaneiden parisuhteen hoitamisen yhteyttä heidän kumppanin kokemuksiin parisuhteensa laadusta. Vanhempia pyydettiin täyttämään päiväkirjaa, jossa he ilmaisevat kokemuksiaan myönteisistä parisuhdehetkistä arjen keskellä. Vanhempien mainitsemiin myönteisiin parisuhdehetkiin liittyi seitsemän eri osa-alueita; läsnäolo, fyysinen läheisyys, keskusteluyhteys, teot, riitatilanteiden hallinta, myönteisyys ja tuki. (Malinen 2011,48.) Perheen lapset olivat tärkeä tekijä yhteisessä ajanvietossa ja mielekkäissä parisuhdehetkissä. Lapset olivat mukana noin joka kolmannessa parisuhdehetken kuvauksessa. Lapset miellettiin kiinteäksi osaksi perhettä ja täten lapsien läsnäolo tai perheyhteisöstä poissaolo mainittiin monesti hetkikuvausten lomassa. Molemmat sukupuolet pitivät miehen panostusta vanhemmuuteen naisen panostusta merkittävämpänä parisuhdehetkikuvauksissa. Miehen osallistuminen kodinhoitoon ja lasten kanssa vietettyyn aikaan, kävi erityisesti ilmi hyvien parisuhdehetkien kuvauksissa. Naisten panostus lasten hoitoon ja kodin askareisiin koetaan helposti itsestäänselvyytenä. Tästä huolimatta sillä voi olla paljonkin merkitystä ongelmien ennaltaehkäisemisen ja arjen toimimisen kannalta ja täten se heijastuu myös koettuun parisuhteen laatuun. (Malinen 2011,49,56.)

Vanhemmuuden ja lasten merkitys korostui päiväkirjakuvauksissa. Lapsilla osoittautui olevan tärkeä vaikutus parisuhteen kannalta. Lapset vaikuttivat niin parisuhteen hoitamiseen, kokemiseen kuin yhdessä vietettyyn aikaan. Laadukkaat hetket liittyivät yhtäläillä, sekä koko perheen yhdessä vietettyyn aikaan, että myös pariskunnan kahdenkeskisiin hetkiin. Perheen kesken yhdessä oleminen mahdollisti vanhemmille kahden tärkeän osa-alueen yhdistämisen:

vanhempana olemisen sekä parisuhteen vaalimisen. Jaetun vanhemmuuden toteutuminen edisti hyvien parisuhdehetkien syntymistä, sillä yhteinen toiminta ja keskustelu vahvistivat yhteenkuuluvuuden kokemusta. Kumppaneiden kokemus vanhemmuuden jakamisesta, oli merkittävä tekijä niin lasten kuin vanhempain itsensä hyvinvoinnin sekä parisuhdetyytyväisyyden kannalta. Vanhemmat korostivat vanhemmuuden jakamisen tärkeyttä lasten kannalta, sillä lapset selvästi toivoivat kummankin vanhemman olevan läsnä arjessa. (Malinen 2011, 57-58.)

Neljäs tutkimusote tarkasteli, millainen on vanhemmuuden laadun ja parisuhteen laadun välinen jännite. Samalla hahmotettiin myös lasten rooli parisuhteen hoitamisen kannalta. Perheiden arkielämää oli tarkasteltu kännykkäpäiväkirjan kautta, jossa tarkoituksena oli saada talletettua päivän aikana koettuja tunteita, kokemuksia ja tilannekatsauksia. (Malinen 2011, 48-49.) Malisen tutkimuksen mukaan parisuhteen hoitaminen on huomionarvoinen asia vanhempain kohdalla, jotka elävät pikkulapsiperhevaiheessa. Parisuhdekumppanina ja vanhempana oleminen, olivat kiinteässä yhteydessä toisiinsa. (Malinen 2011, 50.) Naisten on todettu aikaisemman tutkimushavainnon perusteella olevan tyytymättömpiä parisuhteeseensa, kuin vastaavasti miesten. Malisen tutkimuksen aineisto puoltaa tätä näkemystä, ainakin pikkulapsiperhevaiheessa elävien äitien kohdalla, joilla on taipumusta arvioida parisuhteensa kielteisemmässä valossa. (Malinen 2011, 59.)

Parisuhteen hoitamisen kautta on mahdollista ylläpitää ja parantaa parisuhteen lujuutta, mutta samalla korjata suhteen heikkouksia ja ennalta ehkäistä ongelmien syntymistä. Pikkulapsiperheessä parisuhteen hoitamisen nähtiin olevan jokapäiväistä, arjessa tapahtuvaa toimintaa. Keskeisenä tekijänä parisuhteen hoitamisessa, pariskunnat mainitsivat läsnäolon merkityksen. Tärkeimpänä esille nousi hyvissä parisuhdehetkissä yhdessä ja lasten kanssa vietetty aika. Päiväkirjojen kautta välittyi myös keskustelujen merkitys parisuhteelle sekä pikkulapsiperhevaiheen arkeen liittyvät toiminnot. Keskustelutuokioilta ei edellytetty syvällistä lähestymistapaa, vaan keskustelun yhteydessä lähinnä puitiin arkipäiväisiä asioita, kerrottiin päivän tapahtumista ja aikataulutettiin arkea. Mieluisissa parisuhdehetkikuvauksissa esille nostettiin muun muassa tilanteita, joissa pelattiin yhdessä lautapelejä, istuttiin vierekkäin sohvalla tai huolehdittiin yhdessä kodin siisteydestä. Vanhemmat kokivat ylipäättään tehtävien jakamisen keskeisenä yhdessä olemisen ja tekemisen väylänä. (Malinen 2011, 52-54, 59.)

Tehtävien hoitamisen suhteen pariskunnan toimintakeinot täydensivät toisiaan. Toisen panostaessa tehtävien hoitamiseen enemmän, toinen hoiti niitä entistä vähemmän. Tyytyväisyys lasten- ja kodinhoitoon määrittelee merkittävästi parisuhteeseen liittyvää hyvinvoinnin kokemusta pikkulapsiperheessä. Täten olisi Malisen mukaan entistä enemmän panostettava tuen tarjoamiseen pariskunnille sen suhteen, että he löytäisivät tasapuolisen vastuun arjessa sekä kumpaakin osapuolta miellyttävät toimintakeinot. Pikkulapsiperhettä

tulisi tarkastella myös laajemmin kokonaisuutena ja täten huomioida perheen yhteisesti vietettyjen hetkien ja toimintojen tärkeys parisuhteen hyvinvoinnille. Parisuhteen hoitaminen olisi hyvä liittää päivittäisiin lasten kanssa vietettyihin elämänhetkiin. (Malinen ym. 2009; Malinen 2011, 53-54, 64.)

Suurin osa tutkimukseen osallistuneista perheistä koki, sekä suhteensa lapseen, että vanhemmuutensa roolin positiivisessa valossa. Joissakin perhetapauksissa vanhemmat kokivat parisuhteensa miellyttäväksi, mutta sitä vastoin heillä oli ongelmallinen suhde lapsiensa kanssa. Pariskunta voi myös lähentyä keskenään vanhempi- lapsisuhteeseen liittyvien ongelmien seurauksena, jolloin samalla parisuhde lujittuu. Lisäksi vanhemmuus on keskeisessä asemassa parisuhteen hoitamisen kannalta. Vanhempien parisuhteen arkisiin hetkiin liittyvät keskeisesti perheen lapset, sillä lasten ollessa läsnä tapahtuu parisuhteen vaaliminen. (Malinen 2011, 57, 59.)

7.2 Keskinäisen työnjaon merkitys parisuhteelle ja sitä kautta perhe-elämälle

Lammi- Taskula Johanna ja Minna Salmi tarkastelevat artikkelissaan: ”Työnjako ja tyytyväisyys parisuhteeseen lapsiperheissä” vanhempien keskinäisen työnjaon ja parisuhdetyytyväisyyteen liittyvien eri osa-alueiden välisiä yhteyksiä. Tutkimustulokset aineiston osalta on saatu Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen vuonna 2012 toteuttamasta Lapsiperhekyselystä. (Lammi- Taskula ym. 2014, 73, 310.)

THL:n Lapsiperhekyselyn kautta havaittiin, että suurin osa kyselyyn vastanneista äideistä ja isistä olivat tyytyväisiä parisuhteeseensa. Vastaajista joka kolmas arvioi olevansa hyvin onnellinen parisuhteessaan ja puolestaan 80 prosenttia molemmista sukupuolista määritteli parisuhteensa melko onnelliseksi. Lasten isien tyytyväisyys parisuhteeseensa oli hieman korkeampi kuin vastaavasti äitien. Parisuhdetyytyväisyyteen vaikuttaa vastaajien arviointien perusteella merkittävimmin: yhteenkuuluvuuden kokemus ja molemminpuolinen kunnioitus. Arviointien mukaan nämä parisuhteen osa-alueet toteutuivat erittäin hyvin omassa parisuhteessa lähes 50 prosentin mielestä ja yhdeksän kymmenestä vanhemmasta oli näihin puoliin melko tyytyväinen tai erittäin tyytyväinen oman parisuhteen kohdalla. Parisuhteen osalta eniten tyytymättömyyttä aiheutti naisten mielestä yhteisen ajan puute ja miesten vastausten mukaan puolestaan sukupuolielämä. (Lammi- Taskula ym. 2014, 73-74.)

Lasten tullessa kouluikänsä, tyytyväisyys lasten vanhemmilla yhteisten hetkien määrään ja asioiden toteuttamiseen yhdessä, lisääntyi. Lasten tuleminen kouluikänsä tasoitti myös jonkin verran naisten ja miesten kesken olleita tyytyväisyyseroja kotitöiden jaon ja sukupuolielämän suhteen, kun verrataan pikkulapsiperheisiin. Tutkimuksen mukaan äideistä melkein kaikki ottavat äitiys- tai vanhempainvapaata. Tilastojen valossa äidit ovat tilapäisesti lapsen saamisen jälkeen suhteellisen kauan pois työelämästä. Tämän työelämästä poissaolemisen heille mahdollistaa joko kotihoidon tuki tai hoitovapaa. Suurimmassa osassa perheistä äidin

tehtävänä oli huolehtia vaatteiden ostosta lapsille ja pyykinpesusta. Työnjako vanhempien kesken oli tasapuolisempi lastenhoidon kuin kotitöiden suhteen. Kaksi kolmesta äidistä ja kolme neljästä isästä arvioi, että lasten kanssa leikkiminen jakautuu tasaisesti vanhempien kesken, silloin, kun perheessä on leikki-ikäisiä lapsia. Lastenhoidollisista tehtävistä isät osallistuvat merkittävimmin juuri lasten harrastuksiin kускаamiseen sekä leikkimiseen lasten kanssa. (Lammi- Taskula ym. 2014, 74, 76.)

Lasten äitien vastauksissa painottui oman vastuun kokeminen kotitöistä ja isien vastauksissa puolestaan vastuun jakautuminen tasaisesti. Lasten isät antoivat erityisesti ymmärtää äitejä useammin, että perheessä kotitöiden jako oli vanhempien välillä tasavertainen. Naiset olivat miehiä todennäköisemmin vanhempien keskinäisen työnjaon suhteen tyytymättömiä. Vanhempien kesken tehdyllä tasaisella kotitöiden jakautumisella oli positiivinen vaikutus kokemukseen parisuhteen tilasta. Arkisten toimien, kuten siivouksen ja ruuanlaiton tasainen jakaantuminen vanhempien kesken oli yhteydessä siihen, että kumpikin vanhemmista oli todennäköisemmin tyytyväinen yhdessä toimimiseen, sukupuolielämäänsä sekä kokemukseen molemminpuolisesta ymmärretyksi tulemisesta. Miehet, jotka panostivat kotitöiden tekemiseen, kokivat tyytyväisyyttä työnjaon sujuvuuden suhteen, muita miehiä useammin. (Lammi-Taskula ym. 2014, 76-79.)

Kyky kotitöiden tasaiseen jakamiseen on mahdollisesti yhteydessä myös yhteisymmärrykseen ja keskusteluun liittyviin taitoihin parisuhteessa. Kotitöiden tasainen jako ei vaikuta kuitenkaan vahvempaan yhteenkuuluvuuden kokemukseen, keskustelun avoimuuteen ja molemminpuoliseen kunnioitukseen sen enempää, verrattuna perheisiin, joissa kotityöt eivät jakaudu tasavertaisesti. (Lammi-Taskula ym. 2014, 76-79.)

Parisuhdetyytyväisyys vaikuttaa vanhempien ja sitä kautta myös heidän lastensa hyvinvointiin lapsiperheissä. Lasten vanhemmat kokivat saavansa kumppaniltaan tukea emotionaalisesti. Suurin osa molemmista vanhemmista koki, että on erittäin tai melko tyytyväinen parisuhteessaan olevaan yhteenkuuluvuuden kokemukseen ja keskinäiseen kunnioitukseen. Parisuhteen kannalta tyytymättömyyttä koettiin sen suhteen, että yhteinen aika oli vähissä ja oli myös vaikea saada tilaa yhteisille toimille arjen keskellä. Perheiden keskuudessa on vallalla sukupuolittunut työnjako palkkaan perustuvan työn ja palkattoman hoiva- ja kotityön kesken. Isät tekevät pitkiä päiviä ansiotyössä ja äidit hoitavat ajallisesti kauan kotona lapsia. (Lammi- Taskula ym. 2014, 79.)

Lapsiperheen arki koostuu monenlaisista käytännön tehtävistä sekä hyvistä ja vastaavasti stressiä aiheuttavista tilanteista. Toisen osapuolen voi olla toisinaan hankala ymmärtää toisen kokemaa rankkuutta lapsiperheen arjessa, jos ei ole sitä samalla tavalla kokemassa. Tarkasti määritelty työnjako vanhempien välillä, kotitöihin ja lastenhoitoon liittyen, auttaa jaksamaan arjessa ja tekee samalla selkeämmäksi vastuualueet, mutta käänköpuolena se voi myös

erkaannuttaa kumppanit toistensa luota. Määritely kotitöiden jakautuminen vanhempien kesken, silloin, kun lapset ovat pieniä, säilyy melko muuttumattomana myös lasten tullessa vanhemmiksi. Tämä saattaa vaikuttaa entistä voimakkaammin siihen, että vanhempien elämänpiirit ajautuvat kauemmaksi toisistaan. Erimielisyyksiä parisuhteessa lisäävät ilmi tulleet äitien ja isien eriävät näkemykset kotitöiden jakoon liittyvien odotusten ja käsitysten suhteen sekä näkemyserot työnjaon oikeudenmukaisuuden määrittelyssä. Ristiriidat vaikuttavat kielteisesti parisuhteen toimivuuteen ja niiden vaikutus voi välittyä myös kielteisellä tavalla lasten hyvinvoinnin kokemukseen. (Lammi- Taskula ym. 2014, 79.)

Vanhempien tyytyväisyys parisuhteeseensa on kytköksissä työnjaon tasaisuuteen vanhempien kesken, sekä pikkulapsiperhevaiheessa, että lasten tullessa kouluikään. Vanhempien kokemukseen parisuhteen onnellisuudesta pikkulapsiperheessä vaikuttaa merkittävästi lastenhoidon järjestäminen vanhempien keskuudessa sekä isien hyödyntämä perhevapaan käyttömahdollisuus. (Lammi- Taskula ym. 2014, 79-80.)

Kriittisin vaihe parisuhteen kannalta on pikkulapsiperhevaihe. Vanhempien tyytyväisyyden kokemus yhteisen ajan riittävyteen ja yhteisen tekemisen mahdollisuuteen lisääntyy lasten tullessa kouluikään. Lasten tarvitessa vähemmän hoidollista tukea, vanhemmat kykenevät organisoimaan enemmän yhteisiä hetkiä keskenään sekä toimimaan enemmän yhdessä. Parisuhteen hyvinvointi vaikuttaa välillisesti koko perheen hyvinvoinnin kokemukseen. Tätä perheen kokonaisvaltaista hyvinvointia edistää kummankin vanhemman kokemus siitä, että heillä on tarpeeksi voimavaroja, aikaa ja resursseja huolehtia kodista ja perheen lasten hyvinvoinnista. (Lammi- Taskula ym. 2014, 79-80.)

7.3 Lapsen hyvinvointia uhkaavat perhe-elämän tekijät

Anja-Riitta Lahikaisen ja Juulia Paavosen artikkeli ”perhe ja lapsen hyvinvointi” käsittelee Lahikaisen ym. toteuttamaa tutkimusprojektia. Tutkimuksessa on tarkasteltu perheiden ja heidän viisivuotiaiden lastensa arkista hyvinvointia vuosina 1993- 1994 ja 2002- 2003. Tutkimusprojekti oli nimeltään ” Lasten hyvinvointi ja media kulttuurisessa ja yhteiskunnallisessa kontekstissa. Tutkimuksen lähtökohtana olivat neljä perhe- elämään kiinteästi liittyvää tekijää ja näiden keskinäiset yhteydet vanhemmuudelle ja lasten hyvinvoinnin kokemukselle. Määritellyt tekijät olivat: vanhempien keskinäisen suhteen toimivuus, vanhempien oma kokemus toimeentulonsa riittävydestä. vanhempien terveydentila sekä alkoholiongelmien esiintyvyys perheessä. (Lahikainen ym. 2011, 92, 99.)

Lahikaisen ym. tutkimuksessa oli hypoteesina, että parisuhteen toimimattomuus, terveys- ja alkoholiongelmien sekä taloudelliset vaikeudet ovat yhteydessä kielteisesti vanhempien hoivakäyttämiseen. Nämä ongelmat vievät vanhempien resursseja ja tilaa, joka on puolestaan poissa lapsille suunnatusta vuorovaikutuksesta ja hoivan tarjoamisesta. Tämä puolestaan vaikuttaa kielteisellä tavalla lasten hyvinvointiin liittyviin osa- alueisiin.

Tutkimusaineiston tuloksena oli, että kaikki edellä mainitut vanhemmuuden toimivuuteen sisältyvät tekijät vaikuttivat kiistatta perheessä olevien 5-6-vuotiaiden lasten hyvinvoinnin kokemukseen monilla eri tavoilla. (Lahikainen ym. 2011, 99-100.)

Lapsilla oli vanhempien keskinäisten riitojen ja parisuhteen toimimattomuuden seurauksena psykosomaattisia oireita. Lisäksi he olivat tässä tilanteessa huolestuneempia perheestään sekä heillä oli jonkinasteinen tv-riippuvuus. Samat ongelmaluokat esiintyivät myös silloin, kun perheessä oli terveys- ja alkoholiongelmia sekä taloudellisia vaikeuksia. Lapset oireilivat enemmän perheissä, joissa vanhemmat ilmoittivat olevan useampia ongelmia.

Talousvaikeudet ja vanhempien sairaus altistivat lapset oma-aloitteisuuden puutteelle. Lisäksi vanhemman sairastaessa, lapsessa heräsi pelko tärkeiden ihmisten menettämistä kohtaan sekä samalla uusiin asioihin liittyvä pelko. Perheissä, joissa oli taustalla alkoholiongelma, lapset kyseenalaistivat vanhempiensa tärkeyden itselleen todennäköisemmin, kuin vastaavasti perheissä, joissa ongelmaa ei esiintynyt. Vanhemmat ovat tällöin saatavilla epäluotettavammin, jolloin lasten turvallisuudenkokemus on heikompi verrattuna muiden perheiden lapsiin. (Lahikainen ym. 2011, 100-101.)

Yllättäen taloudellinen menestys aiheutti lasten hyvinvoinnille myös kielteisiä vaikutuksia. Lapsilla, jotka olivat taloudellisesti hyvinvoivista perheistä, raportoitiin olevan enemmän pelkoja, jotka kohdistuivat mielikuvitusolentoihin, painajaisiin ja televisioon, kuin huonomman talouden omaavien perheiden lapsilla. Tutkimustulokseen on saattanut vaikuttaa, että taloudellisesti hyvin toimeen tulevissa perheissä on todennäköisemmin erilaisia medialaitteita ja ne ovat monipuolisemmin lasten käytössä. Lasten vanhemmilla voi olla myös tämänkaltaisissa perheissä vähemmän resursseja käytettävissä, lasten kanssa ajan viettämiseen. (Lahikainen ym. 2011, 100-101.)

Lahikaisen ym. tutkimuksen kautta oli havaittavissa, että lasten hyvinvointi koostuu monista eri osa-alueista, jotka vaikuttavat toisiinsa. Lapset huomaavat vanhempiensa tunnetilan ja aistivat heidän kykynsä tarjota turvaa tai vastaavasti olla tarjoamatta, huolimatta siitä, miten ongelmat näkyvät perheessä tai keskustellaanko niistä ylipäätään perheen sisällä. Vanhempien ja lasten keskinäinen vuorovaikutteisuus sekä perhe-elämän laatu ovat keskeisiä vaikuttimia viisivuotiaiden lasten hyvinvoinnin kokemukselle. (Lahikainen ym. 201, 101.)

Salon lisensiaatintyön tutkimuksessa ”Vanhempien parisuhdeongelmien yhteys lasten käyttäytymisongelmiin ja psyykkiseen oireiluun” hahmotettiin lasten psyykkistä hyvinvointia perheiden keskuudessa, jotka olivat hakeutuneet perheasianeuvottelukeskukseen asiakkaiksi parisuhdeongelmien vuoksi. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat perheet, joilla oli yli kolmen vuoden ikäisiä lapsia. Vanhemmat täyttivät itse kyselykaavakkeet, jossa kartoitettiin vanhempien ongelmien ja lasten psyykkisen oireilun keskinäistä yhteyttä. (Kääriäinen 2009, 104-115.)

Vanhemmilta kysyttiin, olivatko he havainneet lapsissa käyttäytymisongelmia, emotionaalisia, tunne-elämään liittyviä häiriöitä, ylivilkasta käytöstä ja keskittymisen hankaluuksia vertaissuhteisiin ja kaverisuhteiden luomiseen sisältyviä ongelmia tai mahdolliseen uusperhetilanteeseen liittyviä sopeutumisvaikeuksia. Lisäksi vanhemmilta pyydettiin arviota siitä, kuinka pitkään ongelmat ovat vanhempien näkemyksen mukaan jatkuneet ja, oliko lapsi mahdollisesti itse huolissaan näistä ongelmistaan. Kyselytutkimuksessa kartoitettiin vaikuttivatko ongelmat kielteisesti koulunkäyntiin, vertaissuhteisiin ja harrastuksiin. Lisäksi tarkasteltiin, näkyivätkö lapsen ongelmat kielteisesti kotona ja hankaloittivatko ne mahdollisesti koko perheen elämää. (Kääriäinen ym. 2009, 112.) Kaiken kaikkiaan kyselytutkimuksen kautta selvitettiin lasten psyykkisen hyvinvoinnin, vanhempien kasvatustyylien ja vanhempien ongelmiin liittyvien lasten reagoitintapojen välisiä yhteyksiä. (Salo 2011, 31-35.)

Salo perehtyi tutkimiansa perheiden taustoihin tarkasti ja selvitti, minkälaisia ongelmia vanhemmilla oli, kuinka suuria ne olivat vaikeusasteeltaan ja mikä oli ollut niiden kesto. Tämän perusteella hän luokitteli ongelmat ja perhe-elämän riskitekijät seitsemään eri osa-alueeseen. Seitsemän määriteltyä ongelmien osa-aluetta olivat: parisuhdeongelmat, taloudelliset ongelmat, päihdeongelmat, mielenterveysongelmat, uusperheongelmat ja eron jälkeinen ahdistus. Parisuhdeongelmiin sisältyivät kommunikaatio-vaikeudet, etäännyminen kumppanista, mustasukkaisuus, toistuvat ristiriidat parisuhteessa, seksuaalisuuteen liittyvät ongelmat sekä uskottomuus. Lisäksi parisuhdeongelmien kenttään luokiteltiin erimielisyydet lapseen liittyvissä asioissa, eroaikkeet ja eronneen pariskunnan yhä jatkuva riitely. (Kääriäinen ym. 2009, 111.)

Taloudellisten ongelmien luokkaan määrittyi työttömyys, vaara joutua työttömäksi ja epätoivoa herättävä taloustilanne. Päihdeongelmat oli määritelty joko toisen vanhemman tai kumppanin päihteiden käytöllä tai huumeiden käyttämisellä. Mielenterveysongelmiin lukeutuivat vaikea-asteinen uupumus, toisen tai molempien vanhempien psyykinen oirehdinta sekä itsemurhan yrittäminen tai harkitseminen. (Kääriäinen ym. 2009, 111.)

Tutkimuksen kautta saatiin tulokseksi, että vanhempien arvioinnin mukaan yli puolella 115 tutkitusta lapsesta oli jonkintasoista psyykkistä oirekuvaa tai käytöshäiriöitä. Vakava-asteisia häiriöitä oli 43 prosentilla ja lievempää oirehdintaa puolestaan 15 prosentilla lapsista. Lapsista 43 prosentilla ei ollut vanhempien mukaan mitään psyykkisiä oirekuvia. (Kääriäinen ym. 2009, 114.) Perheet kokonaisuutena hahmottaen, johtopäätökseksi muodostui, että vakava-asteista psyykkistä oirehdintaa oli lapsista 34 perheessä 52 tutkittuun perheeseen suhteutettuna. Tämä tarkoitti, että 65 prosentissa perheistä oli vakava-asteisesti oirehtiva lapsi. Lievää oirekuvaa esiintyi lapsilla neljässä perheessä eli 8 prosentilla perheistä ja puolestaan oireettomia lapset olivat vanhempien arvioinnin perusteella 14 perheen kohdalla eli 27 prosentissa tarkastelluista perheistä. (Kääriäinen ym. 2009, 114-115.)

Perheen lapsista yleensä vain yksi oirehti vakavasti. Syytä tähän tulokseen ei löytynyt lapsen iästä, sukupuolesta eikä siitä, oliko lapsi mahdollisesti kuopus, keskimäinen vai vanhin sisaruksista. Salo korostaa tutkimustulostensa kautta, että on tärkeää ottaa huomioon vanhempien parisuhdeongelmien ollessa kyseessä, että vaikuttaako ongelmat mahdollisesti johonkin perheen lapsista vahvemmin kuin toisiin. (Kääriäinen ym. 2009, 114-115.)

Vanhempien parisuhteeseen liittyvät vaikeudet olivat oleellisesti kytköksissä kaikkiin ongelmaluokkiin, joita lapsilla esiintyi. Tutkimukset ovat osoittaneet, että parisuhteen toimimattomuus, kuten vanhempien väliset konfliktit ja ristiriitaisuudet, vaikuttavat lapseen, aiheuttaen muun muassa käytöshäiriöitä, kognitiivisen suorituskyvyn alenemista, emotionaalisia häiriöitä sekä vertaissuhteisiin liittyviä ongelmia. Monet riskitekijät kasaantuessaan lisäävät sen uhkaa, että lapsi alkaa oirehtia psyykkisesti ja kärsiä muista vastaavista kielteisistä vaikutuksista. Tästä syystä Salo tutki riskitekijöiden yhteismerkityksiä lasten hyvinvoinnille kartoittamalla vanhempien ongelmia kuten mielenterveyteen ja alkoholiin liittyviä ongelmia, taloudellisia vaikeuksia sekä mahdollista lähisuhdeväkivallan esiintyvyyttä perheessä. (Kääriäinen ym. 2009, 115-116.)

Kaikki määritellyt riskitekijät eivät kuitenkaan näyttäytyneet suuressa roolissa tutkimuksessa, sillä perheasian neuvottelukeskukseen asiakkaina ei ole juurikaan päihde- ja mielenterveysongelmaisia, vaan heidät on ohjattu saamaan apua muualta. Taloudelliset vaikeudet, vaikka ne olisivat olleet vain pieniä, olivat rinnastettavissa lasten ongelmien esiintyvyyteen. Parisuhteeseen liittyvillä ongelmilla oli selkeä yhteys lasten oireiden esiintyvyyteen, mutta parisuhdeongelmia vielä merkittävämmiin lasten käytöshäiriöiden ilmaantumiseen vaikutti perheväkivalta. Sitä esiintyi joko lievemmissä tai vakavammassa muodossa yhdeksässä tarkastelluista perheistä. (Kääriäinen ym. 2009, 116.)

Salon väitöskirjatutkimuksen pohjana käytettiin hänen aiemmin toteuttamaansa liseniaatintyötä. Hänen väitöskirjatutkimuksensa ”Parisuhdeongelmat ja lasten psyykinen hyvinvointi”, jatkoi liseniaatintyössä aloitettua tutkimusta parisuhdeongelmien yhteydestä lasten hyvinvoinnille. Osa tutkimukseen osallistuneista oli ollut tutkimuksen kohteena jo liseniaattivaiheessa. Tutkimuksessa haluttiin kartoittaa, mitkä tekijät edesauttoivat tai vastaavasti vähensivät lasten psyykkistä hyvinvointia tässä tilanteessa. (Salo 2011, 31-35.)

Ensimmäisessä Salon väitöskirjatutkimuksen osiossa, kyselykaavaketutkimuksessa hahmotettiin lasten psyykkistä hyvinvointia silloin, kun perheen vanhemmilla oli parisuhteeseen liittyviä ongelmia. Keskeisiä tekijöitä, joita käsiteltiin, olivat vanhempien ongelmat, taustatekijät lasten ja vanhempien suhteen, lasten reagoitavat vanhempien ongelmien ollessa kyseessä sekä vanhempien kasvatustyyli. Vanhemmat täyttivät itse kyselykaavakkeet, joista toisessa selvitettiin vanhempien kasvatustyyliä ja toisessa puolestaan kartoitettiin lasten psyykkistä hyvinvointia. Tutkimustulosten perusteella yli

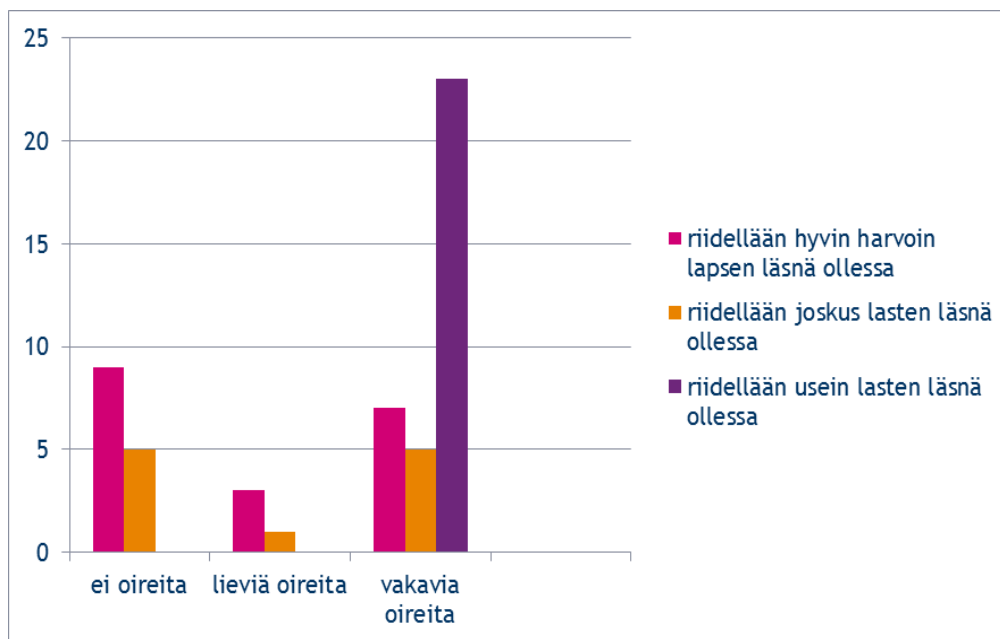
puolella lapsista, 56 prosentilla koettiin olevan jonkintasoista psyykkistä oireilua, vakavia psyyken häiriöitä oli 34,8 prosentilla ja lievempää psyykkistä oireilua oli puolestaan 22,2 prosentilla. (Salo 2011, 131-135.)

7.4 Vanhempien riitelyn vaikutus lasten hyvinvoinnin kokemukseen ja käyttäytymiseen

Salon kyselytutkimuksen perusteella voitiin havaita, että merkityksellisimpiä lasten psyykkisiä häiriöitä herättäviä tekijöitä parisuhdeongelmien osalta, olivat vanhempien konfliktitilanteet lasten ollessa paikalla sekä perheväkivalta. Tutkimuksessa nousi merkittävänä näkökohtana esille vanhempien konfliktitilanteiden osalta riitojen toistuvuuden sijasta keinot, joilla ristiriitoja selvitetään. Vanhempien väliset erimielisyydet, jotka selvitetään rakentavalla tavalla, riitojen yhteydessä ei ole havaittavissa fyysistä tai henkistä väkivaltaa eivätkä riidan aiheet suoranaisesti liity lapsiin, eivät ole niin haitallisia lapsille siitäkään huolimatta, että riitely olisi toistuvaa. Sitä vastoin vanhempien väliset ristiriitatilanteet, jotka selvitetään epärakentavalla tavalla, ne ovat voimakkaita ja lapsiin suoraan liittyviä, voivat vaikuttaa lasten kehitykseen hyvinkin kielteisellä tavalla. (Salo 2011, 116.)

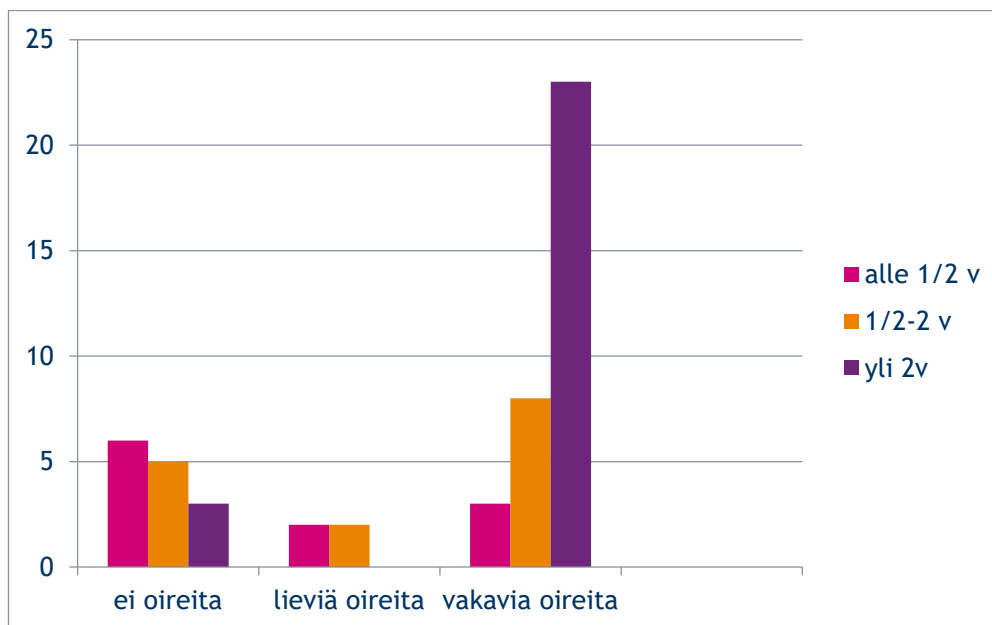
Arviointien perusteella, jotka äidit olivat tehneet parisuhdekonfliktit ja perheväkivalta, olivat selittävinä tekijöinä lasten käyttäytymisongelmien taustalla ja yleisimpiä silloin, kun perheissä oli pienimpiä lapsia. Isät puolestaan olivat huomanneet voimakkaammin, että perheissä, joissa esiintyi perheväkivaltaa tai riitelyä lasten ollessa paikalla, lapset kärsivät enemmän sosiaalisista ongelmista, kuten prososiaalisesta käyttäytymisestä tai vertaissuhdeongelmista. Perheväkivaltaan puuttuminen on itsestäänselvyys työntekijöille ja myös vanhemmat tavallisesti käsittävät, että se on vahingollista lasten hyvinvoinnille. Sitä vastoin vanhempien keskinäistä riitelyä lasten läsnä ollessa ei pidetä välttämättä lapsen turvallista kehitystä uhkaavana tekijänä. Salon tutkimustulokset kuitenkin osoittavat, että vanhempien keskinäinen riitely lasten läsnä ollessa vaikuttaa lasten hyvinvointiin. Täten olisikin tärkeää, että vanhemmat pyrkisivät välttämään riitelyä lapsiansa aikana. Tällä tavalla voitaisiin varsinkin ennaltaehkäistä ongelmien syntyä ja lasten psyykkistä oirehdintaa. (Salo 2011, 116.)

Vanhempia pyydettiin kertomaan kyselylomakkeessa riitojen menettelytavoista sen suhteen, yrittivätkö vanhemmat välttää keskinäistä riitelyä lasten läsnä ollessa. Tutkimuksen kautta selvisi, että lasten kaikki ongelmaluokat olivat korostuneempia, kun vanhemmat riitelivät lasten kuullen ja nähden. Lapsilla oli vakava-tasoisia ongelmia kaikissa perheissä, joissa vanhemmat kertoivat, että riitelevät monesti silloin, kun lapset ovat todistamassa. Tämänkaltaisia perheitä oli tutkimuksessa 22. Perheistä 19 oli senkaltaisia, joissa vanhemmat kertoivat riitelevänsä harvoin tai ei koskaan lasten ollessa läsnä. Tämän tyyppisistä perheistä 12 perheessä lapsilla ei esiintynyt vakavataseista oirehdintaa siitäkään huolimatta, että lasten vanhemmilla oli mahdollisesti hyvin hankalia parisuhdekonflikteja. (Kääriäinen ym. 2009, 117.)

Kuvio 1 Vanhempien lasten läsnä ollessa tapahtuvan riitelyn yhteys lasten oireiluun. (Pystyakselilla perheiden lukumäärä). (Kääriäinen 2009, 118).

Salon lisensiaattitutkimuksessa tarkasteltiin myös parisuhdeongelmien keston vaikutusta lasten psyykkiseen oirehdintaan ja koettuun hyvinvointiin. Vanhempien parisuhteeseen liittyvien vaikeuksien kestolla oli vahva merkitys perheen lasten oireiden esiintyvyyden kannalta. Ajanjaksoltaan puoli vuotta jatkuneet parisuhdeongelmat aiheuttivat osalle lapsista alempitasoista prososiaalisuutta ja vakava-asteisia tunneperäisiä häiriöitä, mutta muut oireluokat eivät olleet tässä vaiheessa vielä nähtävissä. Yli kaksi vuotta jatkunut parisuhteen ongelmatilanne puolestaan moninkertaisti lasten psyykkisten oireiden määrää kaikissa eri ongelmaluokissa. Kartoitettaessa lasten oirehdinnan ja vanhempien ongelmien keskinäisiä kytköksiä, saatiin tulokseksi, että parisuhteeseen liittyvien ongelmien ajallinen kesto on merkittävin lasten ongelmia määrittävä tekijä. Salon tutkimuksen perusteella siis etenkin kauan kestäneet parisuhdeongelmat heikentävät lasten hyvinvoinnin kokemusta. (Kääriäinen ym. 2009, 116-117.)

Taulukko: Kuvio 2: Vanhempjen parisuhdeongelmien kestoajan yhteys perheen lasten oireiluun. (Pystyakselilla perheiden lukumäärä). (Kääriäinen 2009, 116).

Jennifer C. Ablowin ym. muiden tutkimuksessa (2009) ”Linking Marital Conflict and Children’s Adjustment: The role of Young Children’s Perceptions” tutkittiin lasten käsityksiä vanhempjen ristiriidoista. Lapsien käsityksiä vanhempiensa riitojen vaikutuksista tarkasteltiin lasten ollessa, sekä 5, että 6 vuoden ikäisiä. Lapsilta kysyttiin heidän näkemyksiään siitä, kokivatko he syyllisyyttä vanhempiensa ristiriidoista ja tuottiko ristiriitatilanteet heissä kärsimystä. Lapset haastateltiin ja videoitiin tutkimuksessa. (Ablow 2009, 485-499.)

Lasten lisäksi vanhempia pyydettiin kertomaan itse parisuhteestaan kyselylomakkeen avulla, jossa kartoitettiin, kuinka miellyttäväksi vanhemmat kokivat kumppaninsa ja millainen oli heidän vuorovaikutuksensa keskenään, läheisyyden, konfliktien ja niiden ratkaisun osalta. Lasten ja vanhempjen ohella tiedusteltiin lastentarhanopettajalta ja vuotta myöhemmin ensimmäisen luokan opettajilta, oliko lapsilla mahdollisia käyttäytymisongelmia. Nämä käyttäytymisongelmat luokiteltiin sisäänpäin kääntyneisyydeksi, johon yhdistyivät masentuneisuus ja ahdistuneisuus ja vastaavasti häiriökäyttäytymiseksi, johon liittyivät epäsosiaalisuus ja ulospäin näkyvät käyttäytymisongelmat. Lasten opettajat eivät tienneet lasten osallistumisesta tutkimukseen. (Ablow 2009, 485-499.)

Ablowin tutkimuksen tulokseksi muodostui, että lasten näkemykset vanhempiensa parisuhteesta korreloivat kummankin vanhemman vastaukseen parisuhteen tilasta sekä opettajien vastauksiin käyttäytymisongelmista. Lasten taipumus syyllistää itseään vanhempjen ristiriidoista oli yhteydessä vanhempjen parisuhteen epäsovaisuuteen ja lapsen sisäänpäin kääntyneisyyden oireisiin; masennukseen ja ahdistukseen. Sitä vastoin lasten osallistuminen vanhempjen parisuhdekonfliktitilanteisiin vaikutti siihen, että lapsessa saattoi herätä

häiriökäyttäytymistä. Vanhempien ristiriitatilanteen ollessa lievä, lapsella oli siitä huolimatta taipumus syyttää itseään. Lapset kokivat enemmän kärsimystä vanhempien ristiriitatilanteista 5-vuotiaana kuin vastaavasti 6-vuotiaana. (Ablow 2009, 485-499.)

7.4.1 Lasten reagoitustapojen vaikutus vanhempien riitatilanteissa emotionaaliselle turvallisuudelle ja hyvinvoinnille

Salon väitöstutkimuksessa ilmi käyneitä vanhempien mainitsemia lasten tapoja reagoida vanhempien keskinäisiin riitoihin, olivat lapsen vetäytyminen konfliktitilanteessa, toisen vanhemman puolelle asettuminen riitahetkellä, sovittelijan roolin ottaminen ja huolen kantaminen vanhempiensa vaikeuksista. Lasten äidit olivat tehneet havainnon, että lapset, jotka ottivat omaksi huolenaiheekseen vanhempiensa riitelyn, kärsivät myös enemmän emotionaalisista ongelmista ja prososiaalisuudesta. Onkin hyvin todennäköistä, että lapset, jotka ovat luonteeltaan prososiaalisia ottavat vahvimmin huolen aiheekseen vanhempiensa parisuhdeongelmat ja kokevat ne psyykkisesti raskaimmin. Emotionaaliset ongelmat olivat lasten kohdalla yhteydessä siihen, että lapsi asettui toisen vanhemman puolelle konfliktitilanteessa. Kuitenkaan lapsi ei säästynyt psyykkiseltä stressiltä, vaikka olisikin ollut puolueeton tilanteessa eikä olisi valinnut kantaansa vanhempiensa väliltä. (Salo 2011, 17-20.)

Lapsen tavalla reagoida vanhempiensa ristiriitatilanteissa on täten merkitystä, etenkin ongelmien ennaltaehkäisyn kannalta. Vanhempien keskinäisistä konflikteista johtuvaa psyykkistä oirehdintaa ehkäisi merkittävimmin toimintatapa, jossa lapsi vetäytyi tilanteesta. Lapset kokevat tämän perusteella turvallisuuden tunnetta vanhempien konfliktitilanteista huolimatta silloin, kun eivät osallistu riitatilanteisiin millään tavalla. Tällöin heidän psyykinen hyvinvointinsa on myös paremmin turvattavissa. Tämä näkökohta on merkityksellinen vanhempien päätyessä erilleen ja voi toimia vanhemmuutta parantavana tekijänä myös erotilanteessa. Tällöin olisi nimittäin erityisen tärkeää, että vanhemmat edistäisivät sitä, että kukaan lapsista ei joutuisi osallisiksi vanhempiensa keskinäisiin erimielisyyksiin. (Salo, 2011, 17-20.)

Vanhempien pyrkimys liittoutua lastensa kanssa parisuhdekonfliktien ollessa kyseessä, aiheuttaa turhaa psyykkistä stressiä lapselle, mutta samalla se voi vaikeuttaa entisestään vanhempien keskinäistä välien sopimista. Osa tutkimukseen osallistuneista vanhemmista, oli yrittänyt tietoisesti muokata ja parantaa lapsuudesta saamiaan vuorovaikutusmalleja. Vuorovaikutusmalleja oli mahdollista muuttaa, varsinkin silloin, jos vanhempien lapsuudessa oli ollut vaihtoehtoisia toimintamalleja havaittavissa. Muissa tapauksissa yritykset parantaa näitä käyttäytymismalleja, saivat vanhemmat päätymään helposti ylilyönteihin oman toimintansa suhteen, joka tuotti puolestaan uusia vaikeuksia. (Salo 2011, 128.)

7.5 Kasvatustyylien ja parisuhteen sopuisuuden yhteys lasten hyvinvoinnille

O’Leary & Vidairin tutkimus ” Marital Adjustment, Child-Rearing Disagreements, and Overreactive Parenting: Predigting Child Behavior Problems” tarkasteli vanhempien avioliiton sopuisuuden, lasten kasvatuskäytännöiden eroavaisuuksien ja vanhempien ylitsemenestyksen välisiä yhteyksiä. Tutkimuksen oletuksena oli, että avioliiton sopuisuus on yhteydessä lasten käyttäytymisongelmiin ja välittävänä tekijänä tämän suhteen toimivat vanhempien erimielisyydet kasvatuskäytännöissä, jotka puolestaan aiheuttavat liian ankaraa kurinpitoa lapsille. Tutkimukseen osallistumisen ehtona oli, että osallistuvilla pariskunnilla oli perheessään 3- 7-vuotiaita lapsia. Vanhemmilta pyydettiin arvioita sen suhteen, miten he selvittävät perheen ongelmia ja olivatko he havainneet lapsillaan käyttäytymishäiriöitä. Lisäksi kysyttiin, että näyttivätkö vanhemmat lapsilleen oman vihastumisensa ristiriitatilanteissa. (O’Leary & Vidair 2005, 2008-210.)

O’Leary & Vidairin tutkimista perheistä seitsemässä kahdeksasta vanhemmat ilmoittivat lapsella olevan käyttäytymisongelmia. Käyttäytymisongelmat näyttäytyivät, joko lapsen ulospäin näkyvänä häiriökäyttäytymisenä ja epäsosiaalisuutena, tai vastaavasti sisänpäin kääntyneisyytenä, johon sisältyi ahdistuneisuus ja masentuneisuus. Kasvatuserimielisyydet vanhempien välillä olivat kaikissa tutkituissa tapauksissa kytköksissä avioliiton sopisuuteen. Lasten käyttäytymisongelmat ja ylikorostunut kurinpito nousivat myös esille tutkimuksen kautta. Johtopäätöksenä oli, että lasten käyttäytymisongelmien syntyyn liittyy vanhempien ristiriitatilanteissa, sekä vanhempien toisistaan poikkeavat kasvatustavat, että lisäksi myös turhan tiukaksi muodostunut kurinpito. Vanhempien keskinäiset ristiriidat ja ongelmat vuorovaikutussuhteessa heijastuvat lasten käyttäytymiseen usealla eri tavalla. Niiden vaikutus voi olla havaittavissa muun muassa lasten psyykkisenä ahdistuneisuutena, käytöshäiriöinä, epäsosiaalisuutena, tunne-elämän muutoksina, kognitiivisen suoriutumisen heikkenemisenä, sosiaalisina ongelmina tai fyysisenä oireiluna. (O’Leary & Vidair 2005, 208-216.)

O’ Leary & Vidairin tutkimuksen mukaan parisuhteessa esiintyvät ongelmat heijastuvat lasten psyykkiseen hyvinvointiin välillisesti, sillä ne muuttavat laadullisesti henkilön tapaa olla vanhempi lapsilleen. Parisuhdeongelmat lisäävät vanhempien toisistaan poikkeavaa suhtautumista lastenkasvatukseen ja rajojen asettamiseen, jolloin kasvatuskäytännöt ovat epäjohdonmukaisempia, niin lapsiin liittyvien odotusten, asetettujen rajojen kuin epäsovivaan käyttäytymiseen suhtautumisen osalta. Tämän on keskeinen lähtökohta siihen, että lapsissa voi herätä erilaisia käyttäytymisongelmia. (O’Leary & Vidair 2005 208-216.)

Salon väitöskirjatutkimuksessa ilmeni, miten kasvatustyyli ja lasten suhtautumistapa vanhempiensa erimielisyyksiin vaikuttaa lasten psyykkisen hyvinvoinnin kokemukseen. Tätä asiaa tutkittiin lasten äitien havaintojen perusteella. Kasvatustyylin perustuessa äidillä lämpimyyteen, lapsi otti huomattavasti helpommin huolekseen vanhempiensa erimielisyydet ja koetti myös olla tilanteessa sovittelijan roolissa. Erittäin lämmin suhtautuminen äidin

puolelta lisäsi myös lapsen emotionaalisia ongelmia, silloin, kun lapsella oli tapana asettua riitatilanteissa toisen vanhemman puolelle. Sitä vastoin äidin ollessa tunteettomampi lastaan kohtaan samanlaisia emotionaalisia ongelmia ei ollut havaittavissa, vaikka lapsi olisikin valinnut konfliktitilanteessa oman puolensa. (Salo 2011, 120.)

Lapsi kokee voimakkaammin vanhempiensa keskinäiset erimielisyydet silloin, kun hänellä on lämmin vuorovaikutussuhde äitinsä kanssa, jolloin hän myös helpommin on myötätuntoinen tätä vanhempaansa kohtaan. Lapselle muodostuu tällöin ristiriita sen suhteen, kenelle hänen tulisi olla lojaali vanhempien riidellessä. Tällöin hyvä vuorovaikutus-suhde äidin kanssa ei estäkään ikävien tunteiden heräämistä, vaan enemminkin kasvattaa niitä. Kasvatustyylin ollessa puolestaan äidillä tunteettomampi, lapsi reagoi vanhempiensa keskinäisiin erimielisyyksiin olemalla tavallista ylivilkkaampi. Syynä tähän voi olla, että lapsen kokiessa, että hänen huolen kantamisestaan vanhempiensa erimielisyyksistä ei noteerata, hän alkaa hakea huomiota käyttäytymällä häiriköivästi. (Salo 2011, 120.)

Kasvatustyylin ollessa äidillä behavioraalista kontrollia sisältävä, lapsen emotionaaliset ongelmat lisääntyivät, silloin, kun lapsi otti riitatilanteissa sovittelijan roolin. Behavioraalinen kontrolli on rajojen ja vaatimusten asettamista, jossa otetaan huomioon asianmukaisesti lapsen kehitystaso. Lapsi saattaa ottaa mallia vanhemmaltaan ja pyrkii tämän saamansa toimintamallin mukaisesti sovitteluun myös vanhempiensa keskinäisiä ristiriitoja. Emotionaaliset ongelmat voivat olla täten seurausta siitä, että lapsi huomaa, että hän ei pystykään vaikuttamaan tämän toimintamallin mukaan vanhempiensa erimielisyyksiin. Kasvatustyylin sisältäessä ainoastaan vähän behavioraalista kontrollia, lapsen sovitteluva reagoititapa ei kuitenkaan tuottanut emotionaalisia ongelmia. Salo selittää tutkimuksensa tulosta sillä, että lapsi ahdistuu, kun hän on tottunut siihen, että äiti asettaa rajat ja osoittaa, minkälaista on hyvä käyttäytyminen, mutta vastaavanlaiset toimintatavat eivät toimikaan vanhempien keskinäisten ristiriitojen kohdalla. (Salo 2011, 120.)

Kasvatustyyli äidin puolelta, joka korosti behavioraalista kontrollia, lisäsi lasten ylivilkasta käyttäytymistä tilanteissa, joissa lapsi reagoi vanhempien riitojen aikana siten, että asettuu toisen vanhemman puolelle. Behavioraalisen kontrollin ollessa vähäistä, samanlaista vaikutusta ei ollut. Ristiriitaiseksi muuttuneet kasvatustavat ja vanhempien yritykset saada lapsi omalle puolelleen konfliktitilanteissa, tuntuvat lapsesta ahdistavilta, varsinkin kun hän on aiemmin sopeutunut tottelevaisuutta korostavaan kasvatukseen. Tähän tilannemuutokseen lapsi reagoi käyttäytymällä ylivilkkaasti. (Salo 2011, 121.)

Kasvatustyylin ollessa äidillä vähäiseen behavioraaliseen kontrolliin perustuva, lasta suojaasi ylivilkkaalta käyttäytymiseltä vetäytyminen konfliktitilanteista. Vetäytymisen havaittiin aiheuttavan myös lapselle kaikista vähiten emotionaalista ahdistuneisuutta. Lasta suojaava vetäytyminen ristiriitatilanteista saattaa johtua lapsen ottamasta esimerkistään

vanhemmiltaan tai vastaavasti lapsen omista temperamentti- ja käyttäytymispiirteistä. Kasvatuksen sisältäessä äidin puolelta vain vähän behavioraalista kontrollia, äiti asettaa vähemmän rajoja lapsen kanssa toimiessaan ja lapsi on täten voinut ottaa mallin käyttäytymiselleen juuri äitinsä tavasta reagoida riitatilanteissa. Salon tutkimuksesta voidaan koota lopputulokseksi, että äidin kasvattaessa lapsiaan lämpimyydellä tai behavioraaliseen kontrolliin perustuen, osa perheeseen kuuluvista lapsista reagoi vanhempiensa konflikteihin voimakkaasti. Tutkimuksen tulokset eivät kuitenkaan ole yksiselitteisiä, vaan lasten reagoitavat vanhempiensa parisuhdeongelmiin ovat monimutkainen prosessi. Kasvatustyylien yhteys lapsen tapaan reagoida vanhempien keskinäisiin erimielisyyksiin, on Salon mukaan kuitenkin yksi mahdollinen selittävä tekijä. (Salo 2011, 121.)

7.6 Keinot suojella lapsia parisuhdekonfliktien kielteisiltä vaikutuksilta

Vanhempien tulisi omalta osaltaan vaikuttaa siihen, että lapset eivät konfliktitilanteissa tulisi kummankaan vanhemman puolelle eivätkä vanhemmat etenkin yrittäisi kääntää lapsia omalle puolelleen tietoisesti. Vanhemmista voi parisuhdeongelmien kuormituksen takia tuntua haastavalta olla riitelemättä lasten läsnä ollessa ja toimia siten, että lapset eivät joutuisi osallisiksi konflikteihin. Lapset kuitenkin helposti aistivat erimielisyydet vanhempiensa välillä, varsinkin jos yhteenotot ovat läsnä perhetilanteissa toistuvasti. Lapsille olisi tärkeää kertoa, että vanhemmilla on erimielisyyksiä asioista, mutta lasten ei tarvitse kantaa niistä huolta, vaan vanhemmat yrittävät ratkoa erimielisyydet yhdessä tai tarpeen vaatiessa etsivät ulkopuolista apua niihin. Tässä asioiden kertomisessa on keskeistä ottaa huomioon lasten ikä, avoin vuorovaikutus sekä lasten turvallisuuden kokemusta edistävä aikuisen rooliin asettuminen. (Salo, 2011, 118, 129-136.)

Lasten ja äidin välisen suhteen ollessa lämmin, olisi erittäin tärkeää, että lasta kehoitettaisiin olemaan huolehtimasta vanhempiensa keskinäisistä konflikteista. Tähän kuuluu myös olennaisesti, että vanhemmat ilmaisevat lapselle, että hänen ei tarvitse valita puoltaan vanhempiensa riidellessä eikä etenkin toimia sovittelijan roolissa. Tällä menetelmällä voidaan heikentää voimakkaampia tunnereaktioita ja parhaimmillaan jopa ennaltaehkäistä niiden heräämistä lapsessa. (Salo 2011, 122.)

Lapsen terve kasvu ja kehitys turvautuvat kokonaisvaltaisimmin, kun vanhemmat vastaavat lapsensa tarpeisiin hänen kehitystasonsa mukaisesti sekä antavat omalla käyttäytymisellään esimerkin, toimivasta vastavuoroisesta, dialogiin perustuvasta vuorovaikutussuhteesta. Lisäksi lapsen turvallisen kasvun kannalta on erityisen tärkeää, että lapsia ei oteta osallisiksi vanhempien keskinäisiin erimielisyyksiin ja lapsille annetaan vapaus näyttää, sekä myönteiset, että kielteiset tunteensa. Tutkimuksen keskeisimpiä havaintoja vanhempien kannalta oli, että lasten psyykkistä hyvinvointia voi edistää, vaikka vanhemmilla olisikin parisuhteessaan ongelmia tai he olisivat erotilanteessa. Tässä on ratkaisevana tekijänä, että

lapsia ei oteta osallisiksi vanhempien keskinäisiin riitoihin, vaan heidät jätetään parisuhteeseen liittyvistä erimielisyyksistä sivuun. (Salo 2011,127, 135.)

7.7 Tukitoimet lapsiperheille parisuhteen kannalta

Toisella Salon tutkimuksen osalla, pariterapiatutkimuksella pyrittiin kartoittamaan, pystytäänkö pariterapian avulla tukemaan ja edistämään vuorovaikutusta lasten ja vanhempien välillä. Pariterapiatutkimuksen päätavoite oli kartoittaa mahdollisuuksia parantaa lasten psyykkistä hyvinvointia keskustelua menetelmänä käyttäen. Salon tutkimuksen asiakasryhmänä olivat vanhemmat, jotka olivat parisuhteessa olevien ongelmien takia päätyneet tutkijan vastaanotolle perheasiain neuvottelukeskukseen. Kaikki perheet, joissa oli vähintään kolmevuotiaita lapsia, olivat tutkimuksen kohderyhmänä. (Salo 2011, 31-35.)

Tutkimuksen mukaan parisuhdeongelmat heijastuvat koko perheeseen, sillä enemmistöllä, jotka ovat kirkon perheneuvonnan asiakkaina, on lapsia ja lapsiperhe-elämän aika meneillään. Pariterapiatyö, jossa käydään läpi parisuhteen ongelmakohtia vaikuttaa välillisesti siten myös lasten hyvinvoinnin kokemukseen. Parisuhteessa olevat vaikeudet eivät kuitenkaan ole irrallisia muun perheen sisällä olevasta vuorovaikutus ilmapiiristä ja täten kaikkien perheenjäsenten hyvinvointi tai vastaavasti ongelmat, muokkaavat perheen sisäistä dynamiikkaa. (Salo 2011, 14.)

Suomessa avio- ja avoerot ovat yleisiä, joka on käynyt ilmi lukuisissa kansainvälisissä vertailututkimuksissa. Täten monet lapset kokevat vanhempiensa erimielisyyksien sävyttämän ilmapiirin ja keskinäisen riitaisen vuorovaikutussuhteen jo ennen varsinaista erotilannetta. Lukuisista tutkimuksista on saatu näyttöä siitä, että monet lasten psyykkiset ongelmat, jotka ovat havaittavissa erotilanteen jälkeen johtuvat vanhempien parisuhdeongelmista ennen eroon päätymistä. (Salo, 2007, 104-105.)

Salon tutkimus tuotti huomionarvoisia tuloksia sen suhteen, että pariterapian aikana joidenkin lasten reagointitavoissa vanhempiensa ongelmiin tapahtui positiivisia muutoksia. Vanhempien käydessä läpi parisuhdepulmiaan yhdessä parisuhdeterapeutin kanssa he pystyivät muuttamaan tilannetta lasten psyykkistä hyvinvointia edistävämmäksi. Lisäksi vanhemmat kykenivät tässä tilanteessa parantamaan jo mahdollisesti heränneitä kielteisiä vaikutuksia sekä muokkaamaan perheen sisäistä vuorovaikutusta ja ilmapiiriä sopusointuisemmaksi ja vähemmän lapsessa ahdistuneisuutta herättäväksi. Parisuhdeterapiaistuntojen vaikutuksesta joillakin lapsilla lievenivät tai poistuivat kokonaan vanhempien konfliktitilanteissa ilmenneet huolenkantajan ja sovittelijan roolit. Nämä olivat olleet koko perheen vuorovaikutus-ilmapiiriin liittyviä, joten muutokset näiden roolien suhteen osoittivat, että koko perheen vuorovaikutuksessa oli tapahtunut myönteisiä muutoksia. (Salo 2011,130, 135.)

Pariterapiassa toteutetut keskustelutuokiot olivat vaikuttaneet positiivisella tavalla, sekä vanhempien keskinäiseen vuorovaikutukseen, mutta yhtälailla lasten ja vanhempien välisiin suhteisiin. Muutoksen alulle laittava tekijä oli parisuhdeterapeutin dialogiin perustuva tiedustelu, siitä, miten vuorovaikutus toimii perheessä lasten ja vanhempien keskuudessa. Merkittävimmin myönteistä kehitystä edisti terapeutin keskittyminen asiakkaiden voimavaroihin ja kannustaminen, antamalla positiivista palautetta. Asiakkaiden turvallisuuden ja luottamuksen tuntemusta edesauttoi keskusteluyhteyden positiivisuuteen perustuva tyyli. Asiakkaat kokivat, että heidät hyväksytään omana itsenään ja täten he alkoivat itse työstää perheessä olevia vuorovaikutus- ongelmiaan ja etsiä ratkaisuja niihin itsenäisesti. (Salo 2011, 129.)

Salon tutkimuksen perusteella havaittiin, että dialogista parisuhdetyöskentelyä tuki sukupuutyöskentely, jossa käytiin läpi pariskunnan lapsuudenkotien vuorovaikutusmalleja. Tässä yhteydessä terapeutti pystyi vaivattomasti aloittamaan keskustelun myös perheen lapsista. Terapeutti kykeni tällöin olemaan läsnä tilanteessa ja lähestymään asiakkaita sensitiivisellä työotteella. Sukupuutyöskentely edisti asiakkaiden ja terapeutin tasavertaista suhdetta toisiinsa sekä dialogisen lähestymistavan käyttöä, jolloin vuorovaikutuksesta muodostui molemminpuolisempaa. Merkittävänä tekijänä tämän toteutumisessa oli, että asiakkaat pystyivät sukupuutyöskentelyn kautta työstämään asioita omien huomioidensa ja kokemusasiantuntijuuden kautta. (Salo 2011, 129.)

Sukupuututkimusten perusteella kävi ilmi, että vuorovaikutusmalleilla oli tapana periytyä ja siirtyä sukupolvelta toiselle. Täten, kun tarkasteltiin perheiden lapsuudessa koettuja kokemuksia vuorovaikutusmalleista, havaittiin, että samat mallit olivat useasti siirtyneet, sekä vanhempi- lapsi- suhteen, että parisuhteen osalta. Tämä oli selkeästi havaittavissa, etenkin silloin, kun kumppanien omat vanhemmat olivat ottaneet lapset osallisiksi parisuhdekonflikteihin ja yrittäneet saada heidät puolelleen riitatilanteissa. Tämä käyttäytymismalli toistui oman perheen lasten suhteen. (Salo 2011, 128.)

Sukupuutyöskentelyn kautta, sekä terapeutti, että asiakkaat itse huomasivat tarkemmin omat parisuhdemallinsa ja lapsiin muodostetut vuorovaikutussuhteensa. Tämä vuorovaikutusmallien tiedostaminen korosti asiakkaiden tahtoa muokata perheen sisäistä vuorovaikutusta. Sukupuutyöskentelyn aikana he alkoivat tarkemmin hahmottaa lapsuudestaan saamia malleja ja niiden vaikutusta. Lisäksi heidän oma syällisyyden kokemus väheni, kun he huomasivat, että heidän käytöksensä taustalla oli omilta vanhemmilta opitut toimintatavat. Täten he alkoivat myös hahmottaa syitä vanhempiensa toimintatapojen taustalla. Nämä edellä mainitut tekijät toimivat motivaation herättäjänä etsiä uusia, toimivampia vuorovaikutustapoja. Salo korostaa lasten psyykkistä hyvinvointia ja reagointitapojen yhteyttä käsitelleiden tutkimustulostensa perusteella, että pariterapiassa olisi aina parisuhdeongelmien ollessa kyseessä, otettava huomioon myös lapset. Tämä on keskeinen asia sekä lasten psyykkisen

hyvinvoinnin tukemisen, että parisuhdetilanteen parantamisen kannalta. (Salo 2011,127- 129, 130-135.)

Malinen puolestaan korostaa tutkimuksensa esille tuomien näkökulmien kautta, että neuvolassa toteutettavassa parisuhdetyössä olisi keskeistä hahmottaa keinoja, joilla voisi vahvistaa parisuhteen toimivuutta. Pariskunnille annettava tieto erilaisista keinoista hoitaa parisuhdetta sekä sen täsmentäminen, miten kumppaneiden omat teot ovat yhteydessä parisuhteen laadulle, ovat tärkeässä asemassa. Parisuhdetta tukevassa lähestymistavassa hoitamisen kautta pyritään saamaan ratkaisuja aikaiseksi ongelmien puimisen sijaan. (Malinen 2011, 64.)

Lammi-Taskulan mukaan lasten iselle tulisi luoda keinot isyyssvapaiden hyödyntämiseen ja lasten vanhempia olisi lisäksi tärkeä tukea, jotta he pystyisivät sujuvasti yhdistämään perheen ja työelämän. Tasaisempaan työnjakoon vanhempien välillä tulisi kannustaa, sillä arkipäiväisen palkattoman työn. kuten kodin siisteydestä huolehtimisen, ruuanvalmistuksen ja lasten hoitamisen jakaminen tasavertaisesti vanhempien kesken, on merkityksellistä parisuhteen toimivuuden kannalta. Lapsiperheille suunnatut päivähoitopaikat, jotka tarjoavat tasokkaita ja toimivia palveluja lapsiperheiden tarpeisiin sekä työresurssien järjestäminen lapsiperheet huomioiviksi, tukevat vanhempia perheen ja työn yhteensovittamisessa. (Lammi-Taskula ym. 2014, 79-80.)

8 Johtopäätökset

Kaikissa analysoimissani tutkimuksissa esille nousi näkemys siitä, että vanhempien parisuhteella on yhteys lasten hyvinvoinnin kokemukseen. Tämä parisuhteen vaikutus voi olla havaittavissa, sekä suoraan lapsen käytöksessä, että välillisesti perheen ja vanhempien vuorovaikutuksen ja kasvatuskäytäntöjen kautta. Tutkimuksien johtopäätöksenä voidaan todeta, että vanhempien keskinäiset ristiriidat ja ongelmat parisuhteessa heijastuvat lasten hyvinvointiin ja käyttäytymiseen usealla eri tavalla. Niiden vaikutus voi olla havaittavissa muun muassa lasten psyykkisenä ahdistuneisuutena, käytöshäiriöinä, epäsosiaalisuutena, tunne-elämän muutoksina, kognitiivisen suoriutumisen heikkenemisenä, sosiaalisina ongelmina tai fyysisenä oireiluna. Lisäksi vanhempien keskinäiset erimielisyydet saattavat aiheuttaa lapselle psykosomaattista oirehdintaa, huolta perheen tilanteesta sekä pakoa todellisuudesta, kuten riippuvaisuutta tv:n katseluun ja medialaitteiden jatkuvaan käyttöön. Lapset aistivat perheen sisäisen ilmapiirin ja vanhempien keskinäiset ristiriidat sekä pystyvät huomaamaan, kykeneekö vanhempi tilanteesta antamaan riittävän turvan lapsen tarvitessa tätä.

Riskitekijöitä lapsen turvalliselle kasvulle parisuhdeongelmien lisäksi olivat vanhempien alkoholi- ja mielenterveysongelmat, taloudelliset vaikeudet sekä perheväkivalta. Tärkeä tulos tutkimusten kannalta oli, sen tieteellinen havaitseminen, että lapsia ei tulisi ottaa

vanhempien riitoihin osallisiksi ja riitelyä tulisi välttää lasten läsnä ollessa. Lapset nimittäin helposti kantavat syyllisyyttä vanhempiensa riidoista, pyrkivät ottamaan sovittelijan roolin tilanteessa tai asettumaan jommankumman vanhemman puolelle riitahetkellä. Vanhempien riitely lasten läsnä ollessa, lisäsi lasten psyykkistä oirehdintaa ja vakava-asteisia häiriöitä, verrattuna pariskuntiin, jotka välttelivät keskinäisten erimielisyyksien selvittelyä lasten paikalla olon aikana. Lapset kärsivät vanhempien riitelyn seurauksena erityisesti käytöshäiriöistä, vertaissuhteisiin liittyvistä ongelmista sekä prososiaalisuudesta. Parisuhdeongelmien kestoajan havaittiin olevan myös yhteydessä lasten hyvinvoinnin kokemukseen. Puoli vuotta kestäneet parisuhdeongelmat aiheuttivat osalle lapsista vakava-asteisia emotionaalisia ongelmia ja prososiaalisuutta. Yli kaksi vuotta jatkuneet parisuhdevaikeudet puolestaan moninkertaistivat lasten psyykkisen oirehinnan monin eri tavoin. Vanhempien käyttämät ristiriitatilanteiden ratkaisukeinot olivat merkittävämpi tekijä lapsen hyvinvoinnin kannalta kuin vastaavasti riitojen toistuvuus.

Tutkimuksen kautta nousi esille parisuhdeongelmien osalta etenkin lasten reagoitavat vanhempiensa ongelmiin sekä vanhempien muuttuneet kasvatuskäytännöt parisuhteen ollessa kriisitilanteessa. Lasten reagoitavoilla vanhempiensa parisuhdeongelmiin oli vaikutus siihen, kuinka merkittävästi ristiriidat aiheuttivat psyykkistä pahoinvointia lapselle. Lapsen puuttuminen riitatilanteeseen jollakin tavalla, kuten sovittelijan tai puolensa valitsemisen roolin kautta, oli riskitekijä lapsen psyykkisten oireiden kehittymiselle. Lasten hyvinvointia vanhempien ristiriitatilanteista huolimatta suojasi parhaiten, että lapsi vetäytyi tilanteesta eikä ollut osallisena riidassa millään tavalla. Lapsen emotionaaliselle turvallisuudelle oli haitallisinta, jos vanhemmat pyrkivät saamaan lapset puolelleen riitatilanteissa tai erimielisyyden aiheet liittyivät suoraan lapsiin. Lasten omat näkemykset korreloivat sen kanssa, miten vanhemmat raportoivat parisuhteensa tilan ja kuinka opettajat kertoivat lapsella esiintyvistä käyttäytymishäiriöistä. Lapset kokivat syyllisyyttä vanhempiensa riidoista, vaikka riidat olisivatkin olleet vain lieviä. Lapset pystyivät siis hyvin kertomaan omista näkemyksistään samansuuntaisesti, kuin miten aikuiset olivat tilanteen kokeneet.

Vanhempien parisuhdevaikeudet aiheuttivat erimielisyyttä vanhempien keskuudessa kasvatuskäytännöistä ja täten tämän seurauksena vanhempien kurinpidosta saattoi tulla liian tiukkaa. Tämä puolestaan saattoi aiheuttaa lapsessa käyttäytymishäiriöitä, jotka näkyivät lapsen sisäänpäin kääntyneisytenä tai ulospäin suuntautuneena häiriökäyttäytymisenä. Vanhempien kasvatustyyli vaikuttivat lasten reagointiin ja psyykkisten oireiden riskiin vanhempien parisuhdeongelmien kohdalla. Kasvatustyylin perustuessa äidillä lämpimyyteen, lapsi oli myötätuntoinen äitiään kohtaan ja koki ristiriidat vanhempien välillä voimakkaammin. Kasvatustyylin ollessa äidillä puolestaan behavioraalista kontrollia sisältävä, lasten ylivilkas käyttäytyminen lisääntyi silloin, kun lapsella oli taipumus vanhempien riitojen aikana asettua toisen vanhemman puolelle.

Parisuhdetyytyväisyys oli yhteydessä lasten hyvinvointiin. Parisuhdekumppanina ja vanhempana toimiminen limittyivät kiinteästi toisiinsa. Vanhemmat mainitsivat mielekkäiden parisuhdehetkien yhteydessä lapsien olemassaolon ja lapset liittyivät hyviin hetkiin useissa vanhempien kuvauksissa. Kumppaneiden kokemus vanhemmuuden jakamisesta, oli merkittävä tekijä, niin lasten, kuin vanhempien itsensä hyvinvoinnin sekä parisuhdetyytyväisyyden kannalta. Parisuhteen laatu vaikutti voimakkaammin vanhempi-lapsisuhteen laatuun kuin toisinpäin. Parisuhdetyytyväisyyteen oli puolestaan keskeisesti yhteydessä, millä tavoin vanhemmat hoitivat parisuhdettaan ja kuinka keskinäinen työnjako vanhempien välillä oli toteutunut kotitöiden ja lastenhoidon suhteen. Parisuhteen hoitamiseen oli tärkeää panostaa pikkulapsiperhevaiheessa, sillä ensimmäiset vuodet lapsen syntymän jälkeen olivat kriittisintä aikaa parisuhteen päättymisen kannalta. Parisuhteen hoitaminen oli hyvä liittää jokapäiväiseksi, arjessa tapahtuvaksi toiminnaksi. Parisuhdetyytyväisyyteen vaikutti myös kokemus yhteenkuuluvuudesta ja molemminpuolisesta kunnioituksesta sekä tuntemus voimavarojen ja yhteisen ajan riittävydestä kummankin vanhemman kohdalla.

Toiseen tutkimuskysymykseeni lasten hyvinvoinnin tukemisesta perheessä, löysin tärkeitä näkökulmia, sekä neuvolatoiminnan, parisuhdeterapian ja vanhempien työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen kannalta. Tutkimuksen kautta välittyi näkemys siitä, että silloin, kun vanhemmilla on parisuhdeongelmia, työntekijän olisi aina hyvä ottaa lasten hyvinvointi huomioon parisuhdeongelmien selvittämisen ohella. Neuvolassa toteutettavassa parisuhdetyössä olisi myös tärkeää löytää yhdessä vanhempien kanssa keinoja, joilla olisi mahdollista edistää parisuhteen toimivuutta. Tutkimuksen tulokset todistivat, että sukupuutyöskentely on toimiva keino, silloin kun käsitellään parisuhdeongelmia ja perheen vuorovaikutusta. Tämän kautta, sekä terapeutti, että asiakkaat itse huomasivat tarkemmin asiakkaiden parisuhdemallit ja lapsiin muodostetut vuorovaikutussuhteet.

Pariterapiassa parhaiten asiakkaiden vuorovaikutuksen muutosta tuki keskustelutuokioiden, jotka perustuivat dialogiseen ja asiakaslähtöiseen toimintaotteeseen. Muutoksen lähtökohtana oli parisuhdeterapeutin puheeksi ottaminen siitä, miten vuorovaikutus toteutuu perheessä lasten ja vanhempien keskuudessa. Tärkeä tekijä motivaation heräämisessä oli, että työntekijä kohtasi vanhemmat myönteisyyteen perustuvalla tavalla ja voimavarakeskeisesti, antaen positiivista palautetta. Täten asiakkaat kokivat, että heidät kohdataan kunnioittavasti ja alkoivat itse käydä läpi vuorovaikutusmallejaan perheessä ja etsiä niihin ratkaisuja. Asiakkaat myös tiedostivat tarkemmin lapsuudessa opitut, periytyneet vuorovaikutuksen mallit ja niiden vaikutuksen omaan toimintaansa. Tämä omien mallien tiedostaminen korosti asiakkaiden tahtoa muokata perheen sisäistä vuorovaikutusta. Asiakkaat pystyivät tätä kautta muuttamaan perheen vuorovaikutusta sopuisammaksi ja lasten hyvinvointia edistävämmäksi.

Vanhempien vuorovaikutusmallien muuttaminen pariterapian tuen avulla vähensi tai poisti kokonaan lapsilla aikaisemmin olleita huolenkantajan tai sovittelijan rooleja vanhempien

ristiriitatilanteissa. Nämä olivat olleet yhteydessä koko perheen vuorovaikutus ilmapiiriin ja tämä tutkimustulos vahvisti, että koko perheen vuorovaikutuksessa oli tapahtunut myönteisiä muutoksia. Lasten hyvinvointi oli siten parantunut vanhempien parisuhdeistuntojen vaikutuksesta ja vanhempien muuttaessa sitä kautta vuorovaikutusmallejaan.

Vanhempien tasaisemman työajan toteutumista tulisi tukea, sillä tasainen työjako on yhteydessä parisuhteen toimivuuteen. Tähän on keinoina muun muassa auttamistoimet työn ja perheen yhteensovittamisessa sekä resurssien luominen, jotta isät kykenevät hyödyntämään isyysvapaiden mahdollisuutta toimivalla tavalla. Lapsiperheille toteutetut päivähoitopalvelut, jotka ovat laadukkaita ja lapsiperheelle sopivia sekä työkäytännöissä lapsiperheen tilanteen huomioiminen, olivat keskeisiä tukitoimia lapsiperheen ja sitä kautta lasten hyvinvoinnin kannalta.

9 Pohdinta

Opinnäytetyön tekeminen oli haasteellinen, mutta samalla kehittävä kokemus. Aihe, jota käsittelin, oli mielenkiintoinen, mutta tutkimuksellisesta näkökulmasta melko vaikeasti lähestyttävä. Ensinnäkin koin tutkimuksen alkuvaiheessa melko vaikeaksi käsitellä aihetta, ikään kuin minulla ei olisi mitään ennakkokäsityksiä vanhempien parisuhdeongelmien vaikutuksesta lapselle. Olin tutustunut aiheeseen jo ennalta ja ikään kuin mieleni tyhjentäminen saaduista näkökohdista, oli toisinaan melko vaativa prosessi, joka edellytti tietoista keskittymistä. Aineiston hakeminen kirjallisuuskatsaukseen vei paljon aikaa, mutta samalla antoi uudenlaista tutkimukselliseen työotteeseen perustuvaa näkökulmaa. Huomasin myös opinnäytetyön lomassa, että minun oli vaikea luopua itselleni ominaisesta, täydellisyyden tavoittelustani, vaikka se ei olisikaan ollut aikatauluni puitteissa mahdollista. Opinnäytetyöni kehitti kykyäni analysoida tutkimuksellista tietoa, mutta yhtäläillä myös oman toimintani lähtökohtia ja motiiveja monipuolisemmin.

Opinnäytetyöni syvensi tietoaani ylipäättään vuorovaikutuksen merkityksestä sekä vanhempien parisuhteen yhteydestä lasten hyvinvoinnille. Sain kokonaisvaltaisen kuvan siitä, miten vanhempien parisuhde ja vanhemmuus limittyvät toisiinsa. Samalla sain tietoa lasten erilaisten reagoititapojen, vanhempien kasvatustyylien sekä parisuhdetyytyväisyyden välisistä yhteyksistä vanhempien parisuhteen kannalta. Oletuksenani tutkimuksessani oli ollut, että vanhempien parisuhdeongelmat vaikuttavat kielteisesti lasten hyvinvointiin perheissä, varsinkin silloin, jos ne ovat voimakkaita ja lapsen turvallisuuden kokemus on uhattuna.

Tutkimuksen kautta sain kuitenkin laajemman kuvan siitä, kuinka monella tavalla parisuhteen toimivuus on yhteydessä lasten hyvinvointiin ja miten lapset kokevat vähäisemmätkin erimielisyydet ahdistavina varsinkin, jos syyllistävät itseään, ottavat sovittelijan tai huolenkantajan roolin tai ovat muulla tavalla osallisena ristiriitatilanteessa. Tämä oli silmiä avaava näkökohta, etenkin sen perusteella, minkä huomion tein tutkimuksen aikana

parisuhteen eri vaiheisiin liittyvistä tekijöistä. Parisuhteessa olevan rakkauden tai kumppanuuteen perustuvan vaiheen todettiin tavallisesti alkavan yleensä silloin, kun lapset eivät ole enää kovin pieniä tai ovat peräti jo muuttaneet pois kotoa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että, kun rakastumisen vaiheen kestoaika on yleensä määritelty vain korkeintaan kolme vuotta jatkuvaksi, vanhemmat ovat lapsiperheaikana, joko silmät avautuvat vaiheessa, tai erillistymisvaiheessa. Tätä ei voi olla ottamatta huomioon perheen vuorovaikutuksen kannalta. Pikkulapsiperhevaihe on tutkimusten valossa kiireinen ja stressiä aiheuttava, joten on hyvin luonnollista, että väsyneenä tulee kiukkuseksi ja syntyy ristiriitoja. Vanhemmat joutuvat samalla vastaamaan arjen toimivuudesta ja lastenhoidosta sekä selvittämään tunne-elämän osa-alueita mielessään. Tämä on varmasti osa syynä siihen, että vanhemmilla helposti syntyy parisuhdeongelmia ja tämä puolestaan heijastuu myös lasten hyvinvoinnin kokemukseen.

Parisuhteessa olevat ristiriidat saattavat aiheuttaa lapsessa myös pelkoa siitä, että hän menettää toisen vanhempansa, kun vanhemmat eivät oikein tule toimeen keskenään. Vanhempien yleisimmät riidanaiheet lapsiperheessä liittyivät työnjakoon kotitöiden suhteen. Vanhemmat saattavat kritisoida toisiaan lasten kuullen siitä, että toinen osapuoli ei hoida riittävästi omaa osuuttaan ja täten toinen joutuu vastaamaan lasten tarpeista kuten ruoan valmistuksesta ja pyykinpesusta ja on kyllästynyt tähän tilanteeseen. Lapsi voi kokea, että tämä vanhempi on väsynyt huolehtimaan hänen tarpeistaan ja täten lapsessa saattaa herätä arvottomuuden ja syyllisyyden tunteita.

Kirjallisuuskatsaukseni kannalta koin erittäin huomionarvoiseksi tutkimuksen, jossa lapset olivat arvioineet omaa kokemustaan syyllisyyden tunteistaan vanhempien riitatilanteissa. Tämä oli toteutettu lapsilähtöisellä tavalla, jolloin lapset olivat saaneet itse kuvailla kokemuksiaan. Tutkimuksen kautta oli hyvin havaittavissa, että lapsilla oli taipumus kokea syyllisyyttä ja kärsimystä vähäisimmistäkin vanhempiensa riidoista. Nämä kielteiset tunnekokemukset olivat yhteydessä käytöshäiriöihin ja korreloivat sekä vanhempien, että opettajien arviointien kanssa. Tämä oli mielenkiintoinen havainto siitä, kuinka hyvin ja paikkansapitävästi lapset pystyivät kertomaan kokemuksistaan vanhempiensa vuorovaikutuksen osalta. Lapsilla on täten selkeästi kyky aistia perheen sisäiset vuorovaikutusrakenteet.

Tutkimuksen kautta tuli esille, että vanhempien tulisi suojella lapsia ristiriidoiltaan. Koen, että tällä keinolla voitaisiin edistää lasten hyvinvointia. Tärkeää lasten emotionaalisen turvallisuuden kannalta on myös, että lapsia ei oteta osallisiksi konflikteihin. Tutkimuksissa kuitenkin nousi esille, että lapset aistivat vanhempiensa erimielisyydet, vaikka niiden käsittelyä vältettäisiin lasten läsnä ollessa. Tästä syystä keskeistä olisi, että vanhemmat eivät salailisi lapsilta ristiriitojaan, mutta välien selvittely tapahtuisi rakentavasti ja

yhteisymmärryksessä. Huomionarvoista on myös, että, mykkäkoulun pitäminen on ”hiljaista riitelyä”, joka on aistittavissa perheen ilmapiirissä ja vaikuttaa siten lasten hyvinvointiin.

Lapsien hyvinvoinnin kannalta on siis keskeistä, että vanhemmat selvittävät ensisijaisesti parisuhdeongelmansa, jotta erimielisyydet eivät heijastu perheen vuorovaikutukseen, vaikka vanhemmat pyrkisivätkin välttämään riitelyä lasten läsnä ollessa. Tähän vanhempien parisuhdeongelmien selvittämiseen on tärkeää keskustella yhdessä kumppanin kanssa ja löytää kumpaakin miellyttävät ratkaisut parisuhdetta kuormittaviin tekijöihin. Tarvittaessa kumppaneiden kannattaa hakea apua pariterapiasta, jotta parisuhdeongelmat saataisiin selvitettyä mahdollisimman hyvin ja ongelmien heijastuminen perheeseen ei vaikuttaisi lasten hyvinvointiin kovin pitkäjäksoisesti.

Aiheen käsittely antoi minulle paljon pätevää tietoa lapsen hyvinvointiin liittyvistä tekijöistä perheen ja vanhempien parisuhteen kannalta. Tämä on varmasti hyödyksi, jos minusta tulee joskus äiti. Sain opinnäytetyöni kautta paljon hyviä työkaluja lapsen hyvinvointia tukevan kasvatuksen toteuttamiseen ja mikä tärkeintä, ymmärsin, miten kaikki perheen sisäiset vuorovaikutussuhteet limittyvät toisiinsa ja kuinka tärkeä vanhempien keskinäinen parisuhde on lasten hyvinvoinnin kannalta. Lapsi ottaa mallia vanhempiensa vuorovaikutuksesta ja tämä on hyvin mahdollisesti yhteydessä myös lapsen myöhempiin ihmissuhteisiin, parisuhdekumppanin valintaan, parisuhdekäsitysten muodostamiseen sekä vuorovaikutus- ja toimintatapoihin parisuhteessa. Vanhempien keskinäisellä parisuhteella on täten yhteys lapsen hyvinvointiin nyt ja tulevaisuudessa.

9.1 Oma ammatillinen kehittyminen

Opinnäytetyöni liittyi tutkimuskeskusteluun, jonka lähtökohtana on varhaiskasvatussuunnitelma ja erityisesti vanhempien osallisuuden lisääminen lasten kasvatukseen liittyvissä asioissa. Lisäksi aiheeseen liittyy vahvasti perhetyö ja siinä käytettävät menetelmät sekä vanhemmuutta tukevat sosiaalialan toimintamalleihin liittyvät päätökset ja uudistukset, kuten tällä hetkellä ajankohtainen keskustelu isyysvapaista tai perhepäivähoito- oikeuksista. Tutkimus antoi tietoa vanhempien parisuhteen merkityksestä hyvinvoinnille ja perheen vuorovaikutusrakenteista. Nämä ovat keskeisiä aiheita, joita olisi mahdollista käsitellä, esimerkiksi vanhempainillassa. Vanhemmille olisi hyödyllistä kuulla keskinäisen suhteen toimivuuden merkityksestä lasten hyvinvoinnille ja sitä kautta myös vanhemmuudelle.

Koen, että opinnäytetyön tekeminen antoi minulle paljon uusia työkaluja, joita voin käyttää tulevassa työssäni sosiaalialan ammattilaisena. Opinnäytetyö vastasi tarkoitustaan ja tarjosi tietopaketin, jota myös muut sosiaalialan kentällä toimivat tahot sekä lasten vanhemmat voivat mahdollisesti käyttää hyödykseen. Itse olen päteväitymässä myös lastentarhan opettajan tehtäviin, joten koen vanhempien parisuhteen ja lasten hyvinvoinnin keskinäisestä

yhteydestä tuotetusta tutkimuksesta olleen paljon merkitystä tulevan työni kannalta. Täten voin työssäni tarkastella laajemmasta perspektiivistä perheen vuorovaikutusta ja lapsen käyttäytymiseen liittyviä tekijöitä. Sain tutkimuksen kautta monipuolisemman kuvan myös erilaisista kasvatusten menetelmistä ja niiden yhteydestä lasten hyvinvoinnille.

Hahmotin myös entistä paremmin lapsen kehitykseen liittyviä tekijöitä ja lapsilähtöisen kasvatuksen periaatteita. Sain kokonaiskuvan vuorovaikutuksen merkityksestä emotionaaliselle turvallisuudelle ja tasapainoiselle kasvulle. Tämä on varmasti näkökohta, jonka tulen huomiomaan työssäni sosiaalialan työkentällä Sosiaalialan työssä vuorovaikutusrakenteiden ja ihmissuhteiden välisten yhteyksien laajempi ymmärtäminen on ensisijaisen tärkeää ja täten tämä oli ammatillisesta näkökulmasta tarkasteltuna erittäin antoisa ja ammatillista kasvua tukeva prosessi.

9.2 Eettisten kysymysten ja luotettavuuden arviointi

Olen kirjallisuuskatsausta tehdessäni pyrkinyt noudattamaan eettisiä periaatteita ja ottamaan luotettavuuden vaatimuksen huomioon kaikessa toiminnassani. Kirjallisuuskatsauksen periaatteita ohjaavat luotettavuus, uskottavuus ja eettisyys, jotka ovat keskeiset tekijät toteutettaessa tieteellistä tutkimusta. Tutkimuksen luotettavuutta tulee arvioida koko prosessin ajan. Tutkimukselliseen lähestymistapaan liittyy olennaisesti, että virheiden tekemistä yritetään välttää. (Hirsijärvi ym. 2007, 226.) Tutkimuksen pääperiaatteena on luotettavuuden toteutuminen, niin kattavasti kuin se on ollut tilanteessa mahdollista. Luotettavuutta arvioidaan laadullisessa tutkimuksessa näillä periaatteilla: vahvistettavuus, uskottavuus, siirrettävyys ja reflektiivisyys. Tutkimuksen luotettavuus määritellään sen mukaan, kuinka paikkansa pitävää tietoa se on tutkittavasta ilmiöstä saanut välitettyä. (Kylmä ym. 2007, 127-129.)

Tutkimuksen vahvistettavuutta voidaan arvioida sen mukaan, että tutkimus on toteutettu sillä periaatteella, että toinen tutkija voi seurata sen toteutumisprosessia vaihe vaiheelta. Uskottavuus merkitsee, että tutkimusprosessi on kaikin puolin uskottava ja sen toteutuminen todistetaan myös tutkimuksessa. Siirrettävyydellä tarkoitetaan, että tutkimuksen tulokset ovat siirrettävissä myös muihin samankaltaisiin tilanteisiin. Reflektiivisyys merkitsee, että tutkimuksen tekijällä on tarpeeksi selvä näkemys omista lähtökohdistaan tutkimuksen toteuttajana. (Kylmä ym. 2007, 127- 134.) Periaatteenani oli tutkimusprosessissa kuvata tutkimuksen kulkua vaihe vaiheelta ja analysoida ja raportoida saamani tulokset luotettavasti ja eettisiä lähtökohtia noudattaen. Lähtökohtanani oli, että tutkimus olisi vahvistettavissa ja toinen tutkija voisi mahdollisesti seurata tutkimusprosessin etenemistä omalta osaltaan. Olen toteuttanut aineiston hakemisen tarkasti ja valinnut tarkemman analysoinnin kohteeksi vain validiteettia tutkimustietoa.

Opinnäytetyössäni kartoitin hakuprosessin etenemisen ja esittelin käyttämäni tutkimusjulkaisut ja niistä saadut tulokset huolellisesti, sisällönanalyysia menetelmänä käyttäen. Tutkimusaineiston hakuprosessin ja valitsemisen jälkeen, tarkastelin aineistoa yksityiskohtaisesti. Etsin tutkimusaineistosta tavoitteet, toimintaperiaatteet ja keskeisimmät tulokset tutkimuskysymysteni kannalta. Laitoin jokaisen tutkimuksen tärkeimmät näkökohdat sisällönanalyysini luotettavasti ja tarkasti. Tulosten siirrettävyyttä pyrin edistämään sillä, että raportoin tutkimustulokset huolellisesti ja pätevästi, siten kuin ne ovat alkuperäisessä muodossa, mitään niistä muuttamatta. Pyrin koko tutkimusprosessin ajan noudattamaan tutkimuksen uskottavuuden periaatteita ja todistamaan myös uskottavuuden toteutumisen työssäni. Reflektiivisyyden kriteerin otin huomioon siinä, että tiedostin mitkä ovat lähtökohtani tutkimuksen toteuttajana.

Tutkimusta tehdessäni tarkastelin säännöllisesti tutkimuskysymyksiäni ja tein koko tutkimusprosessin, kuten aineiston analysoimisen ja tulosten raportoinnin niiden pohjalta. Tutkimuksen luotettavuuden kannalta haasteellisuutta aiheutti, että tutkimusaineistot, joita aiheestani oli tehty, olivat pääasiassa 2000-luvun alkupuolelta. Täten rajasin lopulta aineiston aikarajaksi 12 vuotta enkä pystynyt täysin noudattamaan luotettavuuden kriteereissä määriteltyä kymmenen vuoden aikarajaa tutkimuksen toteuttamisen suhteen. Koin kuitenkin luotettavuuden näkökulmasta tärkeämmäksi, että tutkimusaineisto vastaa tutkimuskysymyksiini ja tutkimukset mittaavat lapsen hyvinvointiin ja vanhempien parisuhteeseen liittyviä tekijöitä monipuolisesti. Tuoreimmat tutkimustuotokset aiheesta, olivat vuodelta 2011 ja suurin osa englanninkielisistä tutkimuksista oli tehty sitä aikaisemmin tai vastaavasti tutkimuksen kohderyhmänä olivat olleet yli 8-vuotiaat lapset, joka ei puolestaan sopinut opinnäytetyöni lähtökohtiin.

Löysin kuitenkin valideja tutkimuksia vuosien 2005- 2011- väliltä ja pystyin tätä kautta toteuttamaan tutkimuksen luotettavuuden periaatetta. Sain aineistonhakuprosessin- ja analysoinnin kautta vastaukset molempiin tutkimuskysymyksiini luotettavasti ja perustellusti. Kirjallisuuskatsauksen lopuksi huomasin kuitenkin, että olin keskittynyt analysoinnissani enemmän ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni vanhempien parisuhteen vaikutuksesta lasten hyvinvoinnille kuin toiseen tutkimuskysymykseeni tukitoimista, joilla voisi auttaa lasten hyvinvointia vanhempien parisuhteen kannalta lapsiperheissä. Pyrin korjaamaan tilanteen ja etsin keskeisiä näkökohtia tutkimusaineistostani tämän tutkimuskysymyksen kannalta.

Sain käsiteltäviä toisen tutkimuskysymyksen aiheita kolmen eri tukiverkon näkökannan kautta ja koin, että pystyin tätä kautta vastaamaan luotettavammin myös toiseen tutkimuskysymykseeni. Tosin sen käsittely jäi vähäisemmäksi verrattuna ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni, jonka koin hyvin keskeisenä aiheeni kannalta. Tähän oli myös syynä, että tutkimusjulkaisut, jotka käsitelivät lasten hyvinvoinnin ja vanhempien parisuhteen välistä yhteyttä, keskittyivät enemmän tarkastelemaan, millä tavalla vanhempien keskinäinen

vuorovaikutus vaikuttaa lasten hyvinvointiin. Sen sijaan tukitoimien hahmottaminen tämän aihekokonaisuuden kannalta jäi vähäisempään osuuteen julkaistuissa tutkimusaineistoissa. Kirjallisuuskatsauksessa painopiste tutkimuksellisen viitekehyksen analysoimisessa painottuu täten enemmän ensimmäiseen tutkimuskysymykseeni. Teoriaosuus tuki hyvin tutkimusaineistoa ja antoi laadukkaan kokonaiskuvan aiheesta.

Valitsin opinnäytetyöni muodoksi kirjallisuuskatsauksen, sillä koin hyödyllisemmäksi ja eettisemmäksi aiheen henkilökohtaisuuden vuoksi koota yhteen jo tehtyjä tutkimuksia aiheeseen liittyen. Aihe olisi saattanut olla joidenkin lasten vanhemmille hyvinkin arkaluontoinen ja tutkimusta olisi vaikeuttanut entisestään se, kuinka määritellään, minkälainen on toimiva ja laadukas parisuhde, sillä jokaisella tutkimukseen osallistuneella olisi voinut olla erilaiset kriteerit parisuhdetyytyväisyydelle. Tutkimuksen henkilökohtaisen aihekehyksen vuoksi olisi ollut myös haastavaa saada tarpeeksi suuri otos kyselytutkimukseen osallistuneita.

Eettinen lähestymistapa edellyttää, että kyselytutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja kysymykset ovat tarkasti suunniteltuja siten, että ne eivät loukkaa kenenkään itsemääräämisoikeutta, mutta kuitenkin saadut tulokset ovat päteviä ja mittaavat juuri sitä, mitä on ollut tarkoituskin tutkia. Kysymykset olisi täten ollut erittäin haasteellista muodostaa siten, että vanhemmat olisivat vapaaehtoisesti halunneet kertoa parisuhdetyytyväisyydestään ja paljastaa henkilökohtaisia asioita perhe- elämästään ja vanhemmuudestaan ulkopuoliselle. Tästä syystä katsoin lopulta parhaaksi vaihtoehdoksi hylätä aikaisemman suunnitelmani kyselytutkimukseen perustuvasta lähestymistavasta ja tehdä sen sijaan kuvailevan kirjallisuuskatsauksen, jossa voisin laajemmin ja kokonaisvaltaisemmin tarkastella aihetta ja vertailla siitä aikaisemmin tuotettuja tutkimustuloksia.

10 Jatkotutkimuskohteet

Jatkotutkimuskohteena voisi jatkossa tarkastella entistä laajemmin, millä tavalla vanhempien parisuhdeongelmat ovat yhteydessä oppimisvaikeuksiin ja käyttäytymishäiriöiden, kuten ADHD:n syntyyn sekä epäsosiaaliseen käyttäytymiseen. Tutkimustuloksissa nousi esille, että vanhempien parisuhteen epäsoipuudella oli yhteys lasten käyttäytymishäiriöihin. Tarkastelun kohteeksi ottaisin jatkotutkimuksessa ADHD:n eli lasten ylivilkkaushäiriön, sillä se on yleinen käyttäytymisen häiriön muoto lapsilla. Lapsen oireiden taustalla voi olla haasteellinen perhetilanne ja mahdollisesti vanhempien parisuhteessa olevat vuorovaikutusongelmat, sen sijaan, että ongelmien perimmäiset syyt olisivat lapsen fysiologisessa tai psykologisessa kehityksessä. Tällä tavalla voitaisiin kokonaisvaltaisemmin ennaltaehkäistä ongelmia ja havaita ongelmien varsinaiset syy-seuraussuhteet. Täten olisi mahdollista pyrkiä muuttamaan olosuhteita lapsen hyvinvointia tukevammaksi, sen sijaan, että keskityttäisiin ongelmien läpikäymiseen ja oireiden parantamiseen.

Päiväkodissa ja koulussa voisi toteuttaa lapsille kyselyjä, miten he kokevat vanhempiensa vuorovaikutuksen ja ristiriidat. Tutkimusaineistossani käsitelty lasten arvio vanhempiensa konfliktien ja itsensä syylistämisen välillä, olisi lähtökohtana toteutettavalle lapsen osallisuutta lisäävälle tutkimusotteelle. Jatkossa tutkimuksellisessa lähestymistavassa voisi entistä enemmän käyttää lasten omien kokemusten ja tuntemusten ilmentämistä hyödyksi. Tätä voitaisiin toteuttaa leikin, sadun tai taidelähtöisten menetelmien kautta.

Tutkimuksen toteutustapana voisi esimerkiksi olla, että lapsia pyydetäisiin piirtämään tai maalaamaan kuva, joka kuvastaa heidän kokemaansa vuorovaikutusta perheen ja vanhempiensa välillä. Lapset voisivat täten luovan ilmaisun kautta ilmoittaa, minkälaisena he kokevat perheen ilmapiirin ja ketkä he liittävät olennaisesti perheeseensä kuuluviksi. Tämä välittäisi lasten oman kokemusmaailman vanhempiensa ristiriidoista henkilökohtaisemmin, kuin, mitä jos vanhemmilta tiedusteltaisiin heidän parisuhteensa laatua ja lapsen mahdollista tunnekokemusta vanhempien ristiriitatilanteissa. Tutkimuksen toteutuksessa olisi kuitenkin ensisijaisen tärkeää ottaa huomioon eettiset kysymykset. Lasten piirtämien kuvien perusteella ei voisi suoranaisesti vetää johtopäätöksiä siitä, että perheen vuorovaikutuksessa kaikki ei ole kohdallaan. Lapsen kokemien tuntemusten kuvittaminen kuitenkin voisi toimia lähtökohtana asian puheeksi ottamiselle vanhempien kesken sekä sitä kautta ennaltaehkäisemiselle vaikeamman perhetilanteen tai lasten psyykkisen oirehdinnan suhteen.

Kirjallisuuskatsaukseni tuloksissa esiintyi, että vanhempien vuorovaikutusmalleilla oli tapana periytyä. Tämän perusteella lapsuudenkodissa koettujen vanhempien parisuhdevaikeuksien yhteyttä lasten myöhempisiin ihmissuhteisiin voisi selvittää vielä monipuolisemmin. Tämän voisi toteuttaa pitkittäistutkimuksella, jossa tarkasteltaisiin, millä tavalla lapsuuden vuorovaikutusmallit vaikuttavat tutkittavien ihmisten vuorovaikutukseen myöhemmin aikuisena, sekä yleisesti ihmissuhteiden, vanhemmuuden, että parisuhteen osalta.

Lähteet

Painetut

Ablow, J, C, Measelle, J, R, Cowan, P, A. Carolyn, P. 2009. Journal of Family Psychology 23 (4). Linking Marital Conflict and Children's Adjustment: The Role of Young Children's Perceptions.

Airola, M, Tarsalainen, A. 2003. Perheessä on voimaa. Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä.

Almqvist, F. 2000. Psykkisten rakenteiden kehitys. Ihmisen elämänkaari & Leikki-ikä ja varhainen kouluikä. Teoksessa Javanainen, M. Lasten ja nuorisopsykiatria vol. 1 Lapsen ja nuoren psykkinen kehitys. Gummerus Kirjapaino Oy.

Cacciatore, R, Heinonen, H, Juvakka, E, Oulasmaa, M. 2006. Pysytään yhdessä. Väestöliitto. Otavan kirjapaino Oy: Keuruu

Himberg, L, Laakso, J, Peltola, R, Näätänen, R, Vidjeskog, J. 2005. Kehittyvä ihminen. Psykologia 2. Werner Söderström Osakeyhtiö: Helsinki.

Hirsijärvi, S, Remes, P, Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Otavan Kirjapaino Oy: Keuruu

Hokkanen, T. 2005. Äitinä ja isänä eron jälkeen. Yhteishuoltajavanhemmuus arjen kokemuksena. Jyväskylä University Printing House: Jyväskylä.

Huttunen, J. 1997. Kasvattajana toimiminen. Teoksessa Hirsijärvi, S & Huttunen, J. Johdatus kasvatustieteeseen. WSOY: Juva.

Jallinoja, R. 2000. Perheen aika. Otava: Helsinki.

Kangasniemi, M, Utriainen, K, Ahonen, S-M, Pietilä, A-M, Jääskeläinen, P, Liikanen, E. 2013. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus. eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsenettyyn tietoon. Hoitotiede 25/2013.

Karling, M, Ojanen, T, Siven, T, Vihunen, R, Vilen M. 2008. Lapsen aika. WSOY Oppimateriaalit: Helsinki.

Kartovaara, L.2007. Lapset hajoavissa perheissä. Teoksessa Suomalainen lapsi 2007. Tilastokeskus & Stakes: Helsinki.

Karvonen, S, Moisio, P, Simpura, J. 2009. Suomalaisten hyvinvointi ja elinolot 2000-luvulla. Teoksessa Lammi-Taskula, J, Karvonen, S, Ahlström, S. Lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Yliopiston kirjapaino: Helsinki.

Kettunen, N, Krats, S, Kinnunen, U. 1996. Parisuhde ja lasten kasvattaminen. Teoksessa Lea Pulkkinen (toim.) Lapsesta aikuiseksi. WSOY: Helsinki.

Kirveslahti, K, Siven, T, Vahala, M, Vihunen, R. 2014. Kasvun aika. Sanoma Pro Oy: Helsinki.

Kontula, O. 2009. Perhebarometri 2009. Parisuhdeonnen avaimet ja esteet. Väestöntutkimuslaitos - Katsauksia E 38/2009. Väestöliitto. Painosalama Oy: Helsinki.

Kylmä, J, Juvakka, T.2017. Laadullinen terveystutkimus. Edita Prima Oy: Helsinki.

Kääriäinen, A, Hämäläinen, J, Pölkki, P. Ero, vanhemmuus ja tukeminen. Lastensuojelun keskusliitto. Neuvo-projekti. Hakapaino Oy: Helsinki.

Lammi-Taskula, J, Karvonen, S, Ahlström, S. 2009. Lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Yliopiston Kirjapaino. Helsinki.

Lammi-Taskula, J, Salmi, M. 2009. Työ, perhe ja hyvinvointi. Teoksessa Lammi-Taskula, J, Karvonen, S, Ahlström, S. Lapsiperheiden hyvinvointi. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Yliopiston Kirjapaino: Helsinki.

Lammi-Taskula, J, Karvonen, S. 2014. Lapsiperheiden hyvinvointi 2014. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy: Tampere.

Liljeström, S.2012. Vuorovaikutustaidot parisuhteessa. Kataja Parisuhdekeskus ry. Printon Trukikoda: Tallinna.

Malinen, V, Alkio, P. 2007. Paripsykoterapia ja parisuhteen ikuinen arvoitus. Väestöliitto. Helsinki.

Malinen, V, Alkio, P. 2010. Paripsykoterapia ja parisuhteen kätkeyt mahdollisuudet. Painosalama Oy: Turku.

Miettinen, A, Rotkirch, A. 2012. Perhebarometri 2011. Yhteistä aikaa etsimässä. Lapsiperheiden ajankäyttö 2000-luvulla. Väestöliitto. Helsinki.

Nieminen, A.1993. Suomalaisen aviorakkauden ja seksuaalisuuden historia. Avioliitto- ja seksuaalikysymyksiä suomalaisen hengenelämän ja yhteiskunnan murroksessa sääty-yhteiskunnan ajoilta nykypäivään. D 27/1993. Väestöntutkimuslaitos. väestöliitto. Vammala.

O'Leary, S, G. & Vidair, H. B. 2005. Marital Adjustment, Child Rearing Disagreements, and Overactive Parenting: Predicting Child Behaviour Problems. Journal of Family Psychology, 19(2).

Paajanen, P. 2003. Perhebarometri 2003. Parisuhde koetuksella. Käsityksiä parisuhteesta ja sen purkautumisesta. Väestöliitto. Väestöntutkimuslaitos- Katsauksia E 17/2003. Helsinki.

Pulkkinen, L. 2012. Mukavaa yhdessä. Sosiaalinen alkupääoma ja lapsen sosiaalinen kehitys. Otavan Kirjapaino Oy: Keuruu,

Rantala, J. 2016. Parintaju. Parisuhde lapsiperheessä. Bookwell Oy: Juva.

Rönkä, A, Kinnunen, U. 2002. Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen. Otavan Kirjapaino Oy: Keuruu.

Salo, S. 2011. Parisuhdeongelmat ja lasten psyykinen hyvinvointi: kaksi tutkimusnäkökulmaa. Jyväskylä University Printing House: Jyväskylä

Salo, S. 2007. Vanhempien parisuhdeongelmien yhteys lasten käyttäytymisongelmiin ja psyykkiseen oireiluun. Teoksessa Kääriäinen, A, Hämäläinen, J, Pölkki, P. 2009. Ero, vanhemmuus ja tukeminen. Lastensuojelun keskusliitto. Neuvo-projekti. Hakapaino Oy: Helsinki.

Salo-Gunst, L, Vilkkö-Riihelä, A. 2007. Psykyke. Kertaajan opas. WSOY Oppimateriaalit Oy: Helsinki.

Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan Yliopiston julkaisuja: Vaasa.

Sihvola, S. 2002. Voimaa vanhemmuuteen. Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä.

Silven, M. 2010. Varhaiset ihmissuhteet. Polku lapsen suotuisaan kehitykseen. Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiön julkaisu. Saarijärven Offset Oy: Saarijärvi.

Sinkkonen, J. 2001. Lapsen puolesta. WS Bookwell Oy: Juva.

Sinkkonen, J, Kalland, M. 2002. Varhaiset ihmissuhteet ja niiden häiriintyminen. Werner Söderström Osakeyhtiö: Helsinki.

Tamminen, T. 2005. Olipa kerran lapsuus. WS Bookwell Oy: Juva.

Tolkki- Nikkonen, M. 1990. Parisuhde, perhesuhde, olosuhde. Mikä pitää avioliiton koossa 15 vuoden jälkeen. Gaudeamus: Helsinki

Törrönen, M. 2012. Onni on joka päivä. Raamatutrukikoda: Tallinna.

Vilen, M, Seppänen, P, Tapio, N, Toivanen, R. 2014. Kohtaamisia lapsiperheissä. Menetelmiä perhetyöhön. Hansaprint Oy: Vantaa.

Ylitalo, P. 2011. Roolikartta vanhemmuuden, parisuhteen ja itsenäistymisen tueksi. Varsinais-Suomen lastensuojelukuntayhtymä. Kuntatalon paino: Helsinki.

Sähköiset

Hermanson, E. 2012. Kotineuvola. Duodecim Terveyskirjasto. Lapsilähtöinen kasvatusta ja Curling-vanhemmuus. Kustannus Oy Duodecim. 2007,

http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=kot00301 , Viitattu 20.11.2017

Kela. 2017. Lapsiperheet. Lapsiperheen pikaopas. <http://www.kela.fi/lapsiperheet>, Viitattu 22.11.2017

Kontula, O. 2013. Perhebarometri 2013. Yhdessä vai erikseen? Tutkimus suomalaisten parisuhteiden vahvuuksista, ristiriidoista ja eron syistä. Väestöntutkimuslaitos - Katsauksia E 47/2013. Vammalan Kirjapaino Oy: Helsinki. http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/e45d77e05e0b38833565dd628aa717ac/1512285455/application/pdf/2979010/Perhebarometri2013_web_1.pdf, Viitattu 27.11.2017

Kumpula, S, Malinen, V, Koskinen, A. 2009. Väestöliitto. Tietoa parisuhteesta. Toimiva parisuhde. Parisuhteen kehä. http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhteen_kehra/, Viitattu 28.10.2017

Lahikainen, A R, Paavonen E. J. 2011. Perhe ja lapsen hyvinvointi. Toiminnallisia loukkuja: Hyvinvointi ja eriarvoisuus yhteiskunnassa. University of Tampere.

http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66221/perhe_ja_lapsen_hyvinvointi_2011.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Viitattu 14.11.2017.

Lastensuojelulaki (417/2007). Finlex.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>, Viitattu 2.11.2017

Malinen, K. 2011. Parisuhde pikkulapsiperheessä. Jyväskylä University Printing House: Jyväskylä.

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37002/9789513945145.pdf>, Viitattu 15.11.2017

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2017. Vanhemmuus ja parisuhde.

<https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/vanhemman-hyvinvointi/vanhemmuus-ja-parisuhde/>, Viitattu 28.11.2017

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2015. Lastensuojelun käsikirja. Lapset, nuoret ja perheet. Kasvun kumppanit. Peruspalvelut. Perhetyö. <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/sosiaalipalvelut/perhetyo>, Viitattu 11.11.2017

Väestöliitto. 2017. Tietoa parisuhteesta. Parisuhteen vaiheet rakastumisesta rakkauteen. http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhteen_lahtokohtia/parisuhteen_vaiheet2/, Viitattu 27.10.2017

Liitteet

Liite 1: Hakuprosessitaulukko.....	63
Liite 2: Sisällön analyysi tutkimuksen keskeisistä tuloksista kahden tutkimuskysymyksen perusteella.	64

Liite 1: Hakuprosessitaulukko

Taulukko hakuprosessin toteutuksesta. Taulukossa täsmennetään, missä eri tietokannoissa aineistohaku on suoritettu, mitkä ovat olleet käytetyt hakulausekkeet sekä mitkä vaiheet on suoritettu ennen varsinaista tutkimusaineiston valitsemista.

Tietokanta	Hakulauseke ja sisäänottokriteerit	Hakutulosten määrä	Otsikon perusteella valittu	Tiivistelmän perusteella valittu	Tekstisisällön perusteella opinnäytetyöhön valittu
Laurea Finna	Vanhempien parisuhde OR alle 8-vuotiaiden lasten hyvinvointi	90	19	10	1
Laurea Finna	Parent's relationship OR to 8 years old children's well-being	121	2	0	0
Finna	Vanhempien parisuhde OR alle 8-vuotiaiden lasten hyvinvointi	60	8	5	4
Finna	Parent's relationship OR to 8 years old children's well-being	27	0	0	0
PsycARTIC LES Ovid	Parent's relationship OR to 8 years old children's well-being	141	8	3	2

Liite 2: Sisällön analyysi tutkimuksen keskeisistä tuloksista kahden tutkimuskysymyksen perusteella.

Tutkimus	Tutkimustapa	Tutkimustulokset
<p>Malinen Kaisa: Parisuhde pikkulapsiperheessä, 2011</p> <p>1. Tutkimusote</p> <p>FamWork- tutkimusprojekti 2003- 2005</p> <p>Väitöskirjatutkimus</p>	<p>Tutkimuksessa kartoitettiin, miten pikkulapsiperheiden vanhemmat arvioivat parisuhteensa laadun ja parisuhdetyytyväisyytensä.</p> <p>Tutkimuksen tarkoituksena oli hahmottaa, miten vanhemmuuden laatu ja parisuhteen laatu mahdollisesti limittyvät toisiinsa. Aineisto kerättiin kyselylomakkeilla. Tutkimukseen osallistui 157 suomalaista pariskuntaa ja 276 hollantilaista pariskuntaa.</p>	<p>Vanhempi- lapsisuhteen laatu oli korkeampi ja vanhemmuus koettiin vähemmän rajoittavana, kun oltiin tyytyväisiä parisuhteeseen.</p> <p>Valtaosa tutkimukseen osallistujista oli tyytyväisiä perhesuhteisiinsa.</p> <p>Enemmistö parisuhteeseensa tyytyväisistä, oli myös tyytyväisiä vanhempia.</p>
<p>2. Tutkimusote</p> <p>Malinen Kaisa</p> <p>Paletti- kyselytutkimus</p> <p>3. Tutkimusote</p> <p>Paletti- kyselytutkimus</p> <p>Malinen Kaisa</p> <p>Paletti-kyselytutkimus</p>	<p>Paletti- kyselytutkimuksessa tarkasteltiin, miten positiivinen tai negatiivinen parisuhteen laatu liittyy parisuhteen hoitamiseen.</p> <p>Lisäksi pariskunnilta selvitettiin, millä tavalla pikkulapsiperheissä panostetaan parisuhteen hoitamiseen ja onko kumppaneiden kesken eroavaisuuksia hoitamisen esiintyvyydessä, tavoissa ja rutiineissa.</p> <p>Tutkimusotteessa parisuhdetta tarkasteltiin arkisessa ympäristössä. Vanhempia pyydettiin täyttämään päiväkirjaa, jossa he ilmaisevat kokemuksiaan myönteisistä parisuhdehetkistä arjen keskellä.</p>	<p>Naiset kokivat parisuhteessaan enemmän negatiivista laatua miehiin verrattuna ja he olivat innokkaampia hoitamaan myös parisuhdettaan.</p> <p>Parisuhteen laatuun vaikutti merkittävämmiin naisten panostus suhteen hoitamiseen, kuin miesten vastaavat suhteen hoitamispyrkimykset.</p> <p>Perheen lapset olivat tärkeä tekijä yhteisessä ajanvietossa ja olivat mukana noin joka kolmannessa hetkikuvauksessa.</p> <p>Kumppaneiden kokemus vanhemmuuden jakamisesta, oli merkittävä tekijä niin lasten kuin vanhempien itsensä hyvinvoinnin sekä parisuhdetyytyväisyyden kannalta.</p> <p>Yhdessäolo perheen kesken mahdollisti vanhemmille kahden tärkeän osa-alueen</p>

<p>4. Tutkimusote</p> <p>Malinen Kaisa</p> <p>Paletti-kyselytutkimus</p>	<p>Neljäs tutkimusote tarkasteli, millainen on vanhemmuuden laadun ja parisuhteen laadun välinen jännite. Samalla hahmotettiin myös lasten rooli parisuhteen hoitamisen kannalta.</p> <p>Tutkimusosiossa perheiden arkielämää oli tarkasteltu kännykkäpäiväkirjan kautta, jossa tarkoituksena oli saada talletettua päivän aikana koettuja tunteita, kokemuksia ja tilannekatsauksia.</p>	<p>yhdistämisen: vanhempana olemisen sekä parisuhteen vaalimisen.</p> <p>Parisuhdekumppanina ja vanhempana olemisen, olivat kiinteässä yhteydessä toisiinsa.</p> <p>Tyytyväisyys lasten- ja kodinhoitoon määrittelee merkittävästi parisuhteeseen liittyvää hyvinvoinnin kokemusta</p> <p>Parisuhteen hoitaminen olisi hyvä liittää päivittäisiin lasten kanssa vietettyihin elämänhetkiin.</p> <p>Neuvolassa toteutettavassa parisuhdetyössä olisi keskeistä hahmottaa keinoja, joilla voisi vahvistaa parisuhteen toimivuutta.</p>
<p>Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen vuonna 2012 toteuttama Lapsiperhekysely.</p> <p>Lammi- Taskula Johannan ja Minna Salmen artikkeli: "Työnjako ja tyytyväisyys parisuhteeseen lapsiperheissä".</p>	<p>Tutkimuksessa selvitettiin vanhempien keskinäisen työnjaon ja parisuhdetyytyväisyyteen liittyvien eri osa-alueiden välisiä yhteyksiä.</p> <p>Tutkimustulokset aineiston osalta on saatu Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen vuonna 2012 toteuttamasta Lapsiperhekyselystä.</p> <p>Tutkimuksen kohderyhmänä oli tilastokeskuksen rekisterin kautta valitut 5 500 henkilöä, joiden kotitalouteen kuului alle 18-vuotiaita lapsia. Kaiken kaikkiaan kyselyn aineisto koostui lopulta 1834 äidistä ja 1122 isästä.</p>	<p>Parisuhdetyytyväisyyteen vaikutti merkittävimmin: yhteenkuuluvuuden kokemus ja molemminpuolinen kunnioitus.</p> <p>Vanhempien kesken tehdyllä tasaisella kotitöiden jakautumisella oli positiivinen vaikutus kokemukseen parisuhteen tilasta.</p> <p>Parisuhdetyytyväisyys vaikutti vanhempien ja sitä kautta myös heidän lastensa hyvinvointiin.</p> <p>Lasten vanhemmat kokivat saavansa kumppaniltaan tukea emotionaalisesti.</p> <p>Erimielisyyksiä parisuhteessa lisäsivät</p>

		<p>äitien ja isien eriävät näkemykset kotitöiden jakamisesta ja työnjaon oikeudenmukaisuudesta.</p> <p>Kriittisin vaihe parisuhteen kannalta on pikkulapsiperhevaihe.</p> <p>Vanhempien tasaisemman työjaon toteutumista tulisi tukea, sillä tasainen työjako on yhteydessä parisuhteen toimivuuteen.</p> <p>Tähän on keinoja auttamistoimet työn ja perheen yhteensovittamisessa, isyysvapaiden hyödyntämisen tukeminen, lapsiperheille toteutetut laadukkaat päivähoitopalvelut, sekä työkäytännöissä lapsiperheen tilanteen huomioiminen.</p>
<p>Anja-Riitta Lahikainen ym. 2008: Lasten hyvinvointi ja media kulttuurisessa kontekstissa.</p> <p>Anja- Riitta Lahikaisen ja Juulia Paavosen artikkeli: Perhe ja lasten hyvinvointi, 2011.</p>	<p>Tutkimuksessa tarkasteltiin perheitä ja heidän viisivuotiaiden lastensa arkista hyvinvointia vuosina 1993- 1994 ja 2002- 2003. Tutkimuksen kautta pyrittiin hahmottamaan lasten hyvinvointiin liittyvien osa-alueiden ja perheen riskitekijöiden välisiä yhteyksiä.</p> <p>Määritellyt riskitekijät vanhemmuudelle ja sitä kautta lasten hyvinvoinnille olivat: vanhempien keskinäisen suhteen toimivuus, vanhempien oma kokemus toimeentulonsa riittävydestä, vanhempien terveydentila ja alkoholiongelman esiintyvyys perheessä</p> <p>Tutkimuksen aineisto on kerätty, sekä Suomessa, että Virossa. Tutkimustulokset pohjautuvat empiirisiin, kattaviin tutkimusotoksiin</p>	<p>Vanhempien parisuhteen toimimattomuus aiheutti lapsille psykosomaattisia oireita, huolestuneisuutta perheestä ja jonkinasteista tv-riippuvuutta.</p> <p>Samat ongelmaluokat olivat nähtävissä myös, kun perheessä oli terveys- ja alkoholiongelmia sekä taloudellisia vaikeuksia.</p> <p>Lapset oireilivat enemmän perheissä, joissa vanhemmat kertoivat olevan useampia ongelmia</p> <p>Lapset huomaavat vanhempiensa tunnetilan ja aistivat, voivatko he tarjota turvaa, huolimatta siitä, miten ongelmat näkyvät perheessä tai keskustellaanko niistä perheen sisällä.</p>

<p>Salo Sirpa: Vanhempien parisuhdeongelmien yhteys lasten käyttäytymisongelmiin ja psyykkiseen oireiluun, 2007</p> <p>Lisensiaatintyö-tutkimus</p>	<p>Salon lisensiaatintyön-tutkimuksessa tarkasteltiin lasten hyvinvointia silloin, kun lasten vanhemmilla oli parisuhteeseen liittyviä ongelmia. Tutkimuksessa käsiteltiin vanhempien ongelmien ja lasten psyykkisen oirehdinnan välisiä yhteyksiä.</p> <p>Vanhemmilta kysyttiin, olivatko he havainneet lapsissa käyttäytymisvaikeuksia, emotionaalisia, tunne-elämään liittyviä häiriöitä, ylivilkasta käytöstä ja keskittymisen hankaluuksia, vertaissuhteisiin ja kaverisuhteiden luomiseen sisältyviä ongelmia tai mahdolliseen uusperhetilanteeseen liittyviä sopeutumisvaikeuksia.</p> <p>Tutkimusotoksessa oli 115 lasta.</p>	<p>Perhe-elämän riskitekijät luokiteltiin seitsemään eri osa-alueeseen. Ne olivat: parisuhdeongelmat, taloudelliset ongelmat, päihdeongelmat, mielenterveysongelmat, uusperheongelmat ja eron jälkeinen ahdistus.</p> <p>Vanhempien arvioinnin mukaan yli puolella 115 tutkitusta lapsesta oli jonkintasoista psyykkistä oirekuvaa tai käytöshäiriöitä. Vakava-asteisia häiriöitä oli 43 prosentilla ja lievempää oirehdintaa 15 prosentilla lapsista.</p> <p>Vanhempien parisuhteeseen liittyvät vaikeudet olivat oleellisesti kytköksissä kaikkiin ongelmaluokkiin.</p> <p>Lasten kaikki ongelmaluokat olivat korostuneempia, kun vanhemmat riitelivät lasten kuullen ja nähden</p> <p>Parisuhteen osalta merkittävin riskitekijä oli perheväkivalta.</p> <p>Parisuhdeongelmien kesto-aika oli yhteydessä lasten oirehdintaan: puoli vuotta jatkuneet parisuhdeongelmat aiheuttivat osalle lapsista alempitasoista prososiaalisuutta ja vakava-asteisia tunneperäisiä häiriöitä</p> <p>Yli kaksi vuotta jatkunut parisuhteen ongelmatilanne moninkertaisti lasten oireiden määrän kaikissa eri ongelmaluokissa.</p>
<p>Salo Sirpa</p> <p>Parisuhdeongelmat ja lasten</p>	<p>Salon väitöskirjatutkimuksen pohjana käytettiin hänen aiemmin toteuttamaansa</p>	<p>Yli puolella lapsista, 56 prosentilla oli jonkintasoista psyykkistä</p>

<p>psykkinen hyvinvointi: kaksi tutkimusnäkökulmaa, 2011</p> <p>1 Tutkimusnäkökulma</p> <p>Väitöskirja</p>	<p>liseniaatintyötä. Osa tutkimukseen osallistuneista oli ollut tutkimuksen kohteena jo liseniaattivaiheessa.</p> <p>Tutkimuksessa haluttiin kartoittaa kyselykaavakkeella, mitkä tekijät edesauttoivat tai vastaavasti vähensivät lasten psykkinä hyvinvointia parisuhdeongelmien ollessa kyseessä.</p> <p>Tutkimusotannassa oli yhteensä 106 perhettä ja 207 kotona asuvaa lasta.</p>	<p>oireilua, vakavia psykkin häiriöitä oli 34,8 prosentilla eli tarkemmin määriteltynä 72 lapsella ja lievempää psykkinä oireilua oli puolestaan 22,2 prosentilla eli yhteensä 46 lapsella.</p> <p>Vanhempien keskinäinen riitely lasten läsnä ollessa vaikutti lasten hyvinvointiin.</p> <p>Lasten äidit olivat tehneet havainnon, että lapset, jotka ottivat omaksi huolenaiheekseen vanhempiensa riitelyn, kärsivät enemmän emotionaalista ongelmista ja prososiaalisuudesta. Emotionaaliset ongelmat olivat lasten kohdalla myös yhteydessä siihen, että lapsi asettui toisen vanhemman puolelle konfliktitilanteessa.</p> <p>Vanhempien keskinäisistä konflikteista johtuvaa psykkinä oirehdintaa ehkäisi merkittävimmin toimintatapa, jossa lapsi vetäytyi tilanteesta</p> <p>Kasvatustyylin perustuessa äidillä lämpimyteen, lapsi otti huomattavasti helpommin huolekseen vanhempiensa erimielisyydet ja koetti myös olla tilanteessa sovittelijan roolissa.</p> <p>Vanhempien tulisi omalta osaltaan vaikuttaa siihen, että lapset eivät konfliktitilanteissa tulisi kummankaan vanhemman puolelle ja eivät olisi osallisena riidassa.</p>
<p>Salo Sirpa</p> <p>Parisuhdeongelmat ja lasten psykkinen hyvinvointi: kaksi tutkimusnäkökulmaa, 2011</p>	<p>Salon pariterapiatutkimuksen kautta, pyrittiin kartoittamaan, pystytäänkö pariterapian avulla tukemaan ja edistämään vuorovaikutusta lasten ja</p>	<p>Pariterapiassa olisi aina parisuhdeongelmien ollessa kyseessä, otettava huomioon myös lapset. Lasten psykkinä hyvinvointia voi edistää,</p>

<p>2 Tutkimusnäkökulma</p> <p>Väitöskirja</p>	<p>vanhempien välillä.</p> <p>Pariterapiatutkimuksen päätavoite oli hahmottaa mahdollisuuksia parantaa lasten psyykkistä hyvinvointia keskustelua menetelmänä käyttäen.</p> <p>Salon tutkimuksen asiakasryhmänä olivat vanhemmat, jotka olivat parisuhteessa olevien ongelmien takia päätyneet tutkijan vastaanotolle perheasiain neuvottelukeskukseen. Kaikki perheet, joissa oli vähintään kolmevuotiaita lapsia, olivat tutkimuksen kohderyhmänä.</p> <p>Tutkimusotannassa oli yhteensä 106 perhettä ja 207 kotona asuvaa lasta.</p>	<p>vaikka vanhemmilla olisikin parisuhteessaan ongelmia</p> <p>Sukupuututkimuksen perusteella kävi ilmi, että vuorovaikutusmalleilla oli tapana periytyä ja siirtyä sukupolvelta toiselle.</p> <p>Pariterapiassa toteutetut keskustelutuokioiden olivat vaikuttaneet positiivisella tavalla, sekä vanhempien keskinäiseen vuorovaikutukseen, mutta yhtälailla lasten ja vanhempien välisiin suhteisiin.</p> <p>Muutoksen alulle laittava tekijä oli parisuhdeterapeutin dialogiin perustuva tiedustelu, siitä, miten vuorovaikutus toimii perheessä lasten ja vanhempien keskuudessa.</p> <p>Merkittävimmin myönteistä kehitystä edisti terapeutin keskittyminen asiakkaiden voimavaroihin ja kannustaminen, antamalla positiivista palautetta</p> <p>Asiakkaat kokivat, että heidät hyväksyttiin omana itsenään ja täten he alkoivat itse työstää perheessä olevia vuorovaikutus- ongelmiaan ja etsiä ratkaisuja niihin itsenäisesti.</p> <p>Sukupuutyöskentely edisti asiakkaiden ja terapeutin tasavertaista suhdetta toisiinsa sekä dialogisen lähestymistavan käyttöä,</p> <p>Asiakkaat pystyivät sukupuutyöskentelyn kautta työstämään asioita omien huomioidensa ja kokemusasiantuntijuuden kautta.</p>
---	---	--

		<p>Lapsuudenkodin mallit olivat useasti siirtyneet, sekä vanhempi- lapsi-suhteen, että parisuhteen osalta.</p> <p>Vuorovaikutusmallien tiedostaminen korosti asiakkaiden tahtoa muokata perheen sisäistä vuorovaikutusta.</p> <p>Parisuhdeterapiaistuntojen vaikutuksesta joillakin lapsilla lievenivät tai poistuivat kokonaan vanhempien konfliktitilanteissa ilmenneet huolenkantajan ja sovittelijan roolit</p>
--	--	---

Tässä seuraavassa taulukossa analysoin tutkimuksen kannalta keskeisintä englanninkielistä aineistoa.

Tutkimus	Tutkimustapa	Tutkimustulokset
<p>O'Leary & Vidairin tutkimus: Marital Adjustment, Child-Rearing Disagreements, and Overactive Parenting : Predicting Child Behavior Problems, 2005</p>	<p>Tutkimus tarkasteli vanhempien avioliiton sopuisuuden, lasten kasvatustapojen eroavaisuuksien ja vanhempien ylitireagoimisen välisiä yhteyksiä.</p> <p>Tutkimuksen oletuksena oli, että avioliiton sopisuus on yhteydessä lasten käyttäytymisongelmiin ja välittävänä tekijänä tämän suhteen toimivat vanhempien erimielisyydet kasvatuskäytännöissä, jotka puolestaan aiheuttavat liian ankaraa kurinpitoa lapsille.</p> <p>Tutkimuksen kohderyhmä valittiin satunnaista puhelinseulontaa menetelmänä käyttäen. Tutkimukseen osallistumisen ehtona oli, että osallistuvilla pariskunnilla oli perheessään 3- 7-vuotiaita lapsia.</p> <p>Vanhemmilta pyydettiin arvioita sen suhteen, miten he selvittävät perheen</p>	<p>Perheistä seitsemässä kahdeksasta vanhemmat ilmoittivat lapsella olevan käyttäytymisongelmia. Käyttäytymisongelmat näyttäytyivät, joko lapsen häiriökäyttäytymisenä, tai sisäänpäin kääntyneisyytenä, johon liittyivät ahdistus ja masennus.</p> <p>Kasvatuserimielisyydet vanhempien välillä olivat kytköksissä avioliiton sopisuuteen.</p> <p>Lasten käyttäytymisongelmien syntyyn liittyi vanhempien ristiriitatilanteissa, sekä vanhempien toisistaan poikkeavat kasvatustavat, mutta lisäksi myös turhan tiukaksi muodostunut kurinpito.</p> <p>Parisuhteessa esiintyvät ongelmat heijastuvat lasten psyykkiseen hyvinvointiin välillisesti, sillä ne</p>

	<p>ongelmia ja olivatko he havainneet lapsillaan käyttäytymisongelmia. Lisäksi kysyttiin sitä, että näyttivätkö vanhemmat lapsilleen oman vihastumisensa ristiriitatilanteissa.</p> <p>Tutkimukseen osallistui 104 tyttöä ja 99 poikaa.</p>	<p>muuttavat laadullisesti henkilön tapaa olla vanhempi lapsilleen.</p> <p>Kasvatuskäytännöt ovat epäjohtonmukaisempia vanhempien välillä. Täten lapsille voi tulla käyttäytymisongelmia.</p>
<p>Jennifer C. Ablowin ym. (2009) ”Linking Marital Conflict and Children’s Adjustment : The role of Young Children’s Perceptions</p> <p>Journal of Family Psychology</p>	<p>Tutkimuksessa tarkasteltiin lasten käsityksiä vanhempien ristiriidoista. Lapsien käsityksiä vanhempiensa riitojen vaikutuksista tutkittiin lasten ollessa, sekä 5, että 6 vuoden ikäisiä.</p> <p>Tutkimusotannassa oli lapsia 96. Lapsilta kysyttiin heidän näkemyksiään siitä, kokivatko he syyllisyyttä vanhempiensa ristiriidoista ja tuottiko ristiriitatilanteet heissä epämukavaa oloa.</p> <p>Lapset haastateltiin ja videoitiin tutkimuksessa. Lasten lisäksi vanhempia pyydettiin kertomaan itse parisuhteestaan kyselylomakkeen avulla, Lasten ja vanhempien ohella tiedusteltiin lastentarhanopettajalta ja vuotta myöhemmin ensimmäisen luokan opettajilta, oliko lapsilla mahdollisia käyttäytymisongelmia.</p>	<p>Lasten näkemykset vanhempiensa parisuhteesta korreloivat kummankin vanhemman vastaukseen parisuhteen tilasta sekä opettajien vastauksiin käyttäytymisongelmista.</p> <p>Lasten taipumus syyllistää itseään vanhempien ristiriidoista, oli yhteydessä vanhempien parisuhteen epäsovaisuuteen ja lapsen sisäänpäin kääntyneisyyden oireisiin; masennukseen ja ahdistukseen.</p> <p>Lasten osallistuminen vanhempien parisuhdekonfliktitilanteisiin vaikutti siihen, että lapsessa saattoi herätä häiriökäyttäytymistä.</p> <p>Vanhempien ristiriitatilanteen ollessa lievä, lapsella oli siitä huolimatta taipumus syyttää itseään.</p>